

1-2 2008

ročník XIV

bulletin slovenskej advokácie

**Uznávanie
vykonateľnosti
cudzieh exekučných
titulov v SR**

**Záložné právo
podľa § 15** zákona
o vlastníctve bytov
a nebytových priestorov

**Trestněprávní
odpovědnost
sportovců**
za sportovní úrazy

**Právo „osoby
so samostatnými
obhajovacími právmi“
zvolit' obvinenému
obhajcu**

**Náhrada trov
civilného konania,**
v ktorom zastupoval
účastníka súdom
ustanovený advokát

Obsah

AKTUÁLNE

- 2 **Stanovisko Predsedníctva SAK**
k odvodom nemocenského a dôchodkového poistenia
v prípade pozastavenia výkonu advokácie
- 3 **Výzva advokátom**
- 3 **Dotazník**
- 4 **Zmluva o poistení zodpovednosti**
za škodu spôsobenú výkonom advokácie

ODBORNÉ PRÍSPEVKY

- 8 **Uznávanie vykonateľnosti cudzích
exekučných titulov v Slovenskej republike**
JUDr. Peter Molnár
- 13 **Zákonné záložné právo podľa § 15 zákona
o vlastníctve bytov a nebytových priestorov
(č. 182/1993 Z. z.)**
JUDr. Marek Valachovič
- 19 **Trestnoprávni zodpovednosť športovcov
za športovné úrazy** (Úvod do problematiky)
Mgr. Michal Králík, PhD.
- 29 **Právo „osoby so samostatnými obhajovacími
právami“ zvoliť obvinenému obhajcu**
(Problémy z aplikácie praxe)
Mgr. Marek Kordík
- 32 **Náhrada trov civilného konania, v ktorom
zastupoval účastníka súdom ustanovený advokát**
(K rozhodovaniu súdu)
JUDr. Peter Kerecman
- 34 **Bulletin advokácie prináša**
JUDr. Juraj Ďurovčík

SAK & SPRÁVY

- 37 **Zo zasadnutí Predsedníctva SAK**
- 37 **Jarné termíny advokátskych skúšok**
- 38 **Pýta(j)te sa predsedníctva**
- 38 **NEPREHLIADNITE!**
- 40 **Návšteva z Česka**
- 41 **Dar Nadácie slovenskej advokácie**
- 41 **Plenárne zasadnutie CCBE**
- 42 **Konferencia o histórii advokácie**
- 44 **Novoročné stretnutie právnikov**
- 46 **Zmeny v zozname advokátov**
za obdobie od 1. decembra 2007 do 15. januára 2008
- 50 **Zmeny v zozname advokátskych koncipientov**
za obdobie od 1. decembra 2007 do 15. januára 2008

ZAÚJÍMAVOSTI

- 53 **Štefan a Vladimír Fajnorovci – otec a syn
alebo advokát a sudca**
JUDr. Peter Kerecman
- 60 **Ako to bolo s budovou advokácie...**
JUDr. Anton Blaha
- 61 **Tenisový turnaj v Ostrave**

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

dovoľte, aby som Vám aj Vaším rodinám v novom roku zaželel
veľa zdravia, šťastia a najmä dostatok profesionálnych úspechov
v náročnej práci, ktorú vykonávate.

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie sa bude snažiť
v ďalšom roku zvýšiť atraktivnosť a kvalitu nášho časopisu.
Na ceste k zaujímavejšiemu profesijnému periodiku sme urobili
prvý krok a rozhodli sme sa pre zmenu jeho formátu. Zmena
neuzrela svetlo sveta ľahko a treba povedať, že nie na prvý pokus.
Dnešným dňom sa Vám dostáva do rúk časopis v novom šate,
ktorý Vás možno prekvapí. Dlhú sme zvažovali opodstatnenosť
prípravovaného kroku, najmä vzhľadom na dlhoročnú tradíciu
časopisu. Keď sme sa v roku 1996 rozhodovali pre vhodný formát,
prevládol názor, že treba zachovať tradíciu z čias jeho vydávania
Ústredím českej a slovenskej advokácie.

Tento trend sme sa rozhodli zmeniť, aj s prihliadnutím na ekono-
mickú výhodnosť zmeny dizajnu a zachovanie bezplatnej distri-
búcie periodika advokátom. Časopis zároveň ponúka aj priestor
na vyšší objem inzercie, čo však nebude na úkor jeho kvality,
rozsahu a obsahu.

V nasledujúcom období nás čaká preverka odvahy.
Pevne dúfame v správnosť prvého kroku. My sme o nej
presvedčení a verím, že presvedčíme aj Vás.

Jozef Brázdil
predseda redakčnej rady
Bulletinu slovenskej advokácie

Stanovisko Predsedníctva SAK k odvodom nemocenského a dôchodkového poistenia v prípade pozastavenia výkonu advokácie

Slovenská advokátska komora dostala niekoľko žiadostí advokátov o stanovisko k odvodom nemocenského a dôchodkového poistenia v prípade pozastavenia výkonu advokácie. Predsedníctvo SAK na zasadnutí 11. januára 2008 prijalo nasledovné stanovisko.

I. Vznik a zánik poistenia SZČO

V zmysle § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) „*povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10 a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, ak tento zákon neustanovuje inak*“.

Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení „*povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c)*“.

Z uvedeného vyplýva, že **nevyhnutnou podmienkou na vznik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia je existencia samostatne zárobkovo činnnej osoby v čase, keď má táto povinnosť vzniknúť. Ak teda v čase, v ktorom má povinnosť vzniknúť, samostatne zárobkovo činná osoba de iure neexistuje, nie je splnený nevyhnutný zákonný predpoklad na vznik povinného poistenia.**

Podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovou činnou osobou podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu (takýmto osobitným predpisom je napríklad zákon o advokácii), okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

Z uvedeného vyplýva, že fyzická osoba sa na účely zákona o sociálnom poistení považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) za predpokladu, že má oprávnenie na vykonávanie príslušnej činnosti. Zánik oprávnenia na vykonávanie tejto činnosti znamená zánik *de iure* samostatne zárobkovo činnnej osoby a v spojitosti s tým nevyhnutne aj zánik jej povinného poistenia. Inými slovami, základným predpokladom pre existenciu poistného vzťahu je autonómna existencia účastníkov tohto vzťahu: pokiaľ

fyzická osoba nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti, nie je samostatne zárobkovo činnou osobou a nemá spôsobilosť byť účastníkom poistného vzťahu. **Ak v čase, v ktorom má podľa zákona o sociálnom poistení vzniknúť povinné poistenie, už fyzická osoba nedisponuje oprávnením na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti, povinné poistenie nevzniká, pretože neexistuje subjekt, ktorý mu mal podliehať.**

II. Osobitné aspekty pri výkone advokácie

2.1 Všeobecne

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) výkonom advokácie je „*zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“)*“.

Podľa § 12 zákona o advokácii „*advokát môže vykonávať advokáciu a) samostatne, b) v združení spolu s inými advokátmi, c) ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, d) ako komplementár komanditnej spoločnosti alebo e) ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným*“.

2.2 Pozastavenie výkonu advokácie

Podľa § 9 ods. 1 písm. a) zákona o advokácii počas pozastavenia výkonu advokácie advokát nie je oprávnený poskytovať právne služby podľa tohto zákona. Tak z gramatického výkladu ako aj z vymedzenia pojmu právne služby v § 1 ods. 2 vyplýva, že v prípade pozastavenia výkonu advokácie advokát nie je oprávnený na výkon advokácie, t.j. nedisponuje oprávnením na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení. Nakoľko (i) **zákon o sociálnom poistení vymedzuje ako SZČO len takú fyzickú osobu, ktorá má oprávnenie na vykonávanie príslušnej činnosti** a nakoľko (ii) **v zmysle zákona o advokácii advokát, ktorému bol výkon advokácie pozastavený, takéto oprávnenie nemá**, na účely zákona o sociálnom poistení **sa advokát s pozastaveným výkonom advokácie nepovažuje za samostatne zárobkovo činnú osobu.**

Z uvedeného je zjavné, že **advokát s pozastaveným výkonom advokácie nie je spôsobilý byť povinne poistený na základe § 21 ods. 1 v spojení s § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.**

2.3 Výkon advokácie spoločnosti s ručením obmedzeným

Podľa § 15 ods. 1 zákona o advokácii advokáti môžu na účel výkonu advokácie založiť spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej predmetom podnikania je poskytovanie právnych služieb. Táto spoločnosť s ručením obmedzeným nesmie mať iný predmet podnikania, jej spoločníkmi a konateľmi môžu byť len advokáti (...). Zároveň v zmysle § 15 ods. 2 prvá veta zákona o advokácii, advokáti ako ko-

natelia spoločnosti s ručením obmedzeným vykonávajú advokáciu v mene a na účet spoločnosti.

Z uvedeného vyplýva, že **nositeľom oprávnenia na výkon advokácie je v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným táto spoločnosť ako právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou a nie jej konateľ**, s výnimkou prípadov, ak zákon nepripúšťa výkon advokácie obchodnou spoločnosťou (ide o prípady ustanovenia právneho zástupcu súdom). Uvedené napokon v plnom rozsahu reflektuje aj fakt, že do zoznamu vedeného Slovenskou advokátskou komorou sa nezapisujú len advokáti ako fyzické osoby, ale aj spoločnosti s ručením obmedzeným ako právnické osoby, disponujúce oprávnením na výkon advokácie. V skratke, **advokát, ktorý je konateľom „advokátskej“ spoločnosti s ručením obmedzeným, nie je samostatne zárobkovo činnou osobou, ale štatutárnym orgánom obchodnej spoločnosti, konajúcim v jej mene a na jej účet.**

V zmysle § 15 ods. 6 zákona o advokácii, advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne, v združení, ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti alebo komanditnej spoločnosti, alebo ako konateľ inej spoločnosti s ručením obmedzeným. Advokáti sa však môžu dohodnúť na dočasnom samostatnom poskytovaní právnych služieb v jednej veci alebo vo viacerých vopred vymedzených veciach, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

2.3.1 „Viacosobové eseročky“

V prípade, ak je v spoločnosti s ručením obmedzeným viac konateľov a spoločníkov a spoločenská zmluva neobsahuje výslovnú úpravu ich možností vykonávať advokáciu samostatne, platí, že títo advokáti môžu mať v prípade vzájomnej dohody a pre vopred vymedzené veci zároveň aj postavenie samostatne zárobkovo činných osoby. Takouto osobou však nie sú ako konatelia obchodnej spoločnosti, ale výlučne ako advokáti, poskytujúci právne služby vo vlastnom mene a na vlastný účet.

VÝZVA ADVOKÁTOM

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory žiada advokátov, ktorí evidujú **pohľadávky voči súdom** z titulu nezaplatených trov obhajoby *ex officio* za jednotlivé roky o ich vyčíslenie a zaslanie kancelárii SAK **do 30. marca 2008.**

Ak spoločenská zmluva vylučuje možnosť samostatného výkonu advokácie, nie sú príslušní advokáti priamo zo zákona spôsobilí vykonávať advokáciu ako samostatne zárobkovo činné osoby a pre účely zákona o sociálnom poistení sa nepovažujú za samostatne zárobkovo činné osoby.

III. Rekapitulácia

Z predchádzajúceho rozboru jednoznačne vyplýva, že **zákon o sociálnom poistení, v spojení s relevantnými ustanoveniami zákona o advokácii, vylučuje povinné nemocenské a dôchodkové poistenie, ak v čase vzniku tohto poistenia advokát nie je oprávnený na výkon advokácie, t.j., okrem iného, ak**

- (i) **advokát má pozastavený výkon advokácie, alebo**
- (ii) **advokát je konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným a spoločenská zmluva alebo zakladateľská listina vylučuje možnosť samostatného výkonu advokácie.**

V uvedených prípadoch totiž nie sú splnené zákonné podmienky, aby advokát bol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.

Dotazník

Vážené kolegyne, kolegovia, advokáti
a čitatelia Bulletinu Slovenskej advokácie,

rokom 2008 Bulletin slovenskej advokácie začína vychádzať v zmenenej podobe z hľadiska formátu, grafickej úpravy aj obsahu. Radi by sme získali Váš názor na celkovú úroveň bulletinu, pripomienky k jeho obsahu, odbornej či inej úrovni, námety, návrhy alebo kritické postrehy na činnosť redakčnej rady bulletinu a pod.

Zároveň by sme touto cestou chceli dať priestor na Vaše vyjadrenia k práci Slovenskej advokátskej komory, jej orgánov, ako aj na Vaše návrhy, o čom všetkom by mal bulletin na svojich stránkach advokátov informovať.

Vaše názory nám môžete poslať poštou na priloženom dotazníku na adresu **SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava**, faxom na č. **02 52961554** alebo ich napíšte do e-mailovej správy a pošlite ju na **ondrisova@sak.sk**.

Redakčná rada BSA

Spokojnosť s celkovou úrovňou BSA:

☐ spokojný/á	☐ neutrálny
☐ skôr spokojný/á	☐ postoj
☐ skôr nespokojný/á	
☐ nespokojný/á	

Návrh na vytvorenie novej rubriky:

V bulletine mi chýba:

Spokojnosť s činnosťou SAK:

☐ spokojný/á	☐ neutrálny
☐ skôr spokojný/á	☐ postoj
☐ skôr nespokojný/á	
☐ nespokojný/á	

Návrh na zmenu v činnosti orgánov SAK:

Iné poznatky a odporúčania:

Zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie

KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group
Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, Slovenská republika

V zastúpení:

Ing. Vladimírom Bakešom, členom predstavenstva a riaditeľom a
Ing. Martinom Gergelym, riaditeľom úseku neživotného poistenia

IČO: 00 585 441, DRČ: 2020527300, IČ DPH: SK 2020527300

Zapísaná: Obchodný register Okresného súdu Bratislava I.,

oddiel Sa, Vl. č. 79/B

(ďalej len „poisťovňa“)

a

Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava, Slovenská republika

V zastúpení: JUDr. Štefanom Detvaiom, predsedom SAK

IČO: 166049, DIČ: 2021921033, IČ DPH: SK 2021921033

(ďalej len „komora“)

uzavierajú

podľa § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (v znení neskorších predpisov) túto poistnú zmluvu (ďalej len „zmluva“).

ZMLUVNÉ DOJEDNANIA

Článok I. Predmet a rozsah poistenia

1) Komora uzaviera túto zmluvu v zmysle § 828 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov v prospech advokátov, euroadvokátov, zahraničných advokátov, medzinárodných advokátov, verejných obchodných spoločností, komanditných spoločností a spoločností s ručením obmedzeným (ďalej len „poistení“) zapísaných v zozname vedenom komorou, čím zabezpečuje splnenie povinnosti podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

2) Z poistenia zodpovednosti za škodu má fyzická alebo právnická osoba (ďalej len „poistený“) právo, aby poisťovňa za ňu nahradila škodu, vzniknutú inému v súvislosti s činnosťou alebo so vzťahom poisteného bližšie označeným v zmluve, na zdraví alebo usmrtením, poškodením, zničením alebo stratou vecí, pokiaľ poistený za škodu zodpovedá v dôsledku svojho konania alebo vzťahu v čase trvania poistenia. Poistenie sa vzťahuje aj na zodpovednosť poisteného za škodu vzniknutú inému pri vykonávaní advokátskej činnosti, pokiaľ poistený zodpovedá za škodu v dôsledku svojho konania alebo vzťahu v čase trvania poistenia.

3) Poistnou udalosťou je vznik povinnosti poisteného nahradiť škodu uvedenú v ods. 1. Ak o náhrade škody rozhoduje oprávnený orgán, je poisťovňa povinná plniť podľa tohto orgánu dňom právoplatnosti jeho rozhodnutia.

Článok II. Rozsah poistenia

- 1) Poistenie sa vzťahuje na zodpovednosť poistného za škodu:
  - a) ktorá vznikne klientovi v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci a to bez ohľadu na to, či poistený spôsobil škodu sám, alebo či bola spôsobená substituujúcim advokátom, zamestnancom poisteného, alebo advokátom s ktorým poistený vykonáva advokátsku činnosť spoločne,
  - b) za škodu spôsobenú inému na zdraví, alebo usmrtením, poškodením, zničením alebo stratou vecí pri prevádzke advokátskej kancelárie, vrátane pracovnoprávnej zodpovednosti poisteného voči jeho zamestnancom v rozsahu Zákonníka práce, s výnimkou zodpovednosti za pracovné úrazy a choroby z povolania.
- 2) Poistenie sa vzťahuje aj na:
  - a) zodpovednosť poisteného a tiež advokátskeho koncipienta, ako správcu konkurznej podstaty za škodu vzniknutú inému v súvislosti s výkonom činnosti správcu konkurznej podstaty (vyrovnačieho správcu, osobitného správcu alebo zástupcu správcu) v zmysle zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov a zodpovednosť poisteného a tiež advokátskeho koncipienta, ako správcu za škodu vzniknutú inému v súvislosti s výkonom činnosti správcu v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddžlení (ďalej len „správca“) podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o konkurze“), čím je splnená povinnosť správcu podľa § 13 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o správcoch“) mať uzatvorenú poistnú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, za ktorej vznik zodpovedá podľa zákona o správcoch, ako aj zákona o konkurze,
  - b) právnym predpisom stanovenú zodpovednosť poisteného a tiež advokátskeho koncipienta za škodu vzniknutú tretej osobe v súvislosti s výkonom správcovskej činnosti, ak škoda bola spôsobená zamestnancom poisteného a tiež advokátskeho koncipienta alebo osobou, ktorú poveril vykonaním jednotlivých úkonov správcovskej činnosti.
  - c) na veciach, ktoré poistený prevzal za účelom vykonania objednej činnosti advokáta, alebo správcu konkurznej podstaty (ďalej len „objednej činnosti“). Týmto vecami sa rozumie najmä písomnosti, plány, obchodné a účtovné knihy a obdobná dokumentácia, obsahujúca súpis aktív a pasív, znalecké posudky, nosiče dát a záznamy v nich, ďalej platné

tuzemské a cudzozemské bankovky, štátovky a bežné mince (ďalej len „peniaze“), vkladné a šekové knižky, platobné karty a iné obdobné dokumenty, cenné papiere a ceniny. Za škodu spôsobenú na peniazoch je poisťovňa povinná poskytnúť plnenie najviac do sumy 5 000 Sk.

Právo na poistné plnenie vzniká v prípade odcudzenia prevzatých vecí, ak boli prevzaté veci v dobe škodovej udalosti uložené v uzamknutej miestnosti, zabezpečené minimálne dvoma bezpečnostnými zámkami s bezpečnostnými štítkami na dverách, prípadne iným spôsobom zabezpečenia vyššieho stupňa. Páchatel musí vždy preukázateľne prekonať uzamknuté dvere alebo riadne zavreté okno. Právo na poistné plnenie vzniká v prípade odcudzenia prevzatých vecí po dopravnej nehode poisteného, ktorý bol preukázateľne na ceste v súvislosti s objednanou činnosťou a ktorý bol následkom dopravnej nehody zbavený možnosti prevzaté veci opatrovať. Udalosť musí byť vždy vyšetrená políciou,

- d) na ušlom zisku a spôsobenú inak ako na zdraví, usmrtením, poškodením, zničením alebo stratou veci,
  - e) spôsobenú vadne vykonanou prácou, pričom za vadne vykonanú prácu sa pre potreby tohto poistenia považuje chyba či opomenutie poisteného pri objednaní činnosti,
  - f) súvisiacu s nárokmi na náhradu vynaložených nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, dávky nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, vzniknuté z pracovných úrazov a chorôb z povolania.
- 3) Poistenie sa nevzťahuje na zodpovednosť za škodu prevzatú poisteným nad rámec stanovený právnymi predpismi alebo spôsobenú poisteným:
- a) úmyselne,
  - b) nesplnením povinnosti odvrátiť hroziacu škodu,
  - c) porušením právnej povinnosti poisteným v čase pred uzavretím poistnej zmluvy,
  - d) prevádzkou dopravných prostriedkov, pokiaľ sa na ňu vzťahuje zákonné poistenie alebo spôsobenú činnosťou, pre ktorú právny predpis ukladá povinnosť uzatvoriť poistenie zodpovednosti za škodu,
  - e) pôsobením teploty, unikajúcich látok (napr. plynov, pár, popolčeka, dymu a pod.) alebo hľuku, pozvoľného prenikania vlhkosti, žiarením každého druhu, znečistením vôd a životného prostredia, ak nedošlo ku škode v dôsledku neočakávanej poruchy ochranného zariadenia,
  - f) na lúčach, stromoch, záhradných, poľných i lesných kultúrach, pasúcimi sa hospodárskymi zvieratami a divou zverou,
  - g) jadrovou energiou, formaldehydom a azbestom,
  - h) následkom vojnových udalostí, vzbury, povstania alebo iných hromadných násilných nepokojov, štrajkov, teroristických aktov (t. j. násilných konaní motivovaných politicky, sociálne, ideologicky alebo nábožensky) alebo spôsobených úradnými opatreniami uskutočnenými na iné účely než na obmedzenie poistnej udalosti,
  - i) na nehnuteľnej veci (jej príslušenstve), ktorú poistený užíva protiprávne.
- 4) Pokiaľ sa nedohodlo inak, poisťovňa nenahradí škodu spôsobenú:
- a) na veciach, ktoré poistený prevzal za účelom spracovania, opravy, úpravy, predaja, úschovy, uskladnenia alebo poskytnutia odbornej pomoci,
  - b) na veciach, ktoré síce nie sú vlastníctvom poisteného, boli mu však prenajaté, požičané, užíva ich z iného dôvodu alebo ich má pri sebe,

- c) na veciach alebo zdraví aktívnych účastníkov organizovaného športového podujatia,
  - d) pracovným úrazom alebo chorobou z povolania vrátane nárokov na náhradu vynaložených nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie vzniknutých z toho istého dôvodu,
  - e) zamestnancom advokáta na veciach alebo zdraví pri plnení pracovných úloh v pracovnoprávných vzťahoch alebo v priamej súvislosti s nimi,
  - f) manželovi, manželke, príbuzným v priamom rade alebo osobám, ktoré s nimi žijú v spoločnej domácnosti a spoločníkom.
- 5) Poistenie sa nevzťahuje ani na:
- a) zodpovednosť za škodu vzniknutú inému advokátovi,
  - b) zodpovednosť za škodu vzniknutú nedodrzaním lehôt podmienených sankciou dojednanou medzi poisteným a klientom, alebo prípadne medzi klientom a treťou stranou, okrem lehoty danej priamo zákonom,
  - c) spreneveru,
  - d) zodpovednosť za škodu vzniknutú hrubou nedbanlivosťou (za hrubú nedbanlivosť sa považuje zvlášť závažné porušenie nutnej opatrnosti, prípadne starostlivosti, ktoré v sebe zahŕňa vedomú nedbanlivosť, vyplývajúcej z výkonu objednanej činnosti alebo priamo zo zákona),
  - e) zodpovednosť za škodu vzniknutú porušením právnej povinnosti poisteným v čase pred začiatkom doby trvania poistenia z tejto poistnej zmluvy,
  - f) zodpovednosť za škodu vzniknutú na listinách, alebo zmluvách, ktoré majú cenu historickú, alebo cenu, ktorá je odvozená z ich výnimočnosti a nenahraditeľnosti a boli poisteným, alebo jeho zamestnancom prevzaté k vykonaniu objednanej činnosti,
  - g) pohľadávky poisteného za činnosť nesúvisiacu s výkonom objednanej činnosti,
  - h) zodpovednosť za schodok na finančných hodnotách, ktorých správou bol poistený poverený, spreneverou zo strany zamestnancov poisteného alebo iných osôb, ktoré touto činnosťou poveril,
  - i) zodpovednosť za škodu vzniknutú chybným vedením účtu alebo vykonaním chybných platby v účtovníctve poisteného,
  - j) zodpovednosť za škodu vzniknutú právnickej osobe, v ktorej má poistený, jemu blízka osoba alebo jeho zamestnanec väčšinovú majetkovú účasť, alebo v ktorom má väčšinovú majetkovú účasť spoločník poisteného, alebo osoba, ktorá vykonáva činnosť spoločne s poisteným na základe zmluvy o združení, alebo im blízke osoby,
  - k) zodpovednosť za škodu spôsobenú ohováraním, urážkou na cti alebo porušením povinnosti mlčanlivosti,
  - l) zodpovednosť za škodu vzniknutú technickým zlyhaním strojov na spracovanie dát,
  - m) výkon advokátskej činnosti v zahraničí v inom ako členskom štáte EÚ, uplatnenie náhrady škody v zahraničí, alebo na chybnú aplikáciu zahraničného práva s výnimkou práva EÚ,
  - n) zodpovednosť za škodu vzniknutú v súvislosti s trestným činom poisteného alebo vzniknutú akýmkoľvek nepoctivým alebo podvodným konaním,
  - o) zodpovednosť za škodu vzniknutú z nezjednaného alebo neudržovaného primeranej poistnej ochrany pre dlžníka, ktorý je v úpadku,
  - p) zodpovednosť za škodu, ktorú poistený spôsobil pri výkone činnosti štatutárneho alebo dozorného orgánu spoločnosti,

- r) sprostredkovanie alebo odporúčanie peňažných alebo iných obchodných transakcií a finančných odhadov,
- s) akúkoľvek zodpovednosť akejkoľvek povahy, priamo alebo nepriamo spôsobenú alebo pozostávajúcu alebo vzniknutú zlyhaním, zlým fungovaním alebo nedostatkami akéhokoľvek počítačového systému a siete alebo získavaní informácií, či už sú majetkom poisteného alebo nie,
  - a. pri správnom rozpoznaní akéhokoľvek dátumu, ako skutočného kalendárneho dátumu,
  - b. pri zacytení, uložení, zachovaní alebo správnom vyhodnotení, interpretovaní alebo spracovaní údajov, informácií či príkazov, ako dôsledok toho, že spracujú akýkoľvek dátum inak ako skutočný dátum,
  - c. pri zacytení, uložení, zachovávaní alebo správnom vyhodnotení údajov, ako výsledkov vykonania akéhokoľvek počítačového softwaru, pokiaľ tento pokyn vedie ku strate dát alebo neschopnosti zachytiť, uložiť, zachovať alebo správne spracovať takéto údaje k akémukoľvek dátumu alebo po ňom.

Článok III. Územná platnosť poistenia

Poistenie sa týka poistných udalostí, ktoré boli spôsobené a pri ktorých aj škoda nastane na území Slovenskej republiky a krajín EÚ, pričom poistenie sa vzťahuje na zodpovednosť za škodu vzniknutú pri poskytovaní právnej pomoci podľa slovenského práva a práva EÚ.

Článok IV. Plnenie poisťovne

- 1) Dohodnutá poistná suma je hornou hranicou plnenia poisťovne pre jednu a všetky poistné udalosti vzniknuté v príslušnom poistnom období /jednom poistnom roku/ za jedného poisteného.
- 2) Pokiaľ nastane poistná udalosť, poisťovňa odpočíta od poistnej sumy plnenie za vzniknutú škodu. Takto znížená poistná suma je hornou hranicou plnenia za ďalšie poistné udalosti v poistnom období. Po vyčerpaní poistnej sumy, poistenie trvá do konca poistného obdobia bez náhrady prípadných ďalších škôd, pokiaľ poistený neobnoví poistnú sumu doplatením poistného.
- 3) Obnovenie poistnej sumy doplatením poistného v zmysle ods. 2 tohto článku zmluvy, je možné dojednať v priebehu poistného obdobia, v ktorom došlo k zníženiu poistnej sumy vyplatením poistného plnenia.
- 4) Pre túto zmluvu je stanovená základná poistná suma vo výške 3 mil. Sk. Sadzby ročného poistného pre členov komory – fyzické osoby na poistné sumy do 70 mil. Sk vrátane sú uvedené v prílohe č. 1, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť tejto poistnej zmluvy. Poistné na vyššiu poistnú sumu ako 70 mil. Sk je možné dohodnúť individuálne. Poistení advokáti, usadení euroadvokáti a zahraniční advokáti, ktorí sú poistení na poistnú sumu presahujúcu 70 000 000 Sk budú poistení na základe individuálneho posúdenia rizika, pričom budú povinní vyplniť Dotazník pre poistenie advokátov.
- 5) Sadzby ročného poistného pre členov komory – právnické osoby na poistnú sumu 1 500 000 EUR sú uvedené v prílohe č. 2, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť tejto poistnej zmluvy.

6) Poistený sa podieľa na plnení z každej škodovej udalosti 10 %, minimálne čiastkou 1 000 Sk a maximálne 20 000 Sk (spoluúčasť).

7) Ak nastane poistná udalosť na cudzozemských platidlách, poisťovňa je povinná plniť v slovenskej mene podľa kurzu stred vyhlásenej Národnou bankou Slovenska ku dňu vzniku poistnej udalosti.

8) Odchyľne od ust. § 795 Obč. zákonníka sa dojednáva, že povinnosť poisťovne plniť a jej právo na poistné vznikajú až dňom, ktorý je v tejto zmluve dojednaný ako deň začiatku poistenia. Po tomto dni sa vzťahuje poistenie na právne úkony a právne významné skutočnosti, ku ktorým došlo v čase, kedy bol konkrétny poistený zapísaný do zoznamu. Začiatkom poistenia u advokátov, ktorí budú zapísaní komorou do zoznamu advokátov v priebehu poistného obdobia, je deň ich zápisu.

9) Ak poisťovňa plnila náhradu z dôvodov škody spôsobenej zavineným porušením pracovných povinností v pracovnoprávných vzťahoch, je poistený povinný jej uhradiť sumu z vyplateného plnenia primeranú tomu, aký vplyv malo toto porušenie na rozsah povinností poisťovne plniť, najviac však do výšky, ktorú môže poistený požadovať podľa pracovnoprávných predpisov.

Uplatnením práva na náhradu (vrátenie) tejto sumy nie je dotknuté právo, ktoré poisťovní v dôsledku vyplateného plnenia patrí voči inému.

Článok V. Poistné a spôsob platenia

- 1) Výška ročného poistného pre členov Slovenskej advokátskej komory – fyzické osoby ako aj pre verejné obchodné spoločnosti, komanditné spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným, resp. ich spoločníkov je uvedená v prílohe č. 1 a v prílohe č. 2 k tejto poistnej zmluve.
- 2) Za poistenie zodpovednosti poisteného a tiež advokátskeho koncipienta, ako správcu konkurznej podstaty za škodu vzniknutú inému v súvislosti s výkonom činnosti správcu konkurznej podstaty ako správcu konkurznej podstaty (čl. II ods. 2 zmluvy) sa základné ročné poistné stanovuje v sume 1 500 Sk za každého poisteného. Ročné poistné za zvýšenie poistnej sumy predstavuje čiastku 500 Sk za každý začatý 1 milión Sk zvýšeného poistného krytia nad poistnú sumu 3 milióny Sk.
- 3) Poistným obdobím, za ktoré sa platí poistné je jeden kalendárny rok.
- 4) a) Povinnou prílohou tejto zmluvy je „Zoznam členov SAK“ podľa štruktúry definovanej poisťovňou. Na základe predmetného „Zoznamu“ bude jednoznačne určená výška poistnej sumy a prislúchajúce poistné každého individuálneho poisteného.
  - b) Aktualizácia poistených – prírastky a úbytky – bude realizovaná štvrťročne, pričom platí, že
    - ak je člen komory poistený menej ako tri mesiace príslušného kalendárneho roku vrátane, platí štvrťročné poistné
    - ak je člen komory poistený viac ako tri mesiace a menej ako šesť mesiacov príslušného kalendárneho roku vrátane, platí polročné poistné
    - ak je člen komory poistený viac ako šesť mesiacov a menej ako deväť mesiacov príslušného kalendárneho roku vrátane, platí tri štvrtiny ročného poistného

- ak je člen komory poistený viac ako deväť mesiacov príslušného kalendárneho roku, platí ročné poistné
- V prípade ukončenia členstva poisteného v komore v priebehu poistného obdobia má komora nárok na vrátenie nespotrebovaného poistného. Zmluvné strany sa dohodli, že suma nespotrebovaného poistného, ktorú by poisťovňa mala vrátiť sa započíta oproti výške alikvotného poistného, ktorú je komora povinná zaplatiť za poistené osoby, ktoré boli zaradené do poistenia v priebehu poistenia. Započítanie sa uskutoční štvrťročne. Zmluvné strany sa dohodli, že poisťovňa bude, na základe aktualizácie poistených v zmysle čl. V. ods. 4 písm. c) tejto zmluvy, informovať komoru o jednotlivých sumách nespotrebovaného poistného za jednotlivých poistených tak, aby komora bola schopná vrátiť nespotrebované poistné konkrétne poistenému.
- c) Štvrťročná aktualizácia poistených bude doručená najneskôr 10. deň nasledujúceho mesiaca daného štvrťroka na adresu centrály poisťovne na úsek neživotného poistenia, oddelenie poistenia zodpovednosti.

5) Dodržanie uvedených lehôt sa v prípade sporu posudzuje podľa dátumov pečiatok na poštových podaciach dokladoch, alebo na potvrdenkách o zaplatení poistného, resp. podľa dátumu, kedy platba poistného bola pripísaná na účet poisťovne.

Článok VI. Oznamovanie poistných udalostí

1) Okrem povinností stanovených právnymi predpismi je poistený povinný poskytnúť poisťovní súčinnosť, ktorá je potrebná na zistenie príčiny a výšky škody, najmä je povinný bez zbytočného odkladu organizačnej jednotke poisťovne príslušnej podľa sídla poisteného oznámiť, že:

- a) nastala škodová udalosť, ktorá by mohla byť dôvodom k vzniku práva na plnenie poisťovne, podať pravdivé vysvetlenie o jej vzniku a rozsahu následkov,
- b) poškodený uplatnil voči poistenému právo na náhradu škody a vyjadriť sa k požadovanej náhrade, jej výške a v prípade potreby vyhotoví o vzniku, príčinách a rozsahu škodovej udalosti zápisnicu,
- c) poškodený uplatňuje nárok na náhradu škody na súde alebo na inom príslušnom orgáne,
- d) v súvislosti so vzniknutou škodou bolo začaté trestné konanie proti nemu alebo jeho pracovníkovi (členovi) a informovať poisťovňu o mene obhajcu, ktorého si zvolil a o priebehu a výsledkoch tohto konania.

2) Poistený je povinný poskytovať poisťovní súčinnosť potrebnú na zistenie výšky škody a rozsahu plnenia poisťovne.

3) Poistený je ďalej povinný:

- a) poskytnúť poisťovní na jej žiadosť všetky jemu dostupné doklady osvedčujúce základ a výšku nároku, pokiaľ to právny predpis výslovne nezakazuje,
- b) informovať poisťovňu, že škoda bola spôsobená za okolností nasvedčujúcich zavinenému porušeniu pracovných povinností v pracovno-právnych vzťahoch,
- c) v prípade súdneho sporu s poškodeným, oznámiť túto skutočnosť poisťovní a rešpektovať požiadavky poisťovne (vznesenie námietky premlčania, podanie odvolania a pod.)

4) Pokiaľ poistený poruší niektorú z povinností uvedených v bodoch 1 až 3 tohto článku zmluvy, má proti nemu poisťovňa nárok na primeranú náhradu nákladov, ktoré jej vznikli v príčinnej súvislosti s týmto konaním alebo opomenutím a to až do výšky 10 % súm, ktoré z dôvodu poistnej udalosti vyplatila, najviac však do 100 000 Sk v jednom poistnom období, bez ohľadu na počet poistných udalostí v tomto období. Ak škoda preukázateľne vznikla iba následkom požitia alkoholu alebo návykovej látky poisteným, má poisťovňa proti nemu nárok na náhradu celej vyplatenéj náhrady bez obmedzenia. Svoje regresné nároky uplatňuje poisťovňa proti poistenému bez toho, že by z uvedených dôvodov znižovala plnenie poškodenému.

5) Vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu poisťovne plníť je skončené, len čo bola poisťovňou s poškodeným dohodnutá výška náhrady škody alebo len čo bola výška náhrady škody určená vykonateľným rozhodnutím príslušného orgánu.

6) Ak poškodený uplatní svoje nároky proti poistenému na súde, poisťovňa sa zaväzuje:

- a) na výzvu žalovaného poisteného vstúpiť do konania ako vedľajšia účastníčka na jeho strane (§ 93 Občianskeho súdneho poriadku) a predložiť potrebné doklady,
- b) pokiaľ poistený splnil voči poisťovní všetky povinnosti, ktoré mu vyplývajú z jednotlivých ustanovení tejto zmluvy, zaplatiť (refundovať) do 15 kalendárnych dní všetky trovy a výdavky, ktoré musel znášať poistený na základe výsledkov sporu a to nad rámec limitu stanoveného v čl. IV ods. 4 tejto zmluvy.

Článok VII. Záverečné ustanovenia

1) Zmluva sa uzatvára s účinnosťou od 1. 1. 2008 na dobu neurčitú.

2) Ktorákoľvek zo zmluvných strán je oprávnená túto zmluvu vypovedať aj bez uvedenia dôvodov písomným podaním druhej zmluvnej strane, odoslaným preukázateľne najneskôr šesť týždňov pred koncom kalendárneho roka. Na základe tejto výpovede zmluva zanikne dňom 31. 12. kalendárneho roka, v ktorom bola vypovedaná.

3) Okrem dôvodov uvedených v Obč. zákonníku poistenie zaniká dňom, kedy komora vyčiarkne zo zoznamu poisteného v zmysle § 27 Zák.č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

4) Akékoľvek zmeny a doplnky možno vykonať iba formou písomných dodatkov. Zmluvné strany vyhlasujú svoju pripravenosť bezodkladne zmluvné dojednania upraviť, pokiaľ by to vyžadovali všeobecne záväzné predpisy, alebo iné rozhodné skutočnosti v rozsahu poistenia a sadzbách poistného, po roku trvania zmluvy.

5) Ak dôjde k rozporu pri uplatňovaní tejto zmluvy, dojednáva sa, že sporná vec bude predložená pracovnej skupine, do ktorej komora aj poisťovňa určí po dvoch zástupcoch.

6) Tento dodatok nadobúda účinnosť dňa 1. 1. 2008, vyhotovuje sa v štyroch rovnopisoch, v dvoch pre komoru a v dvoch pre poisťovňu.

Uznávanie vykonateľnosti cudzích exekučných titulov v Slovenskej republike

JUDr. Peter Molnár

V právnej praxi sa stretávame s exekučnými titulmi, ktoré vznikli (boli vydané, spísané alebo zaregistrované oprávneným orgánom alebo osobou) mimo územia Slovenskej republiky. V rámci Európskej únie je želaným cieľom, aby popri slobodnom pohybe osôb, tovaru, služieb a kapitálu bol možný aj slobodný pohyb vykonateľných rozhodnutí.¹

Aj takéto rozhodnutia alebo listiny je (za ustanovených podmienok) možné nútene vykonať v SR.² Spravidla ide o rozhodnutia cudzích súdnych orgánov, ktoré sa týkajú vymedzených právnych vzťahov, rozhodovanie o ktorých štandardne spadá do právomoci súdov, a verejné listiny o takýchto právnych vzťahoch, spísané alebo zaregistrované oprávnenými osobami cudzích štátov. Môžu to však byť aj cudzie rozhodcovské rozhodnutia, rozhodnutia cudzích správnych orgánov a – v prípade členských štátov Európskej únie – rozhodnutia komunitárnych orgánov.

Základným predpokladom na vykonanie cudzieho exekučného titulu je jeho uznanie. Uznáním cudzieho rozhodnutia chápeme priznanie právnych účinkov tohto rozhodnutia na území SR.

Slovenské exekučné orgány uznávajú vykonateľnosť cudzích exekučných titulov vo viacerých právnych režimoch:

- a) klasické (formálne) uznanie vykonateľnosti podľa zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZMPSP“) a podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „EP“)
- b) uznanie vykonateľnosti podľa medzištátnej dohody o právnej pomoci, resp. dohody o uznávaní a výkone rozhodnutí
- c) uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. 12. 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I)
- d) vykonateľnosť podľa Nariadenia Parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. 4. 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky
- e) uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozhodnutia
- f) uznanie a výkon cudzieho správneho rozhodnutia
- g) uznanie a výkon rozhodnutia orgánu Európskych spoločstiev.

Klasické (formálne) uznanie vykonateľnosti

Tento režim uznania vykonateľnosti cudzieho exekučného titulu prichádza do úvahy, ak SR nie je viazaná inou, „akčnejšou“ úpra-

vou (t.j. v prípade, kedy bol exekučný titul vydaný v štáte, ktorý nie je so Slovenskou republikou v zmluvnom vzťahu, umožňujúcom vyšší štandard uznávania, ani nie je viazaný komunitárnymi procesnými normami).

Exekučný súd podľa ZMPSP uzná vykonateľnosť cudzieho rozhodnutia, ak nie je dôvod na jeho neuznanie (nevykonanie) na území SR.

Cudzie rozhodnutie nemožno uznať alebo vykonať, ak:

- a) uznaniu bráni výlučná právomoc slovenských orgánov alebo orgán cudzieho štátu by nemal právomoc rozhodnúť, ak by sa na posúdenie jeho právomoci použili ustanovenia slovenského práva,
- b) nie je právoplatné alebo vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané,
- c) nie je rozhodnutím vo veci samej,
- d) účastníkovi konania, voči ktorému sa má rozhodnutie uznať, bola postupom cudzieho orgánu odňatá možnosť konať pred týmto orgánom, najmä ak mu nebolo riadne doručené predvolanie alebo návrh na začatie konania; splnenie tejto podmienky súd neskúma, ak sa tomuto účastníkovi cudzie rozhodnutie riadne doručilo a účastník sa proti nemu neodvolal alebo ak vyhlásil, že na skúmaní tejto podmienky netrvá,
- e) slovenský súd už vo veci právoplatne rozhodol alebo je tu skoršie cudzie rozhodnutie v tej istej veci, ktoré sa uznalo alebo spĺňa podmienky na uznanie,
- f) uznanie by sa priečilo slovenskému verejnému poriadku.

Za povšimnutie stojí neprávoplatnosť cudzieho titulu, alebo jeho nemeritornosť ako dôvody pre neuznanie jeho vykonateľnosti. Pri tuzemských rozhodnutiach nie je právoplatnosť ani meritornosť podmienkou ich spôsobilosti byť exekučným titulom.

Pokiaľ hodlá oprávnený subjekt iniciovať nútený výkon cudzieho exekučného titulu, musí v návrhu na vykonanie exekúcie (v návrhu na nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia)³ zároveň navrhnúť uznanie cudzieho exekučného titulu slovenským súdom.

K návrhu na vykonanie exekúcie (nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia) oprávnený priloží:

- a) originál alebo úradne osvedčenú kópiu cudzieho rozhodnutia v plnom znení,
- b) potvrdenie príslušného cudzieho orgánu o právoplatnosti alebo vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia alebo o tom, že

JUDr. Peter Molnár

Vysokoškolský učiteľ na katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a súdny exekútor, člen Prezídia Slovenskej komory exekútorov

1 Tento cieľ bol formulovaný už v záveroch summitu Európskej únie v Tampere (1999).

2 Na účely núteného výkonu cudzieho exekučného titulu uvažujeme o cudzom titule, ktorý je materiálne vykonateľný, t.j. priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 EP). Oprávnený sa, samozrejme, uchádza o vykonanie exekúcie na území Slovenskej republiky nie z dôvodu štátnej príslušnosti povinného, ale z dôvodu, že na území SR sa nachádza majetok povinného. Exekučné orgány totiž vykonávajú svoju právomoc výlučne na území domovského štátu.

3 Súdny výkon cudzieho rozhodnutia prichádza do úvahy v prípadoch výchovy maloletých.

rozhodnutie už nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom,

- c) listinné dôkazy o tom, že nie je daná prekážka uznania uvedená v § 64 písm. d, alebo vyhlásenie druhého účastníka, že na jej skúmaní netrvá,
- d) úradne osvedčené preklady pripojených listín do slovenského jazyka.⁴

Majetkové cudzie rozhodnutie sa uzná tak, že slovenský súd vydá poverenie na vykonanie exekúcie.

Cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti a o úprave styku s dieťaťom možno taktiež uznať neformálne, t.j. nariadením jeho výkonu.

Na návrh oprávneného alebo povinného z cudzieho rozhodnutia však slovenský súd rozhodne o uznaní aj takýchto rozhodnutí vždy osobitným výrokom v konaní podľa §§ 68a až 68h ZMPSP.⁵ Tomu korešponduje § 44 ods. 5 EP, podľa ktorého ak sa navrhuje vykonanie exekúcie na podklade cudzieho rozhodnutia, súd doručí návrh na vykonanie exekúcie povinnému do vlastných rúk. Ak povinný do 15 dní od doručenia návrhu na vykonanie exekúcie nepodá návrh na samostatné uznanie cudzieho rozhodnutia, súd (za splnenia ostatných podmienok) poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Podaním návrhu na formálne uznanie cudzieho rozhodnutia sa konanie o nariadení jeho výkonu alebo vydaní poverenia na vykonanie exekúcie prerušuje až do právoplatného rozhodnutia o uznaní (§ 68d ods. 1 ZMPSP).

Účastníkmi uznávacieho konania sú oprávnený a povinný. Ak má navrhovateľ bydlisko alebo sídlo v cudzine, musí si na prijímanie písomnosti zvoliť zástupcu s bydliskom alebo so sídlom na území SR. Ak si ho v určenej lehote nezvolí, budú sa mu písomnosti ukladať na súde s účinkom doručenia; o tom treba navrhovateľa poučiť.

Uznanie vykonateľnosti rozhodnutia cudzieho štátu, s ktorým máme uzatvorenú dohodu o právnej pomoci, resp. dohodu o uznávaní a výkone rozhodnutí

V prípade, že Slovenská republika je viazaná zmluvou o právnej pomoci, zmluvou o uznávaní a výkone rozhodnutí a podobne, uzatvorenou s iným zmluvným štátom, a nejde o štát, ktorého exekučné tituly zastrešujú komunitárne predpisy, ktoré nahrádzajú v stanovom rozsahu bilaterálne a multilaterálne zmluvy, bude mať pri uznávaní vykonateľnosti cudzieho exekučného titulu takáto zmluva prednosť pred vnútroštátnou úpravou (článok 7 ods. 5 Ústavy SR).

Pri aplikácii tohto právneho režimu je vždy potrebné posúdiť vzťah komunitárnych predpisov a dvojstranných, či viacstranných zmluvných záväzkov členských štátov Európskej únie. Napríklad, podľa kapitoly 7 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 (Brusel I), uvedené nariadenie nahrádza celý rad tam uvedených zmlúv, ktoré sa budú ešte stále uplatňovať na špecifické rozhodnutia, nezastrešené Bruselom I a na rozhodnutia vydané pred účinnosťou nariadenia. Článok 26 Nariadenia Parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky rie-

ši túto otázku tak, že nariadenie sa vzťahuje len na rozhodnutia vydané, súdne zmiery schválené alebo uzavreté a dokumenty úradne vyhotovené alebo zaregistrované ako verejné listiny po účinnosti nariadenia.

Zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, obsahujú v zásade dve koncepcie postupu uznávajúceho orgánu:

- a) zmluva upravuje jednoduchšie uznanie, ako ZMPSP (napr. Zmluva s bývalým ZSSR uverejnená pod číslom 95/1983 Zb., naďalej platná vo vzťahu k Ruskej federácii, Moldavsku a Ukrajine, v článku 56 ods. 2 je uvedené, že súd sa obmedzí na zistenie, či boli splnené podmienky ustanovené touto Zmluvou; taktiež článok 27 Zmluvy s Alžírskom, uverejnenej pod číslom 17/1984 Zb.);
- b) zmluva odkazuje na použitie domáceho právneho poriadku, teda ZMPSP (napr. Zmluva s Afganistanom uverejnená pod číslom 44/1983 Zb., odkazuje v procedúre na domáci poriadok, ale, navyiac, v porovnaní so ZMPSP umožňuje napr. uznanie predbežných rozhodnutí).

Uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti exekučného titulu členského štátu, ktorý je viazaný

Nariadením Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (BRUSEL I)

Uvedené nariadenie nadobudlo účinnosť 1. marca 2002. Nariadenie sa uplatní na občianske a obchodné veci, s výnimkou statusových vecí, majetkových práv z manželského zväzku a dedenia, konkurzu a vyrovnania, sociálneho zabezpečenia a rozhodcovského konania. Nevzťahuje sa na daňové, colné a správne veci.

Nariadenie sa vzťahuje na konania a rozhodnutia a verejné listiny, ktoré boli spísané (zaregistrované) po účinnosti Nariadenia. Ak sa konanie začalo pred účinnosťou Nariadenia, tak ho možno aplikovať len, ak:

- a) ak sa konanie začalo v čase kedy boli členský štát pôvodu aj výkonu viazaný Bruselským dohovorom alebo Luganským dohovorom;
- b) v ostatných prípadoch ak sa právomoc založila na kritériách ktoré sú v súlade s kritériami uvedenými v tomto Nariadení alebo bola založená dohodou obidvoch štátov.

Pre Slovenskú republiku je nariadenie záväzné od 1. mája 2004, teda od vstupu SR do Európskej únie.

Ako už bolo naznačené v predchádzajúcom výklade, v rozsahu svojej úpravy nariadenie nahrádza dvojstranné a viacstranné dohovory, ktorými sú členské štáty viazané (článok 69 Nariadenia), nie sú ním však dotknuté dohovory ohľadom právnych vecí neupravených týmto nariadením.

Nariadenie pojmovo rozlišuje medzi uznaním (Kapitola III Oddiel 1) a vyhlásením rozhodnutia za vykonateľné (Kapitola III Oddiel 2), avšak praktický význam tohto rozlišovania sa pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie na podklade cudzieho rozhodnutia stráca, pretože uznanie rozhodnutia je v zmysle článku 33 ods. 1

4 Preklad do slovenského jazyka nie je potrebný v prípade listín vyhotovených v českom jazyku (článok 3 Zmluvy medzi SR a ČR o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach, oznámená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 193/1993 Z. z.).

5 Príslušnosť na formálne vyslovenie uznania cudzieho rozhodnutia, pri ktorom prichádza do úvahy nútený výkon, je v zmysle § 68a ZMPSP upravená takto: 1. okresný súd, v ktorého obvode má dieťa bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd, v ktorého obvode sa zdržuje; ak nie je taký súd, na konanie je príslušný Okresný súd Bratislava I, ak ide o cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti alebo o úprave styku s ním; 2. súd, ktorý je príslušný na nariadenie výkonu rozhodnutia alebo vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak nie je daná jeho príslušnosť podľa predchádzajúceho bodu

automatické, a súd výkonu pri rozhodovaní o vyhlásení vykonateľnosti rozhodnutia podľa článku 41 *ex offio* neskúma existenciu dôvodov pre neuznanie, uvedené v článkoch 34 a 35.⁶

Práve tento moment je dôležitý v porovnaní s režimom uvedeným v prvom bode (ZMPSP a EP). Cudzí exekučný titul sa uzná automaticky a vyhlási sa za vykonateľný ihneď po splnení formálnych náležitostí podľa článku 53 (predloženie vyhotovenia titulu spĺňajúce požiadavku preukázania jeho pravosti a osvedčenia o vykonateľnosti, vydaného súdom pôvodu podľa Prílohy V alebo VI Nariadenia⁷). Povinný v tomto štádiu konania nemá právo robiť žiadne návrhy (t.j. neuplatní sa § 44 ods. 5 EP a exekučný súd v slovenských pomeroch vydá poverenie, v ktorom uvedie potvrdenie vykonateľnosti titulu v SR).

Ďalším dôležitým rozdielom v porovnaní s našou vnútroštátnou procesnou úpravou (teda nad rámec Exekučného poriadku) je prístupnosť odvolania proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti (článok 43). Lehota na odvolanie je 1 mesiac od doručenia vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutia, resp. 2 mesiace, ak má povinný sídlo mimo štátu výkonu. Požiadavka doručenia rozhodnutia o vyhlásení vykonateľnosti (článok 42 ods. 2 Nar.) nie je v Exekučnom poriadku zohľadnená. Exekučný súd vysloví vyhlásenie vykonateľnosti v poverení na vykonanie exekúcie, nie osobitným uznesením. Poverenie súd doručuje len súdnemu exekútorovi. Prvým rozhodnutím v exekučnom konaní, ktoré je doručované povinnému, je Upovedomenie o začatí exekúcie, vydané súdnym exekútorom. Preto bude musieť exekútor uviesť, že exekučný súd vyhlásil vykonateľnosť cudzieho exekučného titulu, v upovedomení o začatí exekúcie⁸ a zároveň povinného poučiť o jeho práve podať odvolanie podľa článku 43 Nariadenia.

O podanom odvolaní musí súd rozhodnúť bezodkladne; vyhovieť tomuto odvolaniu môže len kvôli vadám uvedeným v článkoch 34 a 35 Nariadenia.

Do uplynutia lehoty na odvolanie, resp. do rozhodnutia o odvolaní možno robiť voči majetku povinného len zabezpečujúce úkony.

Na rozdiel od vnútroštátnej úpravy môže súd výkonu podmieniť výkon zložením zábezpeky podľa svojho uváženia.

Vykonateľnosť exekučného titulu členského štátu, ktorý je viazaný Nariadením Parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky

Ako už bolo uvedené, voľný pohyb exekučných titulov v Európskej únii je dôležitou metou komunitárnej súdnej spolupráce, ktorá sa

však nedá dosiahnuť nástrojmi jednotlivých štátov, ale len Spoločenstvom. Základnou filozofiou tohto nariadenia je prispieť k dosiahnutiu proklamovaného cieľa tak, že na vykonanie titulov, ktoré splnia určené požiadavky (charakter nároku z hľadiska jeho predmetu a nespornosti, minimálne štandardy ochrany dlžníka počas konania, najmä pokiaľ ide o účasť na konaní, doručovanie a možnosť obhajoby), nebude potrebné absolútne žiadne posudzovanie súdu štátu výkonu⁹ a v štáte výkonu sa na toto rozhodnutie bude hľadieť ako na domáce rozhodnutie. Nariadenie nesmeruje k zmenám vnútroštátnych úprav smerom k jednotnosti; len dáva možnosť jednoduchšieho výkonu titulov spĺňajúcich minimálne požiadavky stanovené týmto nariadením.

Nariadenie nadobudlo účinnosť 21. januára 2004, uplatňuje sa od 21. októbra 2005.

Nariadenie sa vzťahuje na rozhodnutia vydané a súdne zmiery schválené alebo uzavreté, a dokumenty úradne vyhotovené alebo zaregistrované ako verejné listiny po nadobudnutí účinnosti tohto Nariadenia. Nariadenie (na rozdiel od Nariadenia Brusel I) neustanovuje nič o relevancii termínu začatia konania, alebo postupu, z ktorého exekučný titul vzišiel.

Nariadenie sa vzťahuje na občianske a obchodné veci, nie však na veci statusové, majetkové práva z manželského zväzku a dedenia, konkurz a vyrovnanie, sociálne zabezpečenie a rozhodcovské konanie. Takisto sa nevzťahuje na daňové, colné a správne veci, ani na zodpovednosť štátu za výkon štátnej moci.

Kľúčovou kategóriou pri posudzovaní aplikovateľnosti nariadenia je nespornosť nároku a dodržanie minimálnych štandardov ochrany dlžníka.

Za nesporný nárok je podľa článku 3 Nariadenia možné považovať peňažný nárok:

- a) s ktorým dlžník súhlasil v podobe jeho výslovného uznania alebo zmiery, alebo
- b) proti ktorému dlžník počas konania nevzniesol námietky podľa procesných predpisov štátu pôvodu, alebo
- c) proti ktorému dlžník síce vzniesol námietku, ale potom sa nebránil (na pojednávaní sa nezúčastnil ani nebol na pojednávaní zastúpený) a podľa vnútroštátnej úpravy sa to rovná tichému súhlasu, alebo
- d) ktorý dlžník výslovne uznal vo verejnej listine.

Minimálne štandardy ochrany dlžníka upravuje kapitola III Nariadenia, a týkajú sa doručenia oznámenia o začatí konania proti dlžníkovi (pokiaľ ide o Slovenskú republiku, svojou procesnou úpravou doručenia oznámenia o začatí konania proti dlžníkovi ďalej prekračuje požadované minimum, pretože je vylúčené náhradné doručenie žaloby; to ale neplatí pre zmenkový a šekový

6 Oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie, ktorá by mala byť vykonaná na podklade cudzieho exekučného titulu, musí v tomto režime formálne požiadať o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti titulu v Slovenskej republike (článok 39 ods. 1 Nariadenia). Keďže návrh na vykonanie exekúcie sa v Slovenskej republike podáva u súdneho exekútora (súdny výkon rozhodnutia sa aplikuje len vo veciach výchovy maloletých a pri vymáhaní súdnych pohľadávok), údaj v Prílohe II k Nariadeniu pre Slovenskú republiku je nepresný, nakoľko je tam uvedený len okresný súd (na rozdiel od Českej republiky, u ktorej je popri okresnom súde uvedený správne aj súdny exekútor).

7 Ak oprávnený nepredloží osvedčenie o vykonateľnosti, súd výkonu môže určiť lehotu na jeho predloženie, alebo môže prijať rovnocennú listinu, alebo môže dokonca upustiť od vyžadovania osvedčenia, ak predložené údaje považuje za dostačujúce. (článok 55 Nariadenia)

8 Podľa článku 42 ods. 2 má byť rozhodnutie o vyhlásení vykonateľnosti doručené povinnému aj s exekučným titulom, ak mu tento ešte nebol doručený. Túto požiadavku nemožno podľa platného stavu uspokojivo splniť, nakoľko z osvedčenia podľa Prílohy V alebo VI nemusí byť bez ďalšieho zrejmé, či bol titul povinnému doručený.

9 Vzájomná dôvera vo výkon spravodlivosti v členských štátoch odôvodňuje, že posúdenie súdu jedného členského štátu o tom či sú všetky podmienky pre vydanie osvedčenia o európskom exekučnom titule splnené, aby mohlo byť rozhodnutie vykonané vo všetkých ostatných členských štátoch bez súdneho preskúmania správneho uplatnenia minimálnych procesných pravidiel v tom členskom štáte, v ktorom má byť rozhodnutie vykonané. (preambula Nariadenia, bod 18)

platobný rozkaz) a obsahu oznámenia o začatí konania (procesné strany, nárok ako taký a jeho zdôvodnenie, prostriedky a lehota na obranu, následky nebránenia sa).

Ak by neboli dodržané minimálne štandardy, ich nedostatok je možné zhojiť (článok 18), ak:

- a) dlžníkovi bolo doručené podľa požiadaviek na doručenie rozhodnutie, a
- b) dlžník sa mohol brániť proti rozhodnutiu požadovaním jeho úplného preskúmania a bol náležite informovaný o obrane,¹⁰ a
- c) dlžník sa nebránil v zmysle procesnej úpravy štátu pôvodu.

Predpokladom na výkon konkrétneho cudzieho titulu podľa tohto nariadenia je jeho osvedčenie ako európskeho exekučného titulu. Osvedčenie vydáva štát pôvodu (cestou súdu, alebo iného svojho orgánu, ktoré určia členské štáty) na tlačivách podľa Príloh I až III Nariadenia, v jazyku exekučného titulu.

Rozhodnutie (zmier, verejnú listinu) možno osvedčiť ako európsky exekučný titul za kumulatívneho splnenia týchto podmienok:

1. je vykonateľné v štáte pôvodu,
2. nebolo vydané v rozpore s pravidlami súdnej právomoci podľa nariadenia Brusel I,¹¹
3. ide o nesporný nárok,
4. konanie v štáte pôvodu spĺňa minimálne požiadavky uvedené v kapitole III tohto Nariadenia.¹²

Ak stanovené predpoklady spĺňa len časť rozhodnutia, je možné vydať čiastočné osvedčenie o európskom exekučnom titule.

Je možná aj oprava alebo stiahnutie osvedčenia, a to v prípade, ak bolo vydané nesprávne alebo neoprávnené (rozhoduje o tom, samozrejme, súd štátu pôvodu). Opravu alebo stiahnutie osvedčenia vykoná súd na žiadosť; odvolanie proti vydaniu osvedčenia nie je prípustné.

V porovnaní s režimom Brusel I (prípustné odvolanie proti vyhláseniu o vykonateľnosti) pri európskom exekučnom titule nie je možné odvolanie proti vykonateľnosti v štáte výkonu (hľadá sa naň ako na domáci titul).

Naproti tomu, v tomto Nariadení je upravená možnosť obmedzenia výkonu a prerušenia exekučného konania, a to nad rámec Exekučného poriadku (článok 23 Nariadenia): ak povinný vzniesol námietku proti titulu osvedčenému ako európsky exekučný titul, alebo požiadal o opravu alebo stiahnutie osvedčenia v štáte pôvodu, môže súd výkonu: a) obmedziť výkon len na vykonanie ochranných opatrení; alebo b) podmieniť výkon zložením zábezpeky ktorú súd určí; alebo c) výnimočne aj prerušiť konanie. Vzhľadom na to, že napadnutie exekučného titulu v štáte pôvodu prichádza podľa Nariadenia do úvahy kedykoľvek (Nariadenie neobsahuje žiadnu lehotu, výslovne v otázke stiahnutia a opravy osvedčenia odkazuje na vnútroštátnu úpravu štátu pôvodu, a treba zdôrazniť, že nevyžaduje účinné požiadanie o opravu alebo stiahnutie osvedčenia, t.j. naozaj stačí len preukázanie podania takejto žiadosti), o postup exekučného súdu podľa článku 23 Nariadenia sa povinný môže uchádzať kedykoľvek počas exekučného konania. Exekučný súd

(pre zachovanie akčnosti konania) by pri posudzovaní takéhoto návrhu mal skúmať práve účinnosť žiadosti podanej v štáte pôvodu. Tento inštitút možno pripodobniť odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 3 EP.

Uznanie cudzieho rozhodcovského rozhodnutia

Rozhodcovské rozhodnutia nie sú zastrešené Nariadením Brusel I, ani Nariadením, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky.

Na území Slovenskej republiky sa cudzie rozhodcovské rozhodnutia uznávajú v dvoch možných právnych režimoch:

- a) zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZRK“);
- b) medzinárodná zmluva o právnej pomoci, ktorá zastrešuje aj rozhodcovské rozhodnutia (napr. Zmluva medzi ČSSR a Španielskym kráľovstvom o právnej pomoci, uznaní a výkone rozhodnutí v občianskych veciach uverejnená pod č. 6/1989 Zb., naďalej platná medzi Slovenskou republikou a Španielskym kráľovstvom – podľa článku 25 sa súd výkonu obmedzí len na zistenie splnenia predpokladov).

Pri uznávaní a výkone cudzieho rozhodcovského rozhodnutia oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie navrhne aj uznanie tohto rozhodnutia. K návrhu sa prikladá aj originál rozhodcovskej zmluvy alebo jej osvedčená kópia.

Uznanie cudzieho rozhodcovského rozsudku sa nevyslovuje osobitným rozhodnutím. Cudzí rozhodcovský rozsudok je uznaný tým, že exekučný súd naň prihliadne, ako keby išlo o tuzemský rozhodcovský rozsudok (§ 49 ods. 1 ZRK). Z toho vyplýva, že pri uznávaní cudzieho rozhodcovského rozhodnutia nie je možné uplatniť ust. § 44 ods. 5 EP.

Na návrh povinného môže exekučný súd odoprieť uznanie a výkon rozhodnutia za predpokladu, že povinný preukáže existenciu dôvodov uvedených v § 50 ods. 1 ZRK. Vzhľadom na vyššie uvedené takýto návrh povinného neprichádza do úvahy na začiatku konania, ale až po doručení upovedomenia o začatí exekúcie.

Exekučný súd odoprie uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku aj bez návrhu povinného ak zistí, že podľa právneho poriadku Slovenskej republiky nemožno predmet sporu riešiť v rozhodcovskom konaní alebo by jeho uznanie a výkon boli v rozpore s verejným poriadkom.

Uznanie cudzieho správneho rozhodnutia

V zmysle ust. § 250w ods. 1 OSP nútený výkon cudzieho správneho rozhodnutia v Slovenskej republike prichádza do úvahy len v prípade, že SR je k takémuto výkonu viazaná medzinárodnou zmluvou.¹³ Ak takýto medzinárodnoprávny záväzok SR v prípade konkrétneho

10 V rozhodnutí alebo spolu s rozhodnutím bol informovaný o procesných požiadavkách na obranu, včítane názvu a adresy inštitúcie, kam má námietku podať a prípadne lehoty na jej podanie. (V SR je poučenie o lehote obligatórne, avšak neuvádza sa adresa inštitúcie.)

11 Pričom pri spotrebiteľských zmluvách Nariadenie sa ešte zvyrazňuje nutnosť vydania rozhodnutia v členskom štáte, v ktorom má dlžník – spotrebiteľ svoje bydlisko, aj keď nevedno prečo, pretože Nariadenie Brusel I v článku 16 ods. 2 túto podmienku ustanovuje

12 Minimálne pravidlá v článku 19 požadujú aj minimálne štandardy pre preskúmanie titulu v mimoriadnych situáciách. Naša právna úprava na to reaguje obnovou konania.

13 Pod cudzím správnym rozhodnutím v zmysle citovaného ustanovenia rozumieme rozhodnutia cudzích správnych orgánov, ale aj rozhodnutia cudzích súdov vo veciach, o ktorých v Slovenskej republike rozhodujú správne orgány.

cudzieho správneho rozhodnutia neexistuje, toto rozhodnutie na území Slovenska nie je možné vykonať.

Podmienkou na iniciovanie núteného výkonu správneho rozhodnutia je predchádzajúce formálne uznanie jeho vykonateľnosti slovenským súdom. Vecne príslušným je krajský súd, miestne príslušným je súd, v obvode ktorého je všeobecný súd budúceho povinného.

Krajský súd vysloví vykonateľnosť rozhodnutia na území Slovenskej republiky na návrh. Účastníkmi konania sú budúci oprávnený a budúci povinný.

Súd rozhoduje bez pojednávania a bez vypočutia budúceho povinného.

Vykonateľnosť rozhodnutia je možné vysloviť, ak je rozhodnutie vykonateľné v štáte pôvodu, rozhodovanie o veci nepatrilo do právomoci správnych orgánov SR, povinnému nebola postupom cudzieho správneho orgánu odňatá možnosť riadne sa zúčastniť na konaní (najmä bol riadne oboznámený so začatím konania a bol predvolaný na vypočutie) a uložené plnenie je prípustné (materiálne vykonateľné), alebo nie je inak v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky.

Súd rozhoduje uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie.

Uznanie rozhodnutia komunitárneho orgánu

Podľa článkov 244 a 256 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev sú rozsudky Súdneho dvora a rozhodnutia Rady alebo Komisie, ukládajúce peňažný záväzok, vykonateľné.¹⁴ Výkon rozhodnutia komunitárneho orgánu sa riadi právom členského štátu, na území ktorého by mal byť výkon uskutočnený.

Podľa § 42 ods. 2 EP exekučný titul opatrí doložkou vykonateľnosti Ministerstvo zahraničných vecí SR (rozhodnutie Rady, Komisie, alebo Európskej centrálnej banky), resp. Ministerstvo spravodlivosti SR (rozhodnutie Súdneho dvora). Skúma a overuje sa len pravosť rozhodnutia, v žiadnom prípade sa neuskutočňuje jeho uznávanie.

Aj keď sa počas konania uplatňuje vnútroštátna procesná úprava, včítane inštitútov procesnej obrany a ochrany povinného a ostatných osôb, treba zvýrazniť, že zastavenie výkonu rozhodnutia môže vysloviť len Súdny dvor (čl. 256 Zmluvy).

Záver

Ako vyplýva z predchádzajúceho výkladu, pri uznávaní a výkone cudzích exekučných titulov na území Slovenskej republiky prichádza do úvahy viac právnych režimov, v závislosti od povahy exekučného titulu. Pre legálnosť postupu účastníkov konania a exekučných orgánov je preto potrebné v konkrétnom prípade správne identifikovať a zvoliť spôsob uznania a výkonu rozhodnutia.

Snahy zjednodušiť a prípadne unifikovať na medzištátnej úrovni postup v tejto oblasti sa začali medzištátnymi dohodami o vzájomnom uznávaní a výkone rozhodnutí, a (úspešne) pokračujú aj na komunitárnej úrovni.

Ani v budúcnosti však s najväčšou pravdepodobnosťou nebude možné vyhnúť sa tomu, že procesný postup orgánov štátu výkonu sa bude riadiť vnútroštátnym právom tohto členského štátu, na území ktorého by mal byť výkon uskutočnený. Konkrétne možnosti a limity postupu orgánov, ktoré v jednotlivom členskom štáte zasahujú do absolútnych práv jeho občanov a osôb, ktoré majú na danom území svoj majetok, totiž členské štáty neznegociujú na všeobecne akceptovateľnú unifikovanú podobu. ■

14 Okrem prípadov, kedy je osobou, ktorej je uložená povinnosť zaplatiť peňažný záväzok, štát.

RESUMÉ

Uznávanie vykonateľnosti cudzích exekučných titulov v Slovenskej republike

Autor pojednáva o režimoch uznávania cudzích exekučných titulov na území SR. Podľa povahy exekučného titulu (predmet rozhodnutia, autor) a dátumu jeho vzniku (vydania, spísania, zaregistrovania) rozlišuje: formálne uznávanie podľa Zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, uznávanie podľa medzištátnych zmlúv, uznávanie podľa Nariadenia Brusel I, uznávanie európskych exekučných titulov, uznávanie cudzích rozhodcovských rozhodnutí, uznávanie cudzích administratívnych rozhodnutí a uznávanie komunitárnych orgánov. Porovnáva tieto režimy a vymedzuje podmienky ich voľby v konkrétnom prípade.

SUMMARY

Recognition of enforceability of foreign judgements in the Slovak Republic

The author deals with the recognition of enforceability of foreign judgements in the Slovak Republic. He draws a line between individual forms of such judgements depending on their nature (i.e. subject-matter of litigation and the competent authority that made the same) and the date on which such judgement came into existence (through its issuance or registration), namely: formal recognition

under the Act on International Private and Procedural Law, recognition under international treaties, recognition under Brussels I Regulation, recognition of European enforceable judgements, recognition of foreign arbitral awards, recognition of foreign administrative orders and recognition of decisions made by the Community authorities. He compares these regimes and specifies requirements for their choice in particular cases.

ZUSAMMENFASSUNG

Anerkennung der Vollstreckung fremder Vollstreckungsbefehle in der SR

Der Autor behandelt die Art und Weise, wie fremde Vollstreckungstitel auf dem Gebiet der Slowakischen Republik anerkannt werden. Je nach der Charakteristik des Vollstreckungstitels (Entscheidungsgegenstand, Autor) und dem Datum seiner Entstehung (Erlass, Ausfertigung, Erfassung) wird zwischen einer formellen Anerkennung gem. Gesetz über das internationale Privat- und Prozessrecht, der Anerkennung nach Maßgabe der internationalen Verträge, der Anerkennung gem. Verordnung Brüssel I, der Anerkennung europäischer Vollstreckungsbefehle, der Anerkennung fremder Verwaltungsentscheide und der Anerkennung kommunitärer Organe, entschieden. Der Autor vergleicht diese Arten und grenzt die Bedingungen ihrer Wahl in einem konkreten Fall ab.

Zákonné záložné právo podľa § 15 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (č. 182/1993 Z. z.)

JUDr. Marek Valachovič

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa 17. 5. 2007 novelu zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoVB“), ktorá bola publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 268/2007 Z. z. a nadobudla účinnosť 1. 7. 2007. Táto novela priniesla do právnej úpravy vlastníctva bytov a nebytových priestorov viaceré zmeny, najmä v súvislosti so správou bytových domov. Okrem toho však spresnila a doplnila aj ďalšie ustanovenia ZoVB vrátane ust. § 15 predmetného zákona, ktoré upravuje vznik záložného práva k bytu a nebytovému priestoru v dome. Predmetom tohto článku sú právne úvahy nad osobitosťou právnej úpravy tohto tzv. „zákonného záložného práva“ v súvislosti nielen s novelou ZoVB publikovanou pod č. 268/2007 Z. z., ale predovšetkým so všeobecnou právnou úpravou záložného práva zakotvenou v ustanoveniach §§ 151 – 151md zákona č. 40/1964 Zb. – Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“).

Právna úprava zákonného záložného práva

Inštitút záložného práva sa stal po svojom opätovnom zaradení do právneho poriadku Slovenskej republiky zákonom č. 509/1991 Zb., s účinnosťou od 1. 1. 1992, významným zabezpečovacím prostriedkom, ktorý v súčasnosti často využívajú veritelia na zabezpečenie pohľadávok. Počas nasledujúcich 10 rokov sa však záložné právo v našom právnom poriadku iba formovalo a udomácnilo. Hlavný dôvod nespočíval len v takmer úplnom odstránení tohto zabezpečovacieho inštitútu z nášho právneho poriadku zákonom č. 40/1964 Zb. na viac ako tri desaťročia, ale najmä v jeho následnej nedostatočnej a nejednoznačnej právnej úprave po roku 1989. Práve nepresná právna úprava spôsobovala ďalších 10 rokov právnú neistotu medzi účastníkmi právnych vzťahov, ako aj rôznorodosť a rozpornosť právnych výkladov súdov.¹ Legislatíva sa až príliš rýchlo v danej oblasti uspokojila s prijatou úpravou, ktorá sa postupom času, v súvislosti s rozvojom trhového hospodárstva po roku 1990, pri aplikácii na občianskoprávne a obchodnoprávne vzťahy stala neflexibilnou. Nedostatočné a zdĺhavé prispôsobovanie sa spoločenským zmenám viedlo až k opätovnému potlačaniu záložného práva, ako jedného z historicky a právne najvýznamnejších prostriedkov zabezpečenia záväzkov v súkromnom práve.

Požadované zmeny priniesla až novela OZ uskutočnená zákonom č. 526/2002 Z. z., ktorá s účinnosťou od 1. 1. 2003 výrazným spôsobom modifikovala záložné právo.² Až od tejto právnej úpra-

vy možno hovoriť o záložnom práve v právnom poriadku SR ako o jednom z najmodernejšie a najkomplexnejšie upravených v rámci kontinentálneho právneho systému.³

Záložné právo sa vrátilo do nášho právneho poriadku s účinnosťou od 1. 1. 1992, pričom zákonné záložné právo k bytu a nebytovému priestoru bolo do nášho právneho poriadku zavedené prijatím zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Týmto zákonom, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 1993 sa v Slovenskej republike umožnila transformácia vlastníctva bytového fondu. Cieľom zákonnej úpravy bolo upraviť podmienky prevodu vlastníctva bytov a nebytových priestorov vo vlastníctve štátu alebo obce do vlastníctva občanov. Zákon tiež definuje pojem

byt a nebytový priestor v bytovom dome ako objekt vlastníckeho práva a určuje zákonné podmienky ich prevodu. Súčasťou tejto zákonnej úpravy je aj otázka zabezpečenia pohľadávok vlastníkov bytov a nebytových priestorov, resp. ich spoločenstva voči konkrétnemu vlastníkovi bytu alebo nebytovému priestoru pre prípad neplatenia povinných úhrad spojených s užívaním bytu, nebytového priestoru a spoločných častí a zariadení domu.

Celú úpravu zákonného záložného práva obsahuje jediné ustanovenie ZoVB, ktorého obsah a podstata sa počas celej existencie ZoVB napriek viacerým novelizáciám prakticky nezmenili. Predmetné znenie ust. § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. je s účinnosťou od 1. 7. 2007 nasledovné:

*„Na zabezpečenie pohľadávok vzniknutých z právnych úkonov týkajúcich sa domu, spoločných častí domu, spoločných zariadení domu a príslušenstva a na zabezpečenie pohľadávok vzniknutých z právnych úkonov týkajúcich sa bytu alebo nebytového priestoru v dome, ktoré urobil vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome, vzniká zo zákona k bytu alebo k nebytovému priestoru v dome záložné právo v prospech spoločenstva; ak sa spoločenstvo nezriadi, vzniká zo zákona záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Vznik a zánik záložného práva sa zapisuje do katastra nehnuteľností **na základe rozhodnutia vlastníka bytov a nebytových priestorov v dome; návrh na zápis podáva predseda alebo správca.**“*

JUDr. Marek Valachovič

Absolvent Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, kde v roku 2007 úspešne obhájil svoju rigoróznú prácu s názvom „Výkon záložného práva“. Od 1. januára 2008 pôsobí ako advokát.

- 1 K rôznorodosťi a rozporuplnosti právnych výkladov súdov ku ktorým v tom čase dochádzalo pozri napr.:
 Ďurica, M.: **Kríza záložného práva v praxi (nevhodná právna úprava?)**. In: Justičná revue, 2000, č. 1, s. 34 – 47.
 Šimun, M.: **Realizácia záložného práva mimosúdnu cestou**. In: Bulletin slovenskej advokácie, 1998, č. 3, s. 43 – 48.
 Benedik, M.: **Niekoľko poznámok k inštitútu záložného práva**. In: Bulletin slovenskej advokácie, 2001, č. 3 s. 20 – 28.
 Števcák, M.: **Neposesorne záložné právo (de lege ferenda)**. In: Bulletin slovenskej advokácie, 2000, č. 6, s. 51 – 57.
- 2 K reforme záložného práva pozri napr. Vojčík, P.: **Nová právna úprava záložného práva v Slovenskej republike**. In: Bulletin Slovenskej advokácie, 2003, č. 1 s. 5 – 37.
- 3 Lazar, J.: **Prostriedky zabezpečenia pohľadávok a možnosti ich uspokojenia v slovenskom práve**. Zabezpečenie pohľadávok a ich uspokojenie, VII. Lubyho právnické dni, IURA Edition 2002, s. 35 a nasl..

Novela ZoVB vykonaná zákonom č. 268/2007 Z. z. pôvodné znenie ust. § 15 ods. 1 doplnila doplnením do poslednej vety vyššie zvýraznenej citácie, podľa ktorej sa záložné právo zapíše do katastra nehnuteľností na základe rozhodnutia vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Pôvodná zákonná úprava len ustanovovala, že vznik a zánik záložného práva sa zapíše do katastra nehnuteľností. V tejto súvislosti zákonodárca v texte zákona, resp. v poznámke pod čiarou pôvodne odkazoval na § 3 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 266/1992 Zb. Ako vyplýva z dôvodovej správy k zákonu č. 268/2007 Z. z., vzhľadom na obsolétnosť predmetného ustanovenia⁴ bolo potrebné tento nedostatok odstrániť uvedením správneho odkazu na ust. § 34 platného katastrálneho zákona č. 162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „katastrálny zákon“). Je zarážajúce, že zákonodárca na tento legislatívno-technický nedostatok zareagoval až po vyše 11 rokoch od zrušenia pôvodného katastrálneho zákona č. 266/1992 Zb., na ktorý ZoVB v ust. § 15 ods. 1 odkazoval.

Len pre úplnosť dodávame, že zákonodárca rovnakým spôsobom reagoval aj na obsolétnosť ods. 3 v ust. § 15 zákona tým, že toto ustanovenie úplne derogoval. Pôvodný odkaz v poznámke č. 17a ZoVB na už zrušené ust. § 337 Občianskeho súdneho poriadku nebol za súčasného platného právneho stavu opodstatnený.

Vznik a zánik záložného práva

Záložné právo k bytu alebo nebytovému priestoru v bytovom dome, ktoré upravuje ustanovenie § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov je akýmsi „osobitným druhom“ záložného práva, pretože vzniká priamo zo zákona.⁵ Toto záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávok, ktoré má spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov a ak sa nezriadiť spoločenstvo, tak ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome, voči vlastníkovi bytu alebo nebytového priestoru v dome. Zabezpečené sú pohľadávky, vzniknuté z právnych úkonov vlastníka bytu alebo nebytového priestoru, ktoré sa týkajú domu, spoločných častí, spoločných zariadení a príslušenstva domu a zastavaného a príslušeného pozemku a z právnych úkonov, týkajúcich sa bytu alebo nebytového priestoru.

Zabezpečenie sa vzťahuje najmä na pohľadávky finančného charakteru, ktoré vznikli povinnosťou úhrady za prevádzku, opravy a údržbu spoločných častí, spoločných zariadení a príslušenstva domu a pozemku alebo platieb za dodávku služieb, súvisiacich s užívaním bytu a nebytového priestoru, ako aj náhrad škôd, ktoré spôsobil vlastník bytu alebo nebytového priestoru alebo osoby užívajúce byt alebo nebytový priestor na spoločných častiach, zariadeniach a príslušenstve domu alebo pozemku. Účelom zakotvenia záložného práva priamo v zákone bolo jednak pôsobiť preventívne na vlastníkov bytov a nebytových priestorov s cieľom riadneho a včasného plnenia si zákonných a zmluvných povinností a jednak ochrana ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov voči

neplneniu si povinností jednotlivými vlastníkmi bytov a nebytových priestorov v dome, prípadne ďalších osôb užívajúcich byt alebo nebytový priestor. Samotné zabezpečenie pohľadávky záložným právom spočíva v tom, že ak si dlžník, ktorým je vždy konkrétny vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome nesplní svoju platobnú povinnosť riadne a včas, má spoločenstvo alebo ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, ako záložní veritelia právo domáhať sa uspokojenia pohľadávky zo zálohu. Keďže zabezpečenie vyplýva priamo zo zákona, na vznik záložného práva už nie je potrebný akýkoľvek ich právny úkon. V praxi to znamená, že dotknutí vlastníci bytov a nebytových priestorov sa môžu domáhať úhrady vzniknutých nedoplatkov nedisciplinovaného vlastníka – neplatiča výkonom záložného práva predajom bytu alebo nebytového priestoru na dražbe. Väčšina zmlúv o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov, ktoré uzatvárajú obce či iní vlastníci bytových domov s nájomcami bytov, obsahujú informáciu o vzniku tohto záložného práva. Ak by ju aj neobsahovali, dňom povolenia vkladu vlastníckeho práva k bytu alebo nebytovému priestoru do katastra nehnuteľností, záložné právo vznikne zo zákona a zapisuje sa do katastra nehnuteľností.

Podľa nášho názoru vyvstáva otázka o časovom momente kedy skutočne záložné právo podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB vzniká. Má to zásadný význam najmä pri realizácii záložného práva v prípade, ak na zálohu (t. j. na byt alebo na nebytovom priestore) viazne okrem zákonného záložného práva aj iné záložné právo zriadené v prospech ďalšieho záložného veriteľa, prípadne veriteľov. Bližšie sa tejto problematike budeme venovať v závere tohto príspevku.

Čo sa týka presného okamihu vzniku zákonného záložného práva, treba použiť výklad, ktorý nám v tejto súvislosti poskytuje právna teória. Podľa prof. Lazara totiž vo všeobecnosti možno uvažovať o dvoch spôsoboch vzniku záložného práva zo zákona.⁶ Prvý spôsob prichádza do úvahy vtedy, keď záložné právo vzniká okamihom účinnosti určitej právnej normy. Druhý spočíva v tom, že právna norma hypoteticky predpokladá možnosť vzniku záložného práva, ak nastanú určité právne skutočnosti. V prípade vzniku záložného práva podľa ust. § 15 ZoVB sa podľa nášho názoru dá uvažovať skôr o druhej možnosti nielen použitím výkladu samotného znenia predmetného zákonného ustanovenia, ale najmä pochopením samotnej podstaty záložného práva.

Zákonodarca totiž použil pomerne neštandardný a nešťastný výraz „vzniknutých“ pri slovnom spojení v cit. ustanovení § 15 ods. 1 ZoVB. Tento termín sa javí byť kľúčový pri posudzovaní momentu vzniku záložného práva. Ak totiž vychádzame z predpokladu, že v danom prípade nevzniklo *ex lege* záložné právo pre všetky bytové spoločenstvá, resp. pre všetkých oprávnených vlastníkov bytov a nebytových priestorov už nadobudnutím účinnosti zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (1. septembrom 1993), domnievame sa, že zákonodarca mal na mysli zabezpečenie všetkých budúcich pohľadávok, ktoré vzniknú ostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov voči konkrétnemu dlžníkovi – neplatičovi v súvislosti s užívaním bytu alebo nebytového priestoru v danom bytovom dome. Vzhľadom na zákonodarcom použitý gramatický tvar slovného spojenia „vzniknutých“ však uvedená formulácia

4 Zákon č. 266/1992 Zb. o katastri nehnuteľností v Slovenskej republike bol k 1. 1. 1996 zrušený a nahradený novým katastrálnym zákonom č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov.

5 Ďalším príkladom záložného práva, ktoré vzniká *ex lege* priamo zo zákona je napr. ust. § 672 Občianskeho zákonníka; § 28b zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách, v znení neskorších prípadov alebo ust. § 23 ods. 6 písm. a) zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

6 Lazar, J. a kol.: **Základy občianskeho hmotného práva**. IURA EDITION 2004, s. 318.

môže znamenať nielen zabezpečenie všetkých budúcich pohľadávok, ktoré vzniknú *pro futuro*, ale aj zabezpečenie pohľadávok, ktoré už vznikli *pro praeterito* z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných častí a zariadení domu, resp. bytu alebo nebytového priestoru. Je celkom možné, že zákonodarca chcel týmto zvláštnym slovným spojením pokryť oba prípady, t. j. pohľadávky vlastníkov už vzniknuté a zároveň aj tie, ktoré ešte len vzniknú v budúcnosti. Takáto „generálna klauzula“ by mala všeobecný charakter a vzťahovala by sa na všetky pohľadávky, ktoré existovali k 1. 9. 1993, ako aj na tie, ktoré vzniknú po tomto dátume.

Pri výklade predmetného ustanovenia treba pripomenúť akcesorickú povahu záložného práva, ktorá znamená, že záložné právo nemôže vzniknúť skôr ako samotný záväzok, ktorý má zabezpečovať. V dôsledku toho vznik, existencia a zánik záložného práva je podmienený danosťou konkrétnej pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi. Záložné právo ako vedľajší a akcesorický vzťah totiž vždy pristupuje k pohľadávke ako prostriedok na jej hmotnoprávne a procesnoprávne posilnenie. Platne teda nemôže vzniknúť záložné právo k neexistujúcej pohľadávke.

Na porovnanie uvádzame obdobné ustanovenie v českej právnej úprave vlastníctva bytov, v ktorej je vznik záložného práva zabezpečujúceho pohľadávky vlastníkov bytov viazaný na deň právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorým bola vlastníkom bytov priznaná pohľadávka voči konkrétnemu neplatičovi.⁷ Vznik záložného práva je preto viazaný na inú právnu skutočnosť (právoplatné rozhodnutie súdu), než v slovenskej právnej úprave.

V prípade **záložného práva** je dôležité poukázať predovšetkým na skutočnosť, že toto záložné právo k bytu alebo nebytovému priestoru, **na rozdiel od zmluvného záložného práva** zriadeného zmluvou alebo schválenou dohodou dedičov, v zmysle ust. § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. **zo zákona vzniká**. Naproti tomu OZ v ust. § 151b OZ hovorí o „zriadení“ záložného práva zo zákona a následne v ust. § 151e OZ vznik záložného práva spája s jeho registráciou v Notárskom centrálnom registri záložných práv alebo v osobitnom registri. Vzhľadom na tento rozpor a terminologickú nedôslednosť zákonodarcu pri prijímaní reformy záložného práva pri konkurencii viacerých záložných práv. Podľa niektorých odborníkov totiž konštrukcia, podľa ktorej sa záložné právo zo zákona alebo rozhodnutím súdu, resp. správneho orgánu zriaďuje je nesprávna a máätúca. V týchto prípadoch je totiž tradične a typicky vznik záložného práva spojený len s jednou právnou skutočnosťou.⁸

Konštrukcia, podľa ktorej sa na vznik záložného práva vyžaduje ešte existencia inej právnej skutočnosti by aj podľa nášho názoru mala zodpovedať len dvom titulom – záložnej zmluve a dohode dedičov o vyporiadaní dedičstva schválenej súdom. Na ostatné prípady (vznik záložného práva zo zákona a rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu) by sa táto konštrukcia nemala vzťahovať, pretože ide o vznik záložného práva tradične a typicky spojeného výlučne s jednou konštitutívnou právnou skutočnosťou.⁹ Nerešpektovanie uvedeného princípu by viedlo až k absurdným dôsledkom, keď by záložné právo nevzniklo právoplatnosťou rozhodnutia samého

alebo zo zákona, ale až ďalšou právotvornou skutočnosťou – registráciou v registri záložných práv.

Zápis zákonného záložného práva do katastra nehnuteľností

Zákon č. 182/1993 Z. z. je síce vo vzťahu k OZ osobitným predpisom, avšak všeobecná právna úprava záložných práv (t. j. predovšetkým otázky poradia záložných práv a ich vzniku) je zakotvená v OZ, ktorý je *lex generalis* vo vzťahu k ZoVB. Domnievame sa však, že v tomto prípade niet pochybností o zámere zákonodarcu pri prijímaní zákona č. 182/1993 Z. z., zakotviť vznik záložného práva k bytu priamo zákonom bez akejkoľvek ďalšej právotvornej skutočnosti. Z toho dôvodu by sa na posudzovanie otázky vzniku tohto zákonného záložného práva nemala vzťahovať súčasná trochu máätúca právna úprava zriadenia a vzniku záložného práva v OZ. V čase prijímania zákona ZoVB, t. j. dávno pred účinnosťou reformy záložného práva (1. 1. 2003), totiž vtedy platná právna úprava záložného práva nerozlišovala tak striktné medzi zriadením a vznikom záložného práva. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o záložné právo vznikajúce priamo zo zákona (čo potvrdzuje aj samotné znenie ust. § 15 ods. 1 ZoVB), ktorého vznik sa často uvádza už v zmluve o prevode vlastníctva k bytu alebo nebytovému priestoru, zapisuje sa do katastra nehnuteľností záznamom, ktorý má len deklaratórny charakter. Tento záver sa však dá vyvodiť aj z ust. § 151e ods. 2 OZ, ktoré ustanovuje, **že záložné právo k nehnuteľnostiam, bytom a nebytovým priestorom vzniká zápisom v katastri nehnuteľností, ak osobitný zákon neustanovuje inak**. Osobitným zákonom, na ktorý v tejto súvislosti Občiansky zákonník odkazuje je zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. Katastrálny zákon v ust. § 34 ods. 1 stanovuje, že:

„Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 tohto zákona (medzi ktoré patrí aj záložné právo pozn. aut.), ktoré vznikli, zmene sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku **sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín.**“

V aplikačnej praxi však k tejto otázke možno nájsť stanovisko už v čase pred prijatím reformy záložného práva. Úrad geodézie kartografie a katastra SR ako ústredný orgán štátnej správy na úseku geodézie, kartografie a katastra totiž ešte v roku 2001 zverejnil stanovisko, v ktorom sa konštatuje, že v prípade vzniku záložného práva podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB **sa toto zákonné záložné právo zapíše do katastra nehnuteľností záznamom podľa ust. § 34 katastrálneho zákona** na základe návrhu spoločenstva resp. ostat-

7 Pozri ust. § 15 ods. 3 a § 13 ods. 2 českého zákona č. 72/1994 Sb., ktorým sa upravujú niektoré spoluvlastnícke vzťahy k budovám a niektoré vlastnícke vzťahy k bytom a nebytovým priestorom a dopĺňujú niektoré zákony (zákon o vlastníctve bytov) v znení neskorších predpisov.

8 Dielo cit. v pozn. č. 6 s. 307.

9 Pre porovnanie pozri ust. § 151g OZ posledná veta, v ktorej sa hovorí najprv o vzniku a neskôr o zriadení záložného práva rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu. K tomu pozri aj napr. ust. § 71 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov, ktoré tiež hovorí o zriadení záložného práva rozhodnutím správcu dane, pričom na jeho vznik vyžaduje jeho zápis alebo registráciu v príslušnom registri záložných práv v zmysle ust. § 151e OZ.

ných vlastníkov bytov a nebytových priestorov.¹⁰ V predmetnom stanovisku sa ďalej konštatuje, že návrh na vykonanie záznamu musí obsahovať špecifikáciu bytov, ku ktorým sa toto záložné právo vzťahuje a pohľadávku, ktorú zabezpečuje, pričom správny poplatok z tohto úkonu sa nevyberá.

To znamená, že **na vznik zákonného záložného práva podľa ust. § 15 ZoVB už nie je potrebná ešte iná právna skutočnosť v zmysle ust. § 151e ods. 1 OZ**. Ak by tomu tak nebolo a na vznik tohto zákonného záložného práva by sa ešte vyžadovala registrácia v katastri nehnuteľností, išlo by zjavne o rozpor so zámermi zákonodarcu pri prijímaní zákona č. 182/1993 Z. z.

Zákonodarca túto právne významnú skutočnosť a zároveň prax katastrálnych úradov premietol do ZoVB až zák. č. 268/2007 Z. z. a v súčasnosti už platné ust. § 15 ods. 1 ZoVB priamo odkazuje na citované ustanovenie § 34 katastrálneho zákona. V dôsledku toho a v súlade s ust. § 5 ods. 2, ust. § 34 a § 35 katastrálneho zákona bola novelizovaná posledná veta ust. § 15 ods. 1 ZoVB, podľa ktorej sa zákonné záložné právo zapisuje do katastra nehnuteľností záznamom na návrh oprávnenej osoby. Tou je v zmysle platného znenia § 15 ods. 1 ZoVB **predseda spoločenstva vlastníkov bytov alebo správca**, ktorí majú podať návrh na vykonanie záznamu na základe rozhodnutia vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

Otázka, či a kedy sa toto zákonné záložné právo registruje v katastri nehnuteľností, sa zdá byť na prvý pohľad touto legislatívnou úpravou vyriešená. Podľa nášho názoru však ostáva sporným a nadbytočným dodatok k poslednej vete ust. § 15 ods. 1 ZoVB, ktorý novela č. 268/2007 Z. z. zaviedla. V zmysle prijatej právnej úpravy **sa vznik alebo zánik záložného práva zapisuje do katastra nehnuteľností na základe rozhodnutia vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome**. V tejto súvislosti sa javí byť nelogické, nesprávne a zmätočné súčasné znenie tohto zákonného ustanovenia, pretože vlastníci bytov a nebytových priestorov nemôžu rozhodovať o vzniku záložného práva podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB. Záložné právo v tomto prípade **vzniká priamo zo zákona** a na jeho zápis v katastri nehnuteľností záznamom podľa nášho názoru **nie je potrebný súhlas** ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Ako už bolo uvedené, vykonanie záznamu tohto záložného práva má len deklaratórny charakter, čím sa v súlade s ust. § 34 katastrálneho zákona potvrdzuje existencia už vzniknutého vecného práva. Správa katastra by teda záložné právo vzniknuté podľa ust. § 15 ZoVB mala v zmysle katastrálneho zákona zapísať do katastra nehnuteľností vždy na základe návrhu správcu alebo predsedu bytového spoločenstva bez ďalšieho skúmania. Rovnako neúčelné by bolo, ak by mali vlastníci bytov a nebytových priestorov rozhodovať o podaní návrhu na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností, ktorý má v zmysle zákonnej úpravy za nich podať buď predseda spoločenstva alebo správca bytového domu. Zákonodarcom doplnená veta o zápise vzniku a zániku záložného práva na základe rozhodnutia vlastníkov bytov a nebytových priestorov teda po novele ZoVB vykonanej zákonom č. 268/2007 Z. z. môže spôsobovať v praxi väčšie výkladové problémy.

Môže byť tiež otáznou, či v prípade zákonného záložného práva môžu vlastníci bytov rozhodnúť o jeho zániku. Záložné právo totiž zaniká najmä spôsobmi uvedenými v ust. § 151md OZ, v ktorom

jedným je aj vzdanie sa záložného práva záložným veriteľom. To by v tomto prípade teoreticky mohlo nastať, avšak vždy len pre jednotlivé už vzniknuté záložné právo ku konkrétnemu bytu alebo nebytovému priestoru, pokiaľ by sa na tom vlastníci bytov a nebytových priestorov uzniesli. Skôr sa však prikláňame k názoru, že vzhľadom na osobitnú povahu zákonného záložného práva, ktorého vznik nemôžu vlastníci bytov a nebytových priestorov nijako ovplyvniť, rovnako sa ho prejavom vôle na schôdzi vlastníkov nemožno platne vzdať. Zákon totiž takéto hlasovanie o vzdaní sa záložného práva, ktoré vzniká podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB v žiadnom svojom ustanovení neupravuje. Z toho dôvodu sa možno domnievať, že zákonodarca takúto možnosť ani nepredpokladal. Vlastníci bytov a nebytových priestorov podľa aktuálneho znenia ZoVB môžu len rozhodnúť o tom, či sa takéto záložné právo v každom konkrétnom prípade bude realizovať, t. j. dávajú súhlas na vykonanie dražby.

Pri podrobnom skúmaní platného znenia ZoVB, najmä v nadväznosti na posledné zmeny vykonané zákonom č. 268/2007 Z. z., sa dá dospieť k záveru, že v žiadnom inom ustanovení ZoVB sa nespomína ani len náznakom potreba uskutočnenia tohto hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome o podaní návrhu na zápis záložného práva do katastra nehnuteľnosti. Podľa novelizovaných ustanovení § 7c a 8b ZoVB **vlastníci bytov a nebytových priestorov rozhodujú nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých vlastníkov o podaní návrhu na vykonanie dobrovoľnej dražby** podľa zákona č. 527/2002 Z. z. na účel uspokojenia pohľadávok podľa ust. § 15 ZoVB. Predmetné právne normy (§ 7c ods. 2 písm. i a § 8b ods. 2 písm. i) predstavujú v rámci celého ZoVB jediné odkazy na ust. § 15 ZoVB, ktoré upravuje zákonné záložné právo k bytu a nebytovému priestoru. V tomto prípade teda vlastníci bytov a nebytových priestorov v postavení záložných veriteľov rozhodujú absolútnou väčšinou o výkone záložného práva, ktoré vzniklo podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB. V nadväznosti na ust. § 151j OZ je priamo zákonom č. 182/1993 Z. z. určený jeden zo spôsobov výkonu záložného práva, ktorým je predaj zálohu na dražbe. Tento spôsob výkonu záložného práva má oproti exekučnému konaniu na záloh výhodu v tom, že záložný veriteľ nepotrebuje exekučný titul na dosiahnutie uspokojenia svojej pohľadávky. Predaj bytu alebo nebytového priestoru sa tak teoreticky môže zrealizovať pomerne rýchlo, aj keď treba podotknúť, že zákon č. 268/2007 Z. z. v tomto zmysle priniesol podstatnú zmenu smerom k zvýšeniu právnej ochrany konkrétneho vlastníka bytu alebo nebytového priestoru – neplatíča v dome, ktorý má byť výkonom záložného práva postihnutý.

Do účinnosti zákona č. 268/2007 Z. z. totiž predaj bytu na dražbe nepodliehal súhlasu ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov a tak sa mohol zrealizovať doslova o pár dní, či týždňov od vzniku dlhu ku konkrétnemu bytu ako predmetu záložného práva. V praxi sa stávalo, že vlastník bytu prišiel o svoje často jediné obydlie predajom bytu na dražbe v dôsledku nezaplatenia dlhu, ktorý mohol byť vo výške „len“ niekoľko tisíc korún. Zvyšné prostriedky sa síce po uspokojení pohľadávky záložného veriteľa vrátili v súlade s ust. § 151m ods. 10 dlžníkovi, ten však vlastnícke právo k bytu už stratil a musel si zabezpečiť nové bývanie, pokiaľ nenapadol na súde neplatnosť dražby.¹¹ Takýmto situáciám má zabrániť

10 Stanovisko bolo zverejnené v katastrálnom bulletine č. 1/2001 ako odpoveď na otázku č. 8, ktorej celé znenie možno nájsť na internetovej adrese: <http://www.geodesy.gov.sk/kb/2001/8.htm>

11 V tejto súvislosti je zaujímavý pohľad na rozhodnutia slovenských súdov, ktoré rozhodovali o neplatnosti dražby práve z dôvodu, že správca podal ako záložný veriteľ návrh na vykonanie dobrovoľnej dražby za účelom vymáhania vzniknutého nedoplatku voči konkrétnemu vlastníkovi bez výslovného súhlasu ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. K tomu pozri napr. rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici, spis. zn. 12C 164/2005 zo dňa 7. 4. 2006 zverejnené na stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

nielen už spomínaná novela ZoVB č. 268/2007 Z. z., ale aj nedávno schválená novela zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. V zmysle tejto novely, ktorá bola publikovaná v Zbierke zákonov ako zákon č. 568/2007 Z. z., od 1. 1. 2008 platí, že **vo veciach zákonného záložného práva a v prípadoch, ak je predmetom dražby alebo opakovanej dražby byt alebo dom, v ktorom má dlžník hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu, najnižšie podanie nemôže byť nižšie ako tri štvrtiny hodnoty predmetu dražby určenej znaleckým posudkom a v ostatných prípadoch výkonu záložného práva nižšie ako polovica hodnoty predmetu dražby určenej znaleckým posudkom.**¹² Dôvodová správa k tejto novele zákona č. 527/2002 Z. z. argumentuje tým, že v prípade zákonného záložného práva dlžník nemá možnosť dojednať najnižšie podanie, ako je to pri uzavretí záložnej zmluvy, v ktorej si obe zmluvné strany dohodnú jej obsah vrátane podmienok výkonu záložného práva. Podľa zámeru predkladateľa novely zákona o dobrovoľných dražbách budú byty spolu s nehnuteľnosťami predstavujúcimi obydlie takto osobitne chránené pred nekalosťami, ktoré spočívajú v ich predaji na dražbách tzv. výrazne pod cenu. V praxi boli údajne zaznamenané na dražbách predaje nehnuteľností aj pod 50 % hodnoty bytu, konkrétne aj v rozsahu 35 % hodnoty podľa znaleckého posudku a to pri veľmi nízkych pohľadávkach (prípád 8 % pohľadávky z hodnoty draženého bytu).¹³

Existencia viacerých záložných práv na byte

Na každom zálohu môže vzniknúť aj viac záložných práv a súčasne platná právna úprava už dôsledne trvá na uplatnení zásady „*prior tempore potior iure*“ a neustanovuje nijakú výnimku určenú zákonom. Táto zásada je explicitne vyjadrená v § 151k ods. 1 OZ, ktorý znie: „*Ak vzniklo na zálohu viac záložných práv, na ich uspokojenie je rozhodujúce poradie ich registrácie v registri záložných práv, počítané odo dňa ich najskoršej registrácie, alebo odo dňa ich registrácie v niektorom z osobitných registrov.*“ Uvedenou zmenou sa chráni záložný veriteľ, ktorý si zaregistroval svoje záložné právo v registri záložných práv skôr, čím sa rešpektuje jeho právo priority. Prednosť aj na uspokojenie má ten záložný veriteľ, v prospech ktorého bolo záložné právo zapísané skôr a to bez ohľadu na to, kto je veriteľom.

V súvislosti s existenciou viacerých záložných práv na jednom zálohu je vhodné uviesť jeden praktický príklad. V praxi často nastáva situácia, že byt vlastníka je predmetom záložného práva nielen zo zákona, ale zároveň ho vlastník bytu môže založiť, na účel získania úveru na zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa (napr. banky). V tomto kontexte sa javí byť problematickým poradie záložných práv, ak jedno z nich vznikne zo zákona na základe ust. § 15 ZoVB. Ak totiž vlastník bytu alebo nebytového priestoru poskytne túto nehnuteľnosť ako záloh na zabezpečenie inej pohľadávky tretieho subjektu – záložného veriteľa, alebo ak štátny orgán (napr. daňový úrad) rozhodnutím zabezpečí daňový nedoplatok vlastníka bytu „zriadením“ záložného práva, budú mať tieto záložné práva vždy neskoršie poradie ako zákonné záložné právo v prospech spoločen-

stva vlastníkov bytov podľa § 15 ods. 1 ZoVB, a to aj naprie k tomu, že v čase vzniku tohto ďalšieho záložného práva zápisom do katastra nehnuteľností nebude mať záložca – vlastník bytu alebo nebytového priestoru k nemu žiadne dlhy voči spoločenstvu vlastníkov.

Vzniká otázka, či má vzhľadom na svoju povahu zákonné záložné právo „prednostné“ postavenie pri konkurencii viacerých záložných práv. V zmysle § 151k ods. 1 OZ je pre poradie záložných práv rozhodujúci čas ich registrácie – t. j. v danom prípade zápisu v katastri nehnuteľností. V praxi sa však stáva, že nie vždy býva na výpisoch z katastra nehnuteľností ku konkrétnemu bytu alebo nebytovému priestoru v časti „C“ listu vlastníctva uvedená ako farcha formulácia „záložné právo podľa ustanovenia § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov“. Keďže ako sme už uviedli, tento zápis má len deklaratórny charakter a nie vždy je táto skutočnosť uvedená na príslušnom liste vlastníctva, máme za to, že každý ďalší záložný veriteľ musí byť uzrozumený, že aj keď by jeho záložné právo bolo zapísané na liste vlastníctva ako prvé v poradí, vzhľadom na záložné právo vznikajúce priamo zo zákona podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB, by právo prednosti malo práve zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Podľa nášho názoru by malo byť rozhodujúce, či v čase realizácie záložného práva ďalším záložným veriteľom (napr. bankou) existuje voči dlžníkovi – neplatičovi reálne splatná pohľadávka v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Ako už bolo uvedené v predchádzajúcom výklade, aj napriek tomu, že vznik zákonného záložného práva nie je podmienený zápisom do katastra nehnuteľností, na jeho „aktivovanie“ sa vyžaduje vždy existencia konkrétnej pohľadávky. To znamená, že v prípade, ak pohľadávka ďalšieho záložného veriteľa zapísaného na príslušnom liste vlastníctva v katastri ako prvého, resp. jediného v poradí nie je riadne a včas splnená, môže si tento záložný veriteľ uplatniť svoje práva vyplývajúce zo záložného práva bez obmedzení, ktoré stanovuje ust. § 151ma OZ. Predpokladom na vznik každého záložného práva je predovšetkým existencia konkrétnej pohľadávky, ktorá v čase realizácie záložného práva iným záložným veriteľom nemusí existovať. Ak by napríklad dlžník – vlastník bytu plnil všetky úhrady spojené s užívaním bytu, ale nesplácal by úver poskytnutý bankou, výkon záložného práva bankou ako prednostným záložným veriteľom zapísaným v katastri nehnuteľností by bol podľa nášho názoru možný bez obmedzení stanovených v 151ma OZ. Na druhej strane treba poznamenať, že v praxi by bolo vhodné, aby si túto skutočnosť – (ne)existenciu pohľadávok vlastníka bytu alebo nebytového priestoru voči ostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov v zmysle ust. § 15 ZoVB – každý záložný veriteľ *in concreto* vždy pred realizáciou svojho záložného práva preveril priamo u správcu alebo spoločenstva vlastníkov, aby sa vyhol prípadným rizikám a ich námietkam v budúcnosti. Okrem iného by tak mal každý záložný veriteľ postupovať aj s poukazom na generálnu prevenčnú povinnosť predchádzať škodám zakotvenú v ust. § 415 OZ, ktorá platí pre všetky subjekty občiansko-právnych vzťahov. Z toho dôvodu by mal takýto záložný veriteľ minimálne informovať predsedu spoločenstva alebo správcu bytového domu o zamýšľanom výkone svojho záložného práva predajom bytu alebo nebytového priestoru.¹⁴ V záujme právnej istoty všetkých

12 Pozri ust. § 16 ods. 6 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v znení zákona č. 568/2007 Z. z. účinného od 1. 1. 2008.

13 Uvedené štatistiky vyplývajú z dôvodovej správy k zákonu č. 568/2007 Z. z., ktorou sa menil a dopĺňal zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách, ktorá je uverejnená na webstránke Ministerstva spravodlivosti SR: http://www.justice.gov.sk/h.aspx?pg=111&htm=http://www.justice.gov.sk/pk/index_07.htm

14 V tejto súvislosti poukazujeme na ust. § 151ma ods. 1 Občianskeho zákonníka ako aj na nové ust. § 151l ods. 4 OZ, ktoré zakotvilo povinnosť záložného veriteľa vykonávajúceho svoje záložné právo zaslať oznámenie o výkone záložného práva aj príslušnej Správe katastra na vyznačenie tejto skutočnosti v katastri nehnuteľností.

účastníkov právnych vzťahov, ktoré vznikajú v súvislosti so zabezpečením pohľadávok založením bytu alebo nebytového priestoru by však naproti tomu mali správca alebo spoločenstvo vlastníkov vždy podať návrh na vykonanie záznamu záložného práva do katastra nehnuteľností v prípade, ak skutočne vznikne akákoľvek splatná pohľadávka voči konkrétnemu vlastníkovi bytu alebo nebytového priestoru. V praxi si však možno dosť ťažko reálne predstaviť takýto striktný postup vždy v prípade každej vzniknutej pohľadávky (t. j. aj v prípade pohľadávky v malej výške). Aj preto by v záujme právnej istoty podľa nášho názoru malo byť na každom liste vlastníctva k bytu alebo nebytovému priestoru uvedené predmetné záložné právo vznikajúce podľa ust. § 15 ZoVB aj napriek tomu, že v čase realizácie záložného práva iným záložným veriteľom nemusí reálne existovať aj splatná pohľadávka v prospech vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Keďže toto záložné právo vzniká priamo zo zákona a zabezpečuje aj všetky pohľadávky, ktoré vzniknú v budúcnosti, bol by takýto postup nepochybne v súlade so zákonom i na prospech ostatných záložných veriteľov a tretích osôb.

Úvahy de lege ferenda

V súvislosti s možným riešením tejto problematiky v budúcnosti je ešte vhodné pripomenúť jeden pozmeňujúci návrh k zákonu č. 268/2007 Z. z., ktorý vznikol z iniciatívy ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky. Ten sa týkal práve doplnenia ust. § 15 ZoVB novým odsekom 3, ktorý mal znieť:

„Záložný veriteľ zákonného záložného práva je povinný aspoň 30 dní pred začatím výkonu záložného práva písomným oznámením ponúknuť splnenie pohľadávky zabezpečenej zákonným záložným právom za dlžníka ostatným záložným veriteľom, ktorých záložné práva viaznu na tom istom byte alebo nebytovom priestore. Ak viacero záložných veriteľov, ktorých záložné právo viazne na tom istom byte alebo nebytovom priestore prejaví záujem v 30 dňovej lehote od doručenia písomného oznámenia splniť za dlžníka pohľadávku zabezpečenú zákonným záložným právom, túto pohľadávku je oprávnený prednostne splniť ten záložný veriteľ, ktorého záložné právo je v poradí bezprostredne najbližšie k poradiu záložného veriteľa zákonného záložného práva. Záložný veriteľ, ktorý splní za dlžníka pohľadávku zabezpečenú zákonným záložným právom, tým nadobúda všetky práva záložného veriteľa zákonného záložného práva k tejto pohľadávke, vrátane poradia rozhodujúceho na uspokojenie zákonného záložného práva. Takéto splnenie pohľadávky za dlžníka záložným veriteľom záložný veriteľ zákonného záložného práva nemôže

odmietnuť a je povinný mu vydať bez zbytočného odkladu všetky doklady a pomôcky, ktoré sú potrebné na uplatnenie pohľadávky. Súhlas dlžníka so splnením pohľadávky sa nevyžaduje.“

Aj keď uvedený pozmeňovací návrh napokon pri hlasovaní poslancov v pléne parlamentu nebol schválený a v konečnom znení zákona č. 268/2007 Z. z. sa nenachádza, možno v ňom vidieť snahu o akési zrovnoprávnenie záložných práv, resp. záložných veriteľov v prípade existencie viacerých záložných práv k bytu a nebytovému priestoru v bytovom dome. Ide tu o podobné znenie ako má ust. § 151ma ods. 10 OZ s určitými odlišnosťami, ktoré v praxi mohlo znamenať zmiernenie špecifického postavenie zákonného záložného práva medzi ostatnými záložnými právami a zlepšenie právneho postavenia ostatných záložných veriteľov, ktorým vznikli záložné práva k bytu na základe iných právnych titulov.

Záver

Zakotvenie zákonného záložného práva do ust. § 15 ZoVB a jeho vznik priamo zo zákona bez nutnosti registrácie v katastri nehnuteľností mal poskytnúť ostatným vlastníkom v dome zjednodušený a zrýchlený spôsob likvidácie ich pohľadávky. Vzhľadom na uvedené právne argumenty sa stotožňujeme s názorom, že akékoľvek záložné právo zriadené vlastníkom bytu alebo nebytového priestoru v prospech tretieho subjektu je vždy neskoršieho poradia ako zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov v dome za predpokladu reálnej existencie splatných pohľadávok ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov.¹⁵ V každom prípade osobitné postavenie zákonného záložného práva v porovnaní so záložnými právami, ktoré vznikajú na základe iných právnych skutočností znamená, že aj napriek prijatej reforme záložného práva, v dôsledku ktorej bolo odstránené toľko kritizované prioritné postavenie štátu ako záložného veriteľa, v našom právnom poriadku stále existuje určitý typ záložného práva, ktoré je čiastočne zvýhodnené z hľadiska poradia pri konkurencii viacerých záložných práv viazucich na zálohu.¹⁶ Táto skutočnosť sa môže negatívne prejavovať najmä pri výkone záložného práva inými záložnými veriteľmi, ktorí majú svoje záložné práva registrované riadne v katastri nehnuteľností na základe iných právnych skutočností. ■

15 K tomu pozri napr. Zimmerman, J. – Zimmermanová, J.: **Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov s komentárom**. Poradca 2008, č. 2, s. 190 – 191

16 Tento záver potvrdzuje aj príklad ďalšieho zákonného záložného práva v slovenskej právnej úprave, ktorý je zakotvený v ust. § 23 ods. 6 písm. a) zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie práv k pozemkom, ktoré ustanovuje, že na zabezpečenie pohľadávok dedičov pozemkov, ktoré vzniknú z vyporiadania dedičstva vzniká veriteľovi záznamom vlastníckeho práva dlžníka záložné právo k tomuto pozemku, pričom prípadná zákonná prednosť skoršieho záložného práva sa nepoužije.

RESUMÉ

Zákonné záložné právo podľa § 15 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (č. 182/1993 Z. z.)

Autor sa v článku zaoberá právnou úpravou záložného práva k bytu a nebytovému priestoru podľa ust. § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších

predpisov. Predmetom článku sú právne úvahy nad osobitosťou právnej úpravy tohto druhu záložného práva, najmä v súvislosti s novelou zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vykonanou zákonom č. 268/2007 Z. z. V tejto súvislosti sa článok venuje aj teoretickým otázkam momentu vzniku tohto záložného práva, v porovnaní so všeobecnou právnou úpravou zriadenia a vzniku záložného práva zakotvenou v príslušných ustanoveniach

Občianskeho zákonníka. V článku je riešená aj problematika zápisu zákonného záložného práva do katastra nehnuteľností, ako aj postavenie tohto typu záložného práva pri konkurencii viacerých záložných práv viaznúcich na byte alebo nebytovom priestore.

SUMMARY

Statutory mortgage under Sec. 15 of Act No. 182/1993 on the Ownership of Flats and Non-Residential Premises

The author deals with the regulation of mortgage on flats and non-residential premises under Sec. 15 of Act No. 182/1993 on the Ownership of Flats and Non-Residential Premises as amended to date. He deals with specific features of this kind of encumbrance from the legal point of view, mainly in the light of the amendment to the Act on the Ownership of Flats and Non-Residential Premises by Act No. 268/2007. In this connection the author analyses also theoretical aspects of the moment this mortgage comes into existence when compared to general regulation of the attachment of encumbrance under the relevant Civil Code provisions. He also focuses on the registration of the statutory mortgage in the Land Registry as well as on the status of this kind of encumbrance when compared to other encumbrances attached to flats or non-residential premises.

ZUSAMMENFASSUNG

Das gesetzliche Pfandrecht nach § 15 des Gesetzes über das Wohnungseigentum und das Eigentum an Gewerberäumen (Nr. 182/1993 GBl)

Der Autor befasst sich im Artikel mit der Rechtsregelung des Pfandrechtes an Wohnungen und Gewerberäumen gem. Bestimmung § 15 des Gesetzes Nr. 182/1993 GBl. über das Wohnungseigentum und das Eigentum an Gewerberäumen, in der Fassung der späteren Vorschriften. Der Gegenstand des Artikels sind rechtliche Betrachtungen über die Besonderheit der Rechtsregelung dieser Pfandrechtsform, insbesondere in Zusammenhang mit der Novelle des Gesetzes über das Wohnungseigentum und das Eigentum an Gewerberäumen, die durch das Gesetz Nr. 268/2007 GBl. durchgeführt wurde. In diesem Zusammenhang widmet sich der Autor auch den theoretischen Fragen um den Zeitpunkt der Entstehung dieses Pfandrechtes gegenüber der allgemeinen Rechtsregelung betreffend die Bestellung und Entstehung des Pfandrechtes, die in den einschlägigen Bestimmungen des Bürgerlichen Gesetzbuches verankert ist. In dem Beitrag wird weiter auch die Problematik um die Eintragung des Pfandrechtes ins Liegenschaftskataster, sowie die Stellung dieser Form des Pfandrechtes, wenn diesem mehrere an einer Wohnung oder an einem Gewerberaum bestellten Pfandrechte konkurrieren, behandelt.

Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (Úvod do problematiky)

Mgr. Michal Králík, PhD.

Úvod

Navazujíc na predchádzajúci článok venovaný civilnej zodpovednosti športovcov za športovní úrazy v nemeckej a rakúskej judikatuře,¹ tj. praktickému pohľadu praxe na dané téma, v tomto článku je venovaná pozornosť niektorým základným otázkam trestnej zodpovednosti športovcov za športovní úrazy spíše z hľadiska teoretického a legislatívneho ako doklad skutočnosti, že i právni doktrínou a legislatívou je uvedená otázka venovaná v evropskom a svetovom kontextu trvalá a soustavná pozornosť. Jestliže byl zmiňovaný předchozí příspěvek uvozen citací z knihy E. Basse *Klapzubova jedenáctka* jakožto do jisté míry humorný pohled na věc, otázka trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy již s nadsázkou nemá nic společného.

Právě pohled na aplikaci trestního práva v oblasti sportovní odpovědnosti, a zejména právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy, odráží celkový dosud nejednoznačně pojímavý vztah společnosti k pronikání právních aspektů do sportovní činnosti, a to

i u osob, které mají se sportem co do činění. Jako příklad lze uvést anglický případ, kdy obžalovaný, ragbista školního věku, kopl protivníka ležícího na břicho do tváře tak silně, že mu zlomil čelist. Obžalovaný byl shledán vinným za způsobení úmyslného těžkého ublížení na zdraví a byl odsouzen na tři měsíce pobytu v Ústavu pro mladistvé delikventy. V dalším průběhu řízení jeho otec tvrdil, že délka trestu je nepřiměřená, protože jeho syn není zločinec.² I když je tento příklad do jisté míry extrémní, existuje značné množství sporů týkajících se přiměřenosti používání trestního práva jako mechanismu regulace pokud jde o sport.³ Někteří autoři se domnívají, že všechny činy, které nebyly způsobeny náhodou a jež mají za následek zranění, zvláště pak ty, které jsou v rozporu s pravidly hry, by měly být stíhány trestním právem – „bez právní regulace se ze sportu stává chaos“.⁴ Jiní autoři uvádějí, že aplikace trestního práva k úpravě chování na hřišti „s sebou nese riziko protismyslné a nezvratné změny povahy a dynamiky organizovaného sportu“ a namísto toho by měly řídicí orgány účinněji používat své vlastní samoregulační pravomoci k trestání.⁵ Po celou dobu však soudy zaujímají

1 K tomu srovnej: Králík, M.: *Civilněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy v nemecké a rakúskej judikatuře*, Bulletin slovenskej advokácie, 2007, č. 7-8, s. 37.

2 K tomu srovnej např.: R v Calton (2 September 1998, unreported), (1999) Yorkshire Post, 29 September.

3 K tomu srovnej např.: Gardiner, S.: *Sports Law*, 2. vydání, 2001, Cavendish, bod 15.

4 K tomu srovnej: Grayson, E.: *Sport and the Law: A Return to Corinthian Values?* (1998), 6 (1) SATLJ 5.

5 K tomu srovnej: Gardiner, S.: *The Law and the Sports Field* (1994) Crim LR 513 – 515.

trvalý postoj, podle kterého „sport neznamená svolení k brutálnímu chování“.⁶ A až už je diskuse o tom, zda trestní soudy jsou či nejsou vhodným místem, kde by se mělo rozhodovat o těchto otázkách, jakkoliv delikátní, jsou soudy připraveny projednat případy týkající se násilí spáchaného účastníkem sportovní akce.

Sport a trestní právo – východiska problému

Oproti oblasti civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy, kde již v evropském a světovém vývoji převládá názor, že tento typ právní odpovědnosti ve vztahu ke sportovcům přichází do úvahy

Mgr. Michal Králík, PhD., v r. 2000 – 2004 vykonával funkciu sudcu Okresného súdu v Zlíne, od r. 2005 pôsobí ako sudca Krajského súdu v Brne, pobočka v Zlíne, v súčasnosti ako predseda senátu, a je externým lektorom Justičnej akadémie. Vo svojej publikačnej činnosti sa dlhodobo zaoberá najmä riešením otázok vzájomných vzťahov športu a práva (so zameraním na oblasť právnej zodpovednosti športovcov za športové úrazy) a v občianskom práve sférou vecných práv, predovšetkým problematikou podielového spoluvlastníctva.

a odlišnosti spočívajú pouze v nalezení faktických právních hranic této odpovědnosti, posuzování otázek trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy dosud není prosto všech pochybností, byť i zde začíná převládat trend možného trestněprávního postihu sportovců za způsobené sportovní úrazy. Bývá někdy odůvodňován narůstajícím ekonomickým charakterem sportovní činnosti či větší „odvahou“ zraněných sportovců dovolávat se svých práv,⁷ případně závažnými důsledky sportovních aktivit a narůstajícím násilím na sportovištích,⁸ někdy pak prostým faktem, že není

důvod, proč by sportovní činnost měla být z režimu trestního práva vyňata.⁹ Naproti tomu české právní prostředí se staví k trestnímu postihu v současné době spíše odmítavě.¹⁰ Je však třeba dodat, že bez ohledu na uvedené skutečnosti není v právním prostředí otázka trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy nikterak nová a lze ji datovat do počátku 20. století,¹¹ v oblasti judikatury pak i do období dřívějšího.

Východí problém dopadu trestního práva do sportovní oblasti ve sféře právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy byl v literatuře výstižně vymezen tak, že „... *funkcí trestního práva ve sportu je stanovení hranic mezi chováním, které je tolerováno v souvislosti se sporty, které v sobě zahrnují tělesný kontakt – a nebylo by nutně tolerováno mimo tuto souvislost – a chováním extrémním natolik, že porušuje trestní právo bez ohledu na svou souvislost se sportem a někdy bez ohledu na souhlas obětí*“.¹²

Přístupy trestního práva k hodnocení právní odpovědnosti za sportovní úrazy jsou velmi kontroverzní a ve vývoji vykrytalizovaly dva základní myšlenkové proudy: 1) jedna velká názorová linie zastává názor, že sportovní zranění jsou stejnými protiprávními jednáními (trestnými činy) jako jiná jednání zasahující život, zdraví nebo tělesnou integritu člověka a že osoby, které se takových jednání dopustily, podléhají ničím nelimitované trestní odpovědnosti v režimu trestních kodexů. Objevily se vývojové etapy, kdy v některých zemích byli sportovci orgány činnými v trestním řízení „plánovitě“ stíháni za negativní následky, k nimž došlo v průběhu sportovních klání a jsou známy z historie i pokusy, jak legislativně řešit otázky postihu sportovních úrazů ať již cestou návrhů zákonných úprav či parlamentními návrhy (jak bude zmíněno dále) a diskusemi. Plná trestní odpovědnost sportovců je pak odůvodňována tím, že je této odpovědnosti nezbavuje žádná z okolností vylučujících protiprávnost. Postuláty plného trestního stíhání sportovců jsou pak

6 R v Lloyd (1989) 11 Cr App Rep (S) 36.

7 K tomu srov. např.: Bondallaz, J.: **Le juge, cet arbitre supreme**, Magazine Responsabilité pénale du sportif, La Gruyere, 3. 4. 2004.

8 K tomu srov. např.: Beloff, M. – Kerr, T. – Demetriou, M.: **Sports Law**, Hart Publishing, Oxford – Portland Oregon, 1999, s. 33 – 34.

9 K tomu srovnej ze současné literatury např.: Havranová, M.: **Trestná zodpovednosť v športe**, Športová humanistika v systéme štúdia športových pedagógov, Zborník referátov z medzinárodnej konferencie, Bratislava, 2003, s. 60 – 62 nebo Sakáčová, Z.: **Právne aspekty zodpovednosti v športe**, ACTA FACULTATIS EDUCATIONIS PHYSICAE UNIVERSITATIS COMENIANAE, Publicatio XLV, Univerzita Komenského Bratislava, 2004, s. 153 – 168.

10 Pravidelně se ve zcela obecné rovině zpravidla na stránkách denního tisku objeví úvahy o možném právním postihu sportovců při graduujících tuzemských sportovních soutěžích, zejména fotbalových a hokejových, při hrubých zákrocích, ke kterým každoročně dochází. Stejně tak je ovšem typickým jevem, že po několika dnech toto „veřejné pohoršení“ odezní bez dalšího dopadu. Pro loňský rok k danému jevu srovnej např. s. 16 periodika Nedělní svět z 2. 4. 2006, reagující na první kola hokejového play-off a zákroky, které se v nich objevily. Materiál obsahoval nadpisy *Když je na ledě krev, Pomohou jen exemplární tresty, Hokejka jako likvidační zbraň*, přesto však právní názor, který zde byl vysloven, byl k aplikaci trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy striktně odmítavý: Beneš, P.: **Paragrafy mezi mantinely nepatří**. Autorem byl vysloven názor, že „obecně jsem zásadně proti tomu, aby se podobné incidenty řešily před soudem nebo jinými orgány činnými v trestním řízení. Sport je provozován v určitém autonomním prostředí předem definovaných vztahů, má své prostředky, jak podobné situace řešit. V první řadě je k tomu určen rozhodčí v roli arbitra přímo na ledě a poté další disciplinární orgány příslušného svazu“.

11 Za jednu z prvních prací v dané oblasti je možno považovat práci německého autora E. Kardinga: **Strafloesvorsätze-lie Körperverletzungen bei Bewegungsspielen**, Freiburg, 1902. Dále lze namátkově ze starších prací jmenovat např.: Azema, I.: **La responsabilité en matière de Sports**, Lyon, 1934; Becker, W.: **Sportverletzung und Strafrecht**, Deutsche Justiz, 1938, s. 1720 – 1722; Hoffmann, G.: **Zuwieweit sind beim Sport verursachte Verletzungen Straffrei?**, Jur. Wochenschrift, 1933, schriftum 7, s. 417 a n.; Le Roux, L.: **La responsabilité en matière sportive**, Rennes, 1935; Mletzko, K. W., **Die strafrechtliche Behandlung von Körperverletzungen und Tötungen beim Sport**, Erlangen, 1935, Mahling, G.: **Die strafrechtliche Behandlung von Sportverletzungen**, Borna-Leipzig, 1940; Pache, J. J.: **La responsabilité civile en matière de sports**, Lausanne, 1951; Bydlinki, F.: **Die strafrechtliche Beurteilung von Sportverletzungen**, Österreichische Juristen-Zeitung, 1955, č. 6, s. 159 – 161; Brunner, A.: **Die Sportverletzung im schweizerischen Strafrecht**, Zürich, 1949 a mnoho dalších.

12 Viz pozn. 8.

dosti často odůvodňovány okolností, že trestní kodexy neobsahují žádná ustanovení, která by vylučovala trestní odpovědnost sportovců.¹³ Ve vztahu k existujícím zákonným okolnostem vylučujícím protiprávnost pak bývá zdůrazňováno, že je nelze bez dalšího aplikovat i do sportovní oblasti, neboť neřeší v celém rozsahu problém beztrestnosti sportovců.¹⁴ Je však třeba uvést, že tento pohled bývá uplatňován sporadičtěji a nezískal větší akceptace. Právní doktrína jej z větší části odmítá a nepřevažuje ani u orgánů činných v trestním řízení. V polském trestním písemnictví kritizoval tento názorový proud např. A. Gubiński tvrdíc, že by to v určitých případech vedlo k důsledkům, které by nebyly v praxi akceptovatelné.¹⁵

Naproti tomu druhý názorový proud vychází z premisy, že za určitých přesně stanovených podmínek jsou sportovci zbaveni trestní odpovědnosti za způsobenou smrt, poškození zdraví nebo zásah do tělesné integrity soupeřícího protivníka, došlo-li k těmto negativním následkům v průběhu provozování sportu. Dovojuje se, že sportovní zranění za určitých okolností zůstává beztrestné. V tomto jednotném východisku však dále dochází k velmi výrazné diferenciaci jednak pokud jde o rozsah beztrestnosti, jednak o podmínky, za nichž je trestní odpovědnost sportovců vyloučena a jednak pokud jde o právní kvalifikaci důvodů, jež sportovcovo jednání zbavují možnosti trestního postihu. Odlišnosti, které jsou pak s posouzením trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy spojeny, jsou důsledkem faktu, že trestní kodexy neobsahují speciální ustanovení,¹⁶ jež by zakládala nebo vylučovala trestní odpovědnost sportovců.

Formulování teoretických pravidel trestněprávního hodnocení sportovních úrazů se postupem času stává stále aktuálnější zejména v souvislosti s narůstajícím množstvím sportovních úrazů¹⁷ a změnou charakteru sportovní činnosti.¹⁸ Této nutnosti si pak je sportovněprávní doktrína vědoma. Již téměř před 40 lety belgický autor J. Constant napsal: „Zajisté, že v dnešní době stejně jako v celé historii lidstva, tvořila sportovní utkání důležitý prvek společenského života, avšak projevovala se hlavně individuální a nezištnou činností, která nezahrnovala myšlenku přímého boje proti určitému protivníkovi a která ještě netrpěla tyranskou stimulací tisku a komer-

cionalizace, která v současné době nutí závodníky k náruživosti a ke všem snahám spojeným s přehnanou touhou zvítězit.“¹⁹ Na trestněprávní aspekty výkonu sportovní činnosti s narůstajícím množstvím sportovních úrazů zejména v kontaktních sportech poukazyval v 80. letech 20. století např. U. Scherrer.²⁰ V 90. letech pak J. P. Rochat výstižně vzniklou situaci charakterizoval, když uvedl: „Svět sportu všeobecně, a zvláště závodní sport, prodělal v posledních letech hlubokou změnu a značný převrat. Sportovní činnost, ještě donedávna okrajová, se stala během několika let skutečným společenským jevem, poplatným politickým a sociálně-ekonomickým zájmům, které znásobují zdroje konfliktů. Sport se stal společenským jevem, není už ani zdaleka okrajovou záležitostí, a je proto nepředstavitelné neaplikovat v něm právo a obecné zásady pozitivního práva jako u každé jiné činnosti. Po dlouhou dobu mohl být sport synonymem fair-play a galantnosti. Samozřejmě, že někteří sportovci nebo vedoucí činitelé se ještě snaží propagovat tyto čtnosti, avšak svět sportu není ani lepší, ani horší než společnost, která jej ovládá a v obrazu této společnosti pravidelně vznikají konflikty. Rozšiřování sportovní činnosti a zvyšování komercializace sportu je zároveň zdrojem sporů a důvodů k soudním zásahům, kterých stále přibývá.“²¹

Absentující jednotná teoretická doktrína totiž ve svém důsledku pak vedla k odlišným přístupům orgánů činných v trestním řízení a k nejednotnostem v soudním rozhodování v těchto případech. Zcela negativně pak uvedená situace dopadá i na samotné sportovce, kteří fakticky nemají vymezená přesná právní pravidla pro výkon jejich sportovních aktivit.

Problematiku právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy lze zkoumat zejména ze tří hledisek: a) hledisko právní a sportovněprávní doktríny, b) legislativní úpravy, c) soudní praxe.

Zdá se pak, že modernější a novější sportovněprávní literatura v oblasti právní odpovědnosti nedosahuje teoretických kvalit publikací starších. Lze zřejmě usoudit, že soudobá právní doktrína v oblasti právní odpovědnosti za sportovní úrazy se vyznačuje větší mírou kasuistiky oproti pracem starším, reaguje spíše na vývoj soudní praxe, analyzuje z praktického hlediska nové sportovněprávní problémy a do jisté míry opouští precizní teoretické analýzy svých předchůdců. Vzhledem ke skutečnosti, že počátky právního hodnocení

13 K tomu srovnej např.: Vassali, G.: **Agonimo sportivo e norme penali**, Rivista di diritto sportivo, 1958, č. 3-4, s. 181.

14 K tomu srovnej např.: Geraci, L.: **Responsabilita penalle nelle gare automobilistiche**, Perugia, 1962, s. 6, Konstant, J.: **Manuel de Droit Penal**, Liege, 1956, s. 608 – 613, Brunner, A.: **Die Sportverletzung im schweizerischen Strafrecht**, Zürich, 1949, s. 76 – 77, 89 – 99.

15 K tomu srovnej např.: Gubiński, A.: **Wyłączenie bezprawności czynu**, Warszawa, 1961, s. 99.

16 Lze-li pak z dostupné literatury soudit, aniž by bylo možno tento závěr prezentovat jako zcela kategorický. Ve sportovněprávní literatuře se uvádí, že speciální ustanovení obsahoval v první polovině 20. století trestní kodex Equádoru a Kubánský kodex sociální ochrany a snad i trestní zákoník Paragvaje; současně však bývá uváděno, že tyto zákonné úpravy se příliš nevězily.

17 Jen málokdo dnes již ví, že v 60. letech 20. století byl i v tehdejší Československu dočasně zakázán box (s výjimkou již dohodnutých mezinárodních zápasů) jako důsledek dvou krátce po sobě následujících smrtelných úrazů, k nimž v boxerském ringu došlo. Dočasnost tohoto zákazu byla dána snahou o zformování pravidla, které by více zajistilo bezpečnost boxerů během sportovního zápasu. K tomu srovnej např.: Sawicki, J.: **Czasowy zakaz boku w Czechosłowacji**, Kulisy, č. 40 (502) z 2. 10. 1966, s. 4, Sawicki, J.: **Ryzyko w sporcie**, Warszawa, 1968, s. 80 – 81, Jędruch, S.: **Śmierć na ringu**, Prawo i Życie, č. 4/282, 1969, s. 4.

18 V této souvislosti lze zmínit výraznou medializaci dnes již legendárního případu Bosman a množství literatury, které se v této souvislosti objevilo, přičemž se nejednalo o nic jiného než Evropským soudním dvorem aplikovaná právní pravidla do oblasti sportu se zdůrazněním jeho ekonomického základu.

19 K tomu srovnej Constant, J.: **Droit penal et sport**, Revue De Droit Penal et de Kriminologie, 1967, s. 277 nebo Charles, M. R.: **Le sport et le droit pénal**, Revue de Droit Penal et le Criminologie, 1952 – 1953, č. 9, s. 854.

20 K tomu srovnej: Scherrer, U.: **Sportrecht – Eine notwendige Sonderdisziplin?** Revue Suisse de Jurisprudence, 1988, č. 1, s. 1.

21 K tomu srovnej: Rochat, J. P.: **Le reglement des litiges en matiere sportive**, in: Droit et sport, Edité par Piermarco Zen-Ruffinen, Staempfli Editions SA Berne, 1997, s. 91 a nl.

sportovních úrazů spadají až do antiky, nepřekvapí, že v průběhu celého dvacátého století se objevuje velké množství literatury, která je českému i slovenskému čtenáři zcela nepochybně prakticky neznáma, a která se věnuje otázkám právní odpovědnosti ve sportu velmi podrobně.²²

Historický exkurs

Je pozoruhodné a možná až překvapující, jaká pozornost byla věnována otázkám právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy v historii.²³ Vzhledem k možnostem tohoto článku a jeho obsahové-

mu zaměření proto věnujeme několik poznámek i historickému vývoji, neboť bylo logickým vyústěním historického vývoje, že první vazby mezi právem a sportovními, herními činnostmi se odvíjely především v rovině negativních následků těchto činností, jimiž byla často těžká zranění a mnohdy také smrt účastníků těchto klání.

Vztah řeckého světa k otázkám sportovních úrazů byl pozoruhodný zvláště u osobností, jejichž vliv je znám z jiných oblastí. Z chronologického hlediska můžeme soudit, že jako první již Solón uváděl sportovně-právní klauzuli, která vylučovala odpovědnost za smrtelné zranění, k němuž došlo v průběhu závodů, jestliže se jednalo o usmrcení neúmyslné.²⁴ Solónova klauzule jasně naznačila směr, kterým se ubíral řecký vývoj ve vztahu k posuzování sportov-

22 Literatura věnovaná výhradně nebo částečně odpovědnosti ve sportu je možná vůbec nejrozsáhlejší oblastí vztahů sportu a práva a jen její výčet by představoval zaplnění mnoha desítek stran. Pro případné zájemce o tuto nesmírně zajímavou oblast uvádím pouze demonstrativní výčet některých prací v kontextu celého 20. století (a na další literaturu v tomto článku uvedenou): Karding, E.: **Straflosevorsätzliche Körperverletzungen bei Bewegungsspielen**, Freiburg, 1902; Azema, I.: **La responsabilité en matière de Sports**, Lyon, 1934; Becker, W.: **Sportverletzung und Strafrecht**, Deutsche Justiz, 1938, s. 1720 – 1722; Hoffmann, G.: **Zu wie weit sind beim Sport verursachte Verletzungen Straffrei?**, Jur. Wochenschrift, 1933, schriftum 7, s. 417 a n.; Le Roux, L.: **La responsabilité en matière sportive**, Rennes, 1935; Mahling, G.: **Die strafrechtliche Behandlung von Sportverletzungen**, Borna – Leipzig, 1940; Pache, J. J.: **La responsabilité civile en matière de sports**, Lausanne, 1951; Bydliński, F.: **Die strafrechtliche Beurteilung von Sportverletzungen**, Österreichische Juristen-Zeitung, 1955, č. 6, s. 159 – 161; Brunner, A.: **Die Sportverletzung im schweizerischen Strafrecht**, Zürich, 1949; Sośniak, M.: **Prawne znaczenie naruszenia reguł sportowych**, Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny, Warszawa – Poznań, 1962, č. 2, s. 41 – 50; Zaganelli, S.: **L'illecito penale nella attività sportiva**, Rivista di diritto sportivo, 1963, s. 207 – 226; Sośniak, M.: **Z zagadnień odpowiedzialności odszkodowawczej związanej ze sportem**, Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny, Warszawa, 1966, č. 1; Jędruch, S.: **Odpowiedzialność odszkodowawcza organizatora imprezy sportowej wobec widza i osoby trzeciej**, Sport Wyczynowy, 1978, č. 3, s. 57 – 63; Jędruch, S.: **Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z uprawianiem sportu**, Wydawnictwo prawnicze, Warszawa, 1972; Borruso, R.: **Combattimento sportivo e diritto penale l'incidenza della responsabilità penale nell'esercizio dello sport**, Rivista di diritto sportivo, 1966, č. 4; Szwarc, A. J.: **Wypadki sportowe w świetle prawa karnego (konceptcja wyłączenia tzw. obiektywnej istoty przestępstwa)**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, 1972; Fitzweiler, J. R.: **Die Haftung des Sportlers bei Sportunfällen**, Bonn, 1976; Hellgardt, K.: **Die Haftung für Sportverletzungen**, Köln, 1973; Hora, J.: **K otázce trestní odpovědnosti hráčů při sportovních úrazech**, Acta Universitatis Carolinae Gymnica, Vol. 15, 1979, č. 1, s. 15 – 24; velké množství článků S. Jędrucha ze 70. let uvedených v závěrečném seznamu literatury v knize uvedené v pozn. č. 2; Reinhardt, M.: **Die strafrechtliche Bedeutung der FIS-Regeln**, These Zurich, 1976; Vögeli, H. F.: **Strafrechtliche Aspekte der Sportverletzungen, im besonderen die Einwilligung des Verletzten im Sport**, Zurich, 1974; Antonioli, P.: **Quelques cas récents de responsabilité pénale en matière d'accidents de ski**, Revue pénale suisse, 1982; Pecha, A.: **Odpovědnost za úrazy na lyžařských dráhách**, Zprávy advokacie, 1965, s. 136; Alpa, G.: **La responsabilità civile in generale e nell'attività sportiva**, Rivista di diritto sportivo, 1984; Prusák, J.: **Šport a právo (Úvod do dejín, teórie a praxe právnej zodpovednosti v športe)**, Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo Bratislava, 1984; Bertolini, L.: **Le responsabilità penali ed amministrative dei gestori, del personale e degli utenti degli impianti di sci**, Rivista di diritto sportivo, 1989; Dini, P.: **Il diritto sportivo nel codice penale e nel codice civile**, Rivista di diritto sportivo, 1985; Gališin, P.: **Formálna podmienka trestnosti športových hráčov**, Kriminálny zborník, 1988, č. 1, s. 39 – 40; Gališin, P.: **Materiálna podmienka trestnosti športových hráčov pri športovom výkone**, Kriminálny zborník, 1987, č. 12, s. 753 – 757; Jolidon, P.: **La responsabilité civile et pénale des boxeurs en droit suisse**, Mélanges Assista, 1989; Jolidon, P.: **La responsabilité civile et pénale des participants á des activités sportives**, Revue de droit suisse, 1989; Kelly, G. M.: **Sport and the Law**, The Law Book Company Ltd., Sydney, 1987; Potapov, A. – Czernak, I.: **Otvetsvennost za narušenje zasad obučeniya karate**, Sovetskaja Justicija, 1983, č. 16; Veaux, D.: **Le droit du sport, les responsabilités**, Paris, 1987; Dambeck, G.: **Kollisionunfälle mit Skipistengeräten, Haftung nach deutschem und Österreichischem Recht**, Sport und Recht, 1996, č. 1; Fritzeiler, J. – Pichler, J.: **Tödliche Unfälle bei Risikosportarten**, Zeitschrift für Sport und Recht, C. H. Beck, München, 1997, s. 124; Gardiner, S. – Felix, A.: **Juridification of the Football Field: Strategies for Giving Law the Elbow**, Marquette sports Law Journal, 1995, č. 5; Grayson, E. – Bond, C.: **Making Foul Play a Crime**, Solicitors Journal 693, July 16, 1993; Grayson, E.: **Sport and the Law**, Butterworths London, 1988, 2. vydání, 1994; Scherrer, U.: **Skirecht. Fahrlässige Körperverletzung**, Sport und Recht, 1996, č. 2; **Droit et sport**, Edité par Piermarco Zen – Ruffinen, Staempfli Editions SA Berne, 1997; Bondallaz, J.: **La responsabilité pour les préjudices causés dans les stades lors de compétitions sportives**, Fribourg, Berne, 1996; Greenburg, M.: **Sports Law Practice**, Charlottesville, Michie Co, 1993 a pod.

23 Jedná se o pozornost z dnešního hlediska až mimořádnou a pro případné zájemce odkazují na poznámky č. 1 a č. 2 v materiálu uvedeném v poznámce č. 1 tohoto článku.

24 K tomu srovnej: Oliva, P.: **Solón**, Praha: Nakladatelství svoboda, 1971, s. 171.

ních úrazů. Tento trend zřetelně potvrdil i nejvýznamnější athénský řečník Demosthenes v obžalobě proti Aristokratovi, když řekl: „Kdo při hře způsobí smrt jinému, bude zproštěn jakékoliv viny. Proč? Protože zákonodárce nebude posuzovat čin, ale úmysl. A jaký zde byl úmysl? Zvítězit nad živým, ne způsobit mu smrt. A jestliže se zabítý projevil jako slabší než ten druhý během únavné snahy o vítězství, bylo to příčinou všeho zlého; a za to se ani netrestá.“²⁵

I přes nepochybný Solónův vliv nelze však vyloučit ani skutečnost, že Demosthenes byl ve svých názorech na sportovní nehody ovlivněn také názory svého současníka Platóna. Platón, jehož vliv – jak si ukážeme dále – se promítl i do období středověku, potvrdil linii nastolenou Solónem a Demosthenem pokud jde o hranice beztrestnosti za sportovní úraz dané absencí úmyslu. V Zákonech Platón napsal: „Jestliže někdo při zápasech a veřejných závodech neúmyslně usmrtí některého druhu, buď na místě, nebo tak, že později podlehne zranění, nebo stejným způsobem ve válce nebo při válečném cvičení, při němž se konají cviky holými těly nebo se s užíváním některých zbraní napodobuje válečná činnost, ať se očistí podle zákona o těch případech přineseného z Delf a budíž čist.“²⁶

Právní posuzování sportovních úrazů ve starověkém Římě můžeme sledovat ve dvou paralelních rovinách. Jednak se jedná o posouzení sportovních úrazů v režimu tzv. Aquiliova zákona²⁷ a jednak mimo rámec tohoto zákona. Typické pojetí posuzování odpovědnosti za sportovní úraz způsobený v rámci sportovního zápolení soupeři vyjadřuje Ulpianem popsáný případ tzv. těžké atletiky.

D. 9, 2, 7, 4 (Ulpianus libro 18. ad edictum): „Jestliže někdo při odvážné hře, při zápolení spojeném s pěstním bojem, zatímco mezi sebou zápasí, jeden druhého zabije a to ve veřejném zápase, nepoužije se Aquilia, protože v rámci (snahy o získání) slávy a statečnosti, není to možno považovat za škodu způsobenou bezprávím. Na otroka se to ovšem nevztahuje, protože zpravidla zápasí jen lidé svobodní; na raněného syna rodiny se to ale vztahuje. Poraní-li však (někdo někoho ze zápasu) ustupujícího, bude mít nepochybně zákon Aquiliův místo, také zabije-li někdo otroka, který se zápasu neúčastnil, leda že by se to stalo se souhlasem (otrokova) pána: tehdy totiž zákon Aquiliův odpadá.“

Římskoprávní posouzení sportovních úrazů však nebylo omezeno jen na rámec Aquiliova zákona, ale promítl se i do trestního práva. Samotná Digesta naznačují, jak římské právo pohlíželo na trestněprávní aspekt způsobených sportovních nehod: D 47, 10, 3: „Si quis per iocum percutiat, aut dum certat, iniuriarum non tenebur – jestliže někdo při hře nebo zatímco zápasí, způsobí probodnutí, není to považováno za bezpráví.“ Proběhl-li sportovní boj v intencích řádného sportovního klání, bylo popřeno spáchání trestného činu a vyloučena možnost uplatnění tzv. *actio iniuriarum* – žaloby pro porušení práva. Trestní právo bylo v Římě v pozadí práva soukromého a převažovala představa, že náleží spíše do sféry politic-

kého života římské společnosti než do práva. Nepřekvapí proto, že názory na sportovní nehody nalézáme i v politických kruzích. Ve sportovněprávní literatuře je v této souvislosti zřejmě nejčastěji uváděnou osobností Marcus Aurelius Antonius, jenž se námi zkoumaného problému dotkl v práci nazvané Hovory k sobě.²⁸

„V tělocvičně nás někdo škrábně nehtem nebo nám zasadí prudkou ránu hlavou; ale ani si to nevykládáme ve zlém, ani nejsme rozhořčeni, ani ho napříště nepodezíráme z úkladů, jenom se mu opatrně vyhýbáme, ne ovšem jako nepříteli a také ne z podezíravosti, nýbrž mu jdeme slušně z cesty. Podobně si počínáme i v ostatních životních okolnostech: Přehlížejme mnohé u našich, abych tak řekl „spolucvících“! Neboť, jak jsem pravil, lze jim jíti z cesty, ale bez podezírání a nevrážení.“²⁹

Středověký právní partikularismus vedl k tomu, že se vytvořila řada právních učení a názorů na trestnost či naopak beztrestnost sportovních úrazů jak na poli církevního, tak také světského práva, jejichž společným rysem je přiznání větší či menší míry „sportovní imunity“ pro osoby, které při hře či sportu způsobily zranění. Osobně považuji za nejtýpčtější pro středověk názor Menochiův, podle kterého „cum quis in ludo et certamine publico termissio vulneribus socium cum quo certat casu, non autem consulto, officit vel ebam eccedit, tunc vulnerans, ex lege divini Platonis poena dignus non est.“³⁰ Antický vliv je naprosto zřetelný – „když někdo ve hře nebo povoleném zápasu způsobí poranění druhu, se kterým zápasí a to nechtěnou nehodou, nepodléhá, podle božského zákona Platonova, trestu“. I zde je zdůrazněna, stejně jako u Platóna, nutnost absence úmyslného zranění protivníka, ovšem Menochius navíc vztahuje tuto beztrestnost nejen na případy utilitárních vojenských aktivit a veřejných sportovních zápasů, kde je podmínkou jejich povolenost, což odráží také vliv kanonického učení o „re illicita“, ale výslovně ji rozšiřuje také na oblast her.

Legislativní východiska

Podívejme se nyní ve stručnosti, jakým způsobem k otázkám odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy přistupuje zahraniční legislativa. V zásadě lze vysledovat tři názorové linie: a) jedná se o existenci speciálních skutkových podstat v trestních kodexech mířících na právní posouzení sportovních úrazů, b) jde o linii zákazů určitých sportovních disciplín, c) jedná se o obecné právní instituty, které jsou pak doktrínou či judikaturou aplikovány i do sportovního prostředí. Speciální skutkové podstaty sportovních nehod v trestních zákonících jsou v současné době výjimkou (lze-li z dostupných materiálů soudit, zda vůbec ve světovém měřítku ještě existují), nicméně v inspirativním historickém vývoji 20. století se s nimi lze setkat.

25 K tomu srovnej: Zaganelli, S.: *L'illecito penale nella attivita' sportiva*, Rivista di diritto sportivo, 1963, s. 207.

26 Platón: *Zákony*, překlad František Novotný, druhé vydání. Praha: Oikymen, 1997, s. 247.

27 Výklad Aquiliova zákona byl již v literatuře dostatečně proveden, k tomu srovnej např.: Kunkel, W.: *Exegetische studien zur aquilischen Haftung*, Zeitschrift der Savigny – Stiftung für Rechtsgeschichte, romanistische Abteilung, 49, 1929, s. 174 a n.; von Lüblow, U.: *Unters zur Lex Aquilia*, Berlin, 1971; Kincl, J. – Urfus, V. – Skřejpek, M.: *Římské právo*, C. H. Beck, Praha, 1997, s. 225, 263, Skřejpek, M.: *Maxima*, Soudce, 2005, č. 6, s. 38 a pod.

28 Např.: Sośniak, M.: *Z zagadnień odpowiedzialności odszkodowawczej związanej ze sportem*, Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny, Warszawa, 1966, č. 1, s. 63; Jędruch, S.: *Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z uprawianiem sportu*, Wydawnictwo prawnicze, Warszawa, 1972, s. 17; Prusák, J.: *Problém surovej hry (súťaže) a prenikanie právneho princípu „non laedere“ do športových pravidiel*, Teorie a praxe tělesné výchovy, 33, 1985, č. 6, s. 375 apod.

29 Marcus Aurelius Antonius: *Hovory k sobě*, překlad Rudolf Kuthan, nakladatelství Svoboda, Praha, 1969, kniha VI. článek 20, s. 78.

30 K tomu srovnej: Zaganelli, S.: *L'illecito penale nella attivita' sportiva*, Rivista di diritto sportivo, 1963, s. 208.

Obvykle v této souvislosti bývá uváděn kubánský kodex sociální ochrany ze dne 4. května 1936 a trestní zákon Equádoru. V obou těchto kodexech jsou zformulovány tzv. sportovní delikty (sportovní trestné činy). Uvedené předpisy pak výslovně upravily a precizovaly podmínky, za nichž nastupuje trestní odpovědnost sportovců.³¹

Není sporu o tom, že equádorský i kubánský předpis patří do skupiny výjimek, v jiných kodexech obdobná ustanovení zřejmě nenalzáme. Lze snad jen dodat, že polský autor S. Jędruch bez bližších podrobností uvádí, že obdobné ustanovení mělo být obsaženo i v trestním kodexu Paraguaje, nicméně z pramenů, které jsem měl k dispozici, žádné podrobnosti v tomto směru nevyplývají.³² Je však třeba uvést, že návrhy zákonných úprav trestnosti sportovních trestních činů bývají nejednou navrhovány ve formě úvah *de lege ferenda*, čímž se dostáváme k druhé legislativní linii.

Druhá vývojová linie pak především míří k zákazům (ať již trvalým či dočasným) určitých sportovních disciplín s ohledem na jejich následky, případně ke snahám zakotvit do trestních kodexů normativní ustanovení vztahující se ke sportovní činnosti. Byl to zejména box jakožto prototyp tzv. kontaktních sportů, který aktivoval četné úvahy týkající se jeho právní regulace již v první polovině dvacátého století.³³

Ve stejném časovém období významný autor z oblasti sportovní-právní doktríny Giuseppe del Vecchio³⁴ výrazně vystoupil pro trestní postih sportovců za zranění, k nimž dojde v průběhu sportovního zápolení. Pod jeho vlivem členové kodifikační komise, profesori Diema a Madia, již v roce 1929 navrhovali, aby do italského trestního zákona byla zařazena úprava, která by všechna tělesná poškození a zranění, k nimž by došlo v průběhu sportovního zápo-

31 Originální verze těchto předpisů cituje např. de Asúa, L. J.: **Tratado de derecho penal**, tom IV, El delito (sekunda Parte), Buenos Aires, 1952, 727 – 731 nebo Szwarc A. J.: **Sport a prawo karne – wprowadzenie do problematyki karnoprawnej oceny tzw. naruszeń sportowych**, Poznań, 1971, s. 26 – 29. V německé jazykové verzi je kubánský kodex sociální ochrany citován v: **Das Cubanische Gesetzbuch der Sozialen Verteidigung vom 4. 4. 1936**, Berlin, 1957, Walter de Gruyter and Co, s. 127, v polské verzi v: Jędruch, S.: **Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z uprawianiem sportu**, Wydawnictwo prawnicze, Warszawa, 1972, s. 34. Text příslušného ustanovení trestního zákona Equádoru ve slovenštině uvádí např. Prusák, J. v: Šport a právo, **Šport a právo (Úvod do dejín, teórie a praxe právnej zodpovednosti v športe)**, Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo Bratislava, 1984, s. 161.

V trestním zákoníku Equádoru byly zásady trestní odpovědnosti za sportovní delikty zformulovány ve dvou člancích, konkrétně v článku 438 a 449. Článek 438 trestního zákona Equádoru zní: „*Jestliže sportovec usmrtí jiného během hry, bude potrestán podle tohoto zákona a podle ustanovení upravujících trestný čin vraždy. Prokáže-li se však, že sportovec nezpůsobil smrt úmyslně, a ani porušením pravidel hry, není trestně odpovědný.*“ Trestní zákoník Equádoru se pak vztahuje nejenom na případy úmrtí ve sportu, ale také zranění smrtí nekončící, neboť článek 449 je ustanovením, které v případě zranění odkazuje na úpravu obsaženou v čl. 438. Z uvedeného vyplývá, že i v případě úmrtí i v případě zranění není sportovec trestně odpovědný, jestliže došlo k úmrtí (zranění) jednáním neúmyslným, v průběhu provozování dovoleného sportovního zápolení a v podmínkách dodržení sportovních pravidel. V případě nedodržení těchto podmínek pak nastupuje plná trestní odpovědnost diferencovaná podle následku, tj. podle toho, zda došlo k usmrcení nebo „jen“ ke zranění. Článek 449 kubánského kodexu pak zní: „*A) Ten, kdo, využívaje své účasti v dovoleném odvětví sportu, záměrně a konaje v rozporu s platnými pravidly způsobí zranění jiné osoby, je odpovědný za způsobenou škodu a podléhá sankcím vyplývajícím z příslušných článků pro tyto stavy. B) Jestliže škoda nebyla způsobena úmyslně, ale vznikla při porušení pravidel hry následkem emocionálního vypětí a herního rozrušení, nastupuje pro dotyčnou osobu trest, používaje čl. 72 (neúmyslné provinění – mimořádné snížení trestu). C) Jestliže ke způsobení škody došlo neúmyslným jednáním a nedošlo k porušení sportovních pravidel, nepodléhá pachatel trestní odpovědnosti.*“

Z uvedeného článku pak vyplývá několik interpretačních pravidel: 1) sportovec podléhá trestní odpovědnosti v režimu trestního zákona, jestliže při účasti v legálním sportovním odvětví nedodržel stanovená sportovní pravidla a úmyslně způsobil jiné osobě škodu, 2) z titulu nedbalosti naopak odpovídá sportovec tehdy, jestliže škodu nezpůsobil úmyslně a škoda byla způsobena v důsledku porušení pravidel, k němuž došlo při emocionálním vypětí a v zápalu hry, 3) žádné trestní odpovědnosti pak sportovec nepodléhá, jestliže škodu způsobil neúmyslně při dodržení sportovních pravidel. Pro úplnost pak lze dodat, že zmiňovaný předpis upravuje i otázku trestní odpovědnosti rozhodčích a jiných osob, jestliže jsou činní v rámci provozování sportu v rozporu se sportovními pravidly a kdy v důsledku toho dochází k nehodám.

32 K tomu srovnej: Jędruch, S.: **Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z uprawianiem sportu**, Sport Wyczynowy, 1973, č. 4, s. 30.

33 Lze v této souvislosti zmínit z počátku 20. století zejména boxerské utkání britského boxera Wellse s tehdy ještě mladým Francouzem Georgem Carpentierem, které se konalo v roce 1913 v Gandavě. Utkání vzbudilo tak silné pobouření určité části veřejnosti a negativní reakci příslušných institucí, že tehdejší ministr spravedlnosti Karton de Wiart nařídil ve zvláštním oběžníku (nařízení č. 37776 P ze dne 13. července 1913), adresovaném prokurátorům stíhat všechny boxery pro úmyslné ublížení na zdraví. Je zajímavé, že zmiňovaný ministr spravedlnosti byl považován nejenom za výborného právníka, ale byl také zasloužilým sportovcem (byl mistrem v šermu a v plavání). Text zmiňovaného dokumentu je uveřejněn např. v: Szwarc, A. J.: **Postulaty karania sprawców wypadków sportowych**, Sport Wyczynowy, č. 2, 1972, s. 43). Zakázal také prokurátorům brát ohled na jakoukoliv obhajobu odvolávající se na „legálnost sportovních her“. Vládní stanovisko podporoval i poslanec Ponthiere, který navrhl, aby bylo zákonem zakázáno pěstovat tento druh sportu pod hrozbou trestních sankcí. Návrh však parlamentní většinou nebyl přijat a procesy proti boxerům nepřinesly očekávané výsledky, když boxeři, stíhaní prokurátory v letech 1913 a 1914 pro vzájemné ubližování na zdraví, byli soudy v Antverpách a Liege osvobozeni. Následně pak v roce 1927 vyvolala série dalších závažných poranění v boxerském ringu nové procesy, přičemž výsledek soudního řízení byl tentokrát zcela odlišný a boxer byl soudem odsouzen pro ublížení na zdraví bez ohledu na skutečnost, že k žádné změně právního řádu nedošlo.

34 del Vecchio, G.: **La Kriminalita negli „Sports“**, Turyn, 1927.

lení, považovala za trestné činy bez jakýchkoliv výjimek odrážejících charakter sportovní činnosti. Tento návrh však byl odmítnut mimo jiné pod vlivem teorie vycházející ještě z práva římského, podle níž jednotlivec má právo „disponovat“ vlastní osobou včetně zásahů do tělesné integrity.³⁵ Obdobný pohled jako del Vecchio reprezentoval mimo jiné např. R. Geffer – Wondrich.³⁶ G. Penso navrhoval naopak vytvoření zvláštního předpisu, který by stanovil podmínky trestní odpovědnosti za sportovní trestné činy.³⁷ Např. v doktríně jižní Ameriky se objevil názorový proud, který prosazoval přísné trestání sportovců za způsobené sportovní úrazy bez jakýchkoliv výjimek zohledňujících specifika sportu. Tento pohled byl prezentován především brazilskou doktrínou prostřednictvím Antonia Benta de Faria³⁸ a Boaventury Noqueiry da Silvy.³⁹ Na přelomu let 1969 a 1970 pak ve Švédsku existoval časově omezený zákaz organizování profesionálních boxerských soubojů. V písemnictví 2. poloviny 20. století bylo uváděno, že v té době platil celkový zákaz provozování boxu pouze ve dvou zemích, a to v Čínské lidové republice⁴⁰ a na Islandu.⁴¹

Z dosavadního výkladu vyplývá, že negativní důsledky sportovní činnosti (sportovní úrazy a zranění) byly v obecné legislativní rovině řešeny cestou zákazů (ať již časově omezených či neomezených) provozování určitých sportovních disciplín a v rovině faktické snahou o přísný právní postih sportovců. V užším legislativním pojetí se pak setkáváme se snahami zakotvit do trestních kodexů speciální úpravy dotýkající se sportovních úrazů. Vedle již zmiňovaných případů např. v polském prostředí vytvoření zvláštní právní úpravy pro oblast sportovních deliktů uplatňoval již v předválečném období B. Wróblewski, který navrhoval, aby sportovní trestné činy mohly být zařazeny do trestního zákona zvláštním článkem, který byl obdobný § 238 trestního zákona z roku 1932, jenž upravoval zabití a tělesná zranění v souboji. Tento názor však nebyl vyjádřen ani v trestním zákoně z roku 1932 ani z roku 1969. Při přípravách trestního zákona v Polsku v 60. letech 20. století byly diskutovány otázky sportovních trestných činů a jejich právní regulace v souvislosti s tzv. okolnostmi vylučujícími protiprávnost, konkrétně v kategorii sportovního rizika. Konkrétní návrhy reprezentovali v této souvislosti např. St. Śliwiński, M. Szerer nebo Wł. Wolter. Přestože tyto návrhy nebyly automaticky „smeteny ze stolu“, konečné znění trestního zákona odkaz na oblast sportovní činnosti neobsahovalo.

Lze konstatovat, že někteří autoři považují za nezbytné vytvoření speciálních právních úprav, které by upravovaly trestní odpovědnost za sportovní delikty, jiní potřebu takových úprav neupřednostňují. K tomuto druhému stanovisku se kloní např. i Jimenez de Asúa. Podle jeho názoru totiž předpisy tohoto druhu jsou nadbytečné, neboť odpovědnost sportovce za sportovní delikty je možno v obecné poloze řešit na základě úpravy týkající se zavinění. Takové úpravy jsou obsaženy v obecných kodexových předpisech, a není tak nutno vytvářet nové právní normy ve vztahu k odpovědnosti za sportovní delikty. Asúa dále uvádí, že vytváření speciálních právních úprav týkajících se sportovních deliktů není odůvodněno ani v situaci, kdy by takové předpisy měly upravovat speciální zásady vyloučení odpovědnosti ve vztahu k deliktům tohoto druhu. Podle jeho názoru existuje totiž více takových okolností, které vylučují trestní odpovědnost pro sport a není důvodu, proč by všechny měly být kasuisticky výslovně upraveny v trestních kodexech; v takových případech by totiž tyto kodexy byly nepřiměřeně podrobné.⁴² Zdá se, že současný vývoj stanovisko de Asúy vcelku potvrzuje, nesignaluje to však, že by se otázky právní odpovědnosti sportovce žádným způsobem při přípravách zákonů nediskutovaly a že by se také žádným způsobem do přijatých zákonů o sportu nepromítaly. Ani hlasy volající po zákazech některých sportovních disciplín nebo po úpravě některých aspektů spojených s jejich provozováním zcela nevymizely. Opětovně se lze setkat v doktríně s otázkou nebezpečnosti boxu a požadavku na jeho státní zákaz,⁴³ z čehož vidíme, že do jisté míry antagonistický vztah k boxu přetrvává ve světovém právnickém písemnictví i v současné době.

Přístupy zahraniční doktríny

Švýcarsko

Spolkový soud v roce 1983 konstatoval⁴⁴, že účast na sportovní akci nebo hře neospravedlňuje s tím související tělesná zranění. Hrubě nedbalé nebo úmyslné pochybení v jednání není kryto mlčky uděleným souhlasem s rizikem ze strany účastníků. Spolkový soud tím precizoval důvod ospravedlnění „souhlasem zraněného“ – kterého se ve sportu všichni tak často dovolávají – a omezil ho na případy lehké nedbalosti. Při této příležitosti bylo také dovozeno, že pro trestní řízení je irelevantní, zda rozhodčí předmětný zárok,

35 Ve vztahu ke sportovně-právním teoriím vylučujícím právní odpovědnost za sportovní úrazy se jedná o vyjádření tzv. teorie sportovního rizika.

36 K tomu srov.: Geffer – Wondrich, R.: **Imputabilita nella, lessioni cagionat in giuochi sportivi**, Rivista penale, 1927, s. 371 a n.

37 K tomu srov. např.: Penso, G.: **Sul delitto sportivo, Il Pensiero Giuridico Penale**, Mesyna, 1929, s. 306 – 312, též: **Sport e delitto**, Rivista Italiana di Diritto Penale, 1929, s. 724 a n.

38 K tomu srov. Bento de Faria, A.: **A criminalidade nos deportes**, Arquivo Judizialo (Rio de Janeiro), 1929, s. 159, 166.

39 K tomu srov. např.: Nogueira da Silva, B.: **Criminalidade no esporte**, Rivista Judiziaria (Sao Paulo), 1937, s. 243 – 244.

40 K tomu srov. např.: Zmarzlik, J.: **W łodzi radzić będa nad ochrona zdrowia pięściarzy**, Przegląd Sportowy, č. 5, 1967, s. 5.

41 K tomu srov. např.: Zmarzlik, J., c.d., s. 4, Biernakiewicz, T.: **Boks v švietle medycyny**, Kultura Fyzyczna, 1962, č. 11, s. 821. V historii boxu však existovaly i časově omezené zákazy jeho provozování. Dnes již není ve veřejnosti příliš známo, že takový zákaz platil svého času i v Československu. Příčinou byly dva případy smrti boxerů, které nastaly na přelomu roku 1965 a 1966. V obou případech smrt nastala v důsledku úderů, k nimž došlo v průběhu sportovního zápasu. Ústřední výbor ČSTV pak vyhlásil zákaz organizování veškerých boxerských klání s výjimkou již naplánovaných zápasů mezinárodních. Nutno však zdůraznit, že se jednalo toliko o zákaz dočasný s cílem vytvořit, resp. reformovat pravidla, která by boxerům zajistila větší bezpečnost v průběhu sportovního zápolení. Nejednalo se však o celkovou eliminaci určitého sportovního odvětví.

42 K tomu srov.: de Asúa, L. J., c.d., s. 730.

43 K tomu srov.: Fritzweiler, J.: **Gefährliches Boxen und staatliches Verbot?**, Sport und Recht, 1995, č. 4, s. 156 a n.

44 K tomu srov. BGE 109 IV 102.

který vedl ke zranění, potrestal také jako porušení pravidel hry. Za průběh hry odpovídá rozhodčí a trestní soudce má nezávisle na tom chránit veřejný pořádek. Švýcarská rozhodovací praxe obecně však zdůrazňuje, že trestní postih může nastoupit i v případě, kdy příslušné jednání nebylo v rámci průběhu hry posouzeno jako jednání směřující proti sportovním pravidlům. Švýcarská rozhodovací praxe je úzce spojena se švýcarskou doktrínou. Urs Scherrer zdůrazňuje, že delikty, k nimž dojde na sportovištích, mohou být předmětem trestněprávního postihu se současným zdůrazněním skutečnosti, že tento trend ve švýcarském právním povědomí převažuje až v poslední době.⁴⁵ Ve vztahu ke zmiňovanému rozhodnutí pak Scherrer uvádí, že rozhodnutí v rozumné míře počítá s událostmi, které při výkonu sportovní činnosti mohou nastat, neboť by bylo neúnosné a zabránilo by veškerému rozvoji sportu, kdyby se sportovec při každém lehkém pochybení musel obávat trestněprávní sankce.⁴⁶

Významný švýcarský znalec sportovního práva Jacques Bondallaz ve vztahu k trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy poukazoval na skutečnost, že: „I když až do jisté doby mohl být sport považován některými lidmi za prostor, který se vymyká působení práva, postupně si uvědomujeme, že ve skutečnosti představuje společenskou činnost jako každou jinou a že především neexistuje žádný důvod, proč ho odejmout státní reglementaci, která v podobě trestního práva směřuje k ochraně veřejného pořádku. Ve Švýcarsku se toto uvědomění rozvinulo od té doby, co soudy odsoudily pachatele nechvalně známých útoků, kterých se dopustili vůči osobě Luciena Favre ve fotbale a Piotra Malkova v ledním hokeji. I když se dnes sluší zamčít jména těchto pachatelů, abychom respektovali jejich právo na zapomnění, veřejné mínění je jistě vzdáleno tomu, aby je zapomnělo. Konečně od doby proslulého rozsudku ve věci Bosman, který byl vydán v roce 1995 Evropským soudním dvorem, se zdá, že sportovní vedoucí činitelé konečně pochopili, že je možné, aby se sportu chopily všechny oblasti práva.“ J. Bondallaz zajímavě charakterizuje švýcarskou soudní praxi v této oblasti tak, že soudce má sklon posuzovat trestní případy týkající se sportovních úrazů s jistou zdrženlivostí a trestá pouze hrubá porušení pravidel hry, neboť pokud by stát začal postihovat prohřešky menšího významu, hrozí riziko neúnosného nárůstu tohoto typu řízení a přetížení švýcarské soudní soustavy. Principy, na kterých by mělo stát trestní posouzení odpovědnosti sportovce za sportovní úraz pak Bondallaz charakterizuje následujícími body: 1) hlavními trestními činy, které mohou přicházet v úvahu, jsou úmyslné ublížení na zdraví (těžké nebo běžné), nedbalostní ublížení na zdraví a násilnosti. Tresty sahají, podle druhu deliktu, od pokut až k odnětí svobody na deset let, 2) zejména lékařské posudky dovolí soudci říci, zda se jedná o těžké ublížení na zdraví (které se stíhá *ex officio*) nebo prosté ublížení na zdraví (které se stíhá výhradně na základě žaloby poškozeného), 3) pravidla hry vydaná sportovními uskupeními nezavazují trestního soudce, ale hrají v praxi velice důležitou roli. Žádné soudní rozhodnutí ve skutečnosti neodsoudilo sportovce, který je respektoval a jejich porušení by se jevílo prakticky jako nutná podmínka pro zásah soudce, 4) zásah trestního soudce se omezuje jen na případy, kdy můžeme dokázat agresorovi napadení porušení pravidel hry zvláště si zaslouhující potrestání z takového hlediska, v němž je příslušný sport běžně provozován, 5) oproti tomu všechny zásahy, které nemůžeme kvalifikovat jako nepřiměřeně tvrdé, s ohle-

dem na zvláštní okolnosti, za kterých manévrují sportovci při zápalu (zápal hry, stav napětí, únavy apod.) mají uniknout trestnímu právu.⁴⁷

Německo

Přístup německé právní a doktrinální praxe pak vystihuje M. Reinhart, když píše:

„To, že úřady při zraněních nebo poškozeních v souvislosti se sportem nepovažují za zrovna nutné zakročit, pravděpodobně – nehledě na důvod ulehčování si práce – souvisí se specifickým chápáním veřejného zájmu. Jsem blízek toho učinit závěr, že orgány činné v trestním řízení vidí v odmítnutí zájmu to stíhat bezproblémovou možnost, jak sportu ponechat jeho domnělý či reálný charakter něčeho, co stojí mimo trestní právo a jak ho ponechat jeho pravidlům, a tudíž možnost, jak se nepouštět na nejistou půdu dogmatiky SOZIALADEQUANZ, souhlasu, dobrovolného vydávání se nebezpečí a posuzování, zda delikt odporuje dobrým mravům. Zda ale může jen zřetel (jen to, že se jedná o sport) na sport, skutečně už odůvodnit popření veřejného zájmu na trestním stíhání, bylo až dosud sotva vědecky zkoumáno. S ohledem na to a s ohledem na základní nejasnost pojmu veřejný zájem zdá se užitečné (prospěšné) vypracovat přezkoumatelná kritéria pro uvážlivé rozhodování ze strany státních zástupců ve věci stíhání nehod při sportu, respektive zranění. K tomu je ale zapotřebí podívat se na delikty, které vůbec připadají v úvahu a na konstelace případu. Vztahy mezi sportovci, se dá konstatovat, že uvnitř celé „sportovní“ oblasti života se dá upřednostňované odmítání veřejného zájmu na trestním stíhání uplatnit jen v případech, že je sport provozován sportovci a v případech, že ke zranění, ať záměrnému nebo z nedbalosti, došlo ze strany sportovce či jeho náčíní. Které argumenty pak (v jednotlivých případech) hovoří pro nebo proti, je od teď zapotřebí detailně zkoumat.“

Otázku, zda by se nehody a zranění ve sportu neměly trestat už proto, když chybí návrh na potrestání a navíc je popírán veřejný zájem na trestním stíhání (§ 232 a § 303c trestního zákona), vylučuje jednoduchá a paušální odpověď. Zvláštní zacházení s poukazem na zvláštnosti zákonů ve sportu připadá od počátku v úvahu jen tam, kde se jedná o zranění sportovce sportovcem při sportu. Ve všech ostatních případech není naopak navázanost na sportovní dění dostatečně silná na to, aby se mohla projevit na vyšetřovací práci státních orgánů činných v trestním řízení. Také při ostatních zraněních při sportu „ve vlastním smyslu“ se ale musí rozlišovat podle dvojího hlediska. Podle toho prvního vede děličí čára mezi stíhatelností a nestíhatelností v podstatě mezi rekreačním sportem (sportem v širokém pojetí) a vrcholovým/výkonnostním sportem. Rekreačnímu sportu zůstává – tak jako dosud – prostor, kterého se (trestní) právo sotva týká, zatímco vrcholový sport – kvůli společenskému významu a pokračujícímu občanskoprávnímu propracování – je pojímán i právem trestním. Tomu odpovídá skutečnost, že zranění v profesionálním sportu budou v zásadě stíhána mírněji než stejná zranění, ke kterým však došlo při organizovaném amatérském sportu. A za další je třeba rozlišovat mezi běžnými porušeními pravidel a hrubým nesportovním chováním: Běžná porušení pravidel patří k podstatě sportu a neměla by „provokovat“ trestněprávní vyšetřování. V případě hrubého porušení existuje zpravidla – především z generálně preventivních důvodů – zvláštní veřejný zájem na trestním stíhání. To ale v žádném případě neznamená, že v takových případech musí dojít k odsouzení. Spíš jde zatím

45 K tomu srov.: Scherrer, U.: **Sportrecht-Fälle aus der Praxis** (2. A. Wetzikon), 1985, 36.

46 K tomu srov.: Scherrer, U.: **Sportrecht – Eine notwendige Sonderdisziplin?**, Schweizerische Juristen – Zeitung, Revue Suisse de Jurisprudence, 1988, č. 1, s. 5 – 6.

47 K tomu srov. např.: Bondallaz, J.: **Le juge, cet arbitre supreme**, Magazine Responsabilité pénale du sportif, La Gruyere, 3. 4. 2004.

(z počátku) o zahájení vyšetřování, přičemž výsledek řízení zůstává ještě otevřen. A stejně tak otevřená zůstává otázka, zda a jak se tyto zvláštnosti sportu projeví v materiálně-trestně-právní rovině.⁴⁸

Anglie

Anglická judikatura je ve vztahu ke sportovním úrazům velmi silně ovlivněna svým tradičně aplikovaným institutem svolení poškozeného a teorií souhlasu poškozeného. Jedná se o jednu z nejvíce traktovaných teorií, která vychází z předpokladu, že vstupuje-li sportovec do sportovního zápolení, ačkoliv ví, že může dojít k úrazu, *de facto* tím „dává souhlas“, tj. vyjadřuje akceptaci toho, že k úrazu může dojít a je s tím srozuměn. Konstrukce souhlasu poškozeného je typická zejména pro oblast anglo-americkou, své reprezentanty má však i v písemnictví německém, švýcarském, italském, francouzském, belgickém, švédském, japonském, argentinském, chilském, španělském nebo polském.⁴⁹ Jsou však i autoři, kteří tuto teorii neakceptují.⁵⁰ Zásadní spornou otázkou totiž je, zda souhlas poškozeného má v režimu právní odpovědnosti charakter okolnosti vylučující protiprávnost, obecněji – zda lze souhlasem vyloučit právní odpovědnost i ve vztahu k zásahům do tělesné integrity. Bývá také poukazováno na skutečnost, že vědomost sportovce o možných důsledcích sportovního zápolení ještě nelze považovat za souhlas, kterým by takové negativní důsledky akceptoval, jinými slovy sportovec si je vědom objektivně zvýšeného rizika úrazu při sportovní činnosti, tato vědomost však nenahrazuje souhlas se zásahem do jeho tělesné integrity.⁵¹ Dlužno ovšem dodat, že zastánci teorie souhlasu poškozeného se snaží o vymezení přesných kritérií, v rámci kterých lze souhlas poškozeného akceptovat.⁵²

Ve vztahu ke sportovním činnostem je institut souhlasu poškozeného poměřován především ve vztahu k boxu. Anglická literatu-

ra uvádí, že boxer, který se snaží srazit svého protivníka k zemi, má jistě (alespoň nepřímý) úmysl způsobit mu zranění, možná i vážné zranění, ale proti boxerům, kteří dodržovali profesionální pravidla, nebylo vedeno žádné trestní stíhání a i v případě Brown všichni lordové uznali, že box je zákonný. Podle lorda Mustilla se má na box nejlépe pohlížet jako na zvláštní případ, který „prozatím stojí mimo běžné právo upravující násilí, protože si společnost přeje ho tolerovat.“⁵³ Uznávaná anglická publikace věnovaná trestnímu právu v této souvislosti uvádí: „Existují zde dvě odlišné otázky: a) dal poškozený svolení k činu? b) byl čin takové povahy, že k němu mohl dát účinně souhlas? Ve sportech dává, jak by se snad zdálo na první pohled, poškozený svolení ke všemu, co dovolují pravidla; ale pokud pravidla povolila nepřijatelně nebezpečný čin, mohl by soud rozhodnout, že čin byl nezákonný, bez ohledu na souhlas poškozeného. To je právní otázka pro soud. Někteří hráči se domnívají, že souhlasí s některým jednáním v souvislosti s porušením pravidel, o kterých vědí, že se s pravděpodobností vyskytnou při běžném průběhu hry. Taková jednání mohou, ale nemusí být nezákonná.“⁵⁴ V případech Bradshaw⁵⁵ a Moore⁵⁶, procesech týkajících se zabití v průběhu fotbalového zápasu, soudce Bramwell, resp. Hawkins rozhodli, že je nepodstatné, zda obviněný porušil pravidla či nikoliv; je vinný, pokud, podle soudce Bramwella, měl v úmyslu nebo věděl, že činem pravděpodobně způsobí vážné zranění, podle soudce Hawkinse, pokud použitá síla by pravděpodobně způsobila zranění.⁵⁷ Soudce Bramwell však řekl porotě, že pokud obžalovaný hrál v souladu s pravidly, svědčí to o tom, že nejednal způsobem, o kterém věděl, že by pravděpodobně způsobil zranění. Soudci poznamenali, že fotbal, ačkoli je zákonný, byl v té době „brutální“ hrou. Skutečnost, že je čin v souladu s pravidly, která žalující strana zná, se zdá jasným důkazem toho, že k němu žalující svolil a ve světle pečlivěji formu-

48 K tomu srov.: Reinhart, M.: *Öffentliches Strafverfolgungsinteresse bei Sportverletzungen und -unfällen*, SpuRt, 1997, č. 1, s. 1 a násl.

49 Literatura k této oblasti je velmi rozsáhlá, pro stručnost v této souvislosti odkazují na práci A. J. Szwarc: *Sport a prawo karne – wprowadzenie do problematyki karnoprawnej oceny tzw. naruszeń sportowych*, Poznań, 1971, s. 177 – 178, poznámky 184 – 196.

50 K tomu srov. např.: Roux, L. Le: *La responsabilité en matiere sportive*, Rennes, 1935., s. 35 – 37, Garraud, M. P., *Les sport et le droit pénal*, Revue international de droit pénal, 1924, č. 1, s. 236, Charles, M. R.: *Le sport et le droit pénal*, Revue de Droit Penal et le Criminologie, 1952 – 1953, č. 9, s. 857 – 858.

51 Sám Szwarc i ve vztahu k této teorii zpracoval samostatnou mimořádně kvalitní monografii – srov. Szwarc, A. J.: *Zgoda pokrzywdzonego jako podstawa wyłączenia odpowiedzialności karnej za wypadki sportowe*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, 1975. Z ojedineleho zájmu dřívější československé doktríny lze v této souvislosti poukázat na skutečnost, že slovenský autor Peter Gališin okolnost, která se objevuje v souvislosti s touto koncepcí (dobrovolné podstoupení rizika úrazu), zohledňuje při úvaze o materiální stránce trestného činu, tj. při úvaze o jeho společenské nebezpečnosti – srov.: Gališin, P.: *Materiálna podmienka trestnosti športových hráčov při športovom výkone*. Kriminologický sborník, 1987, č. 12, s. 755.

52 K této teorii dále srov. např.: Kenny, C. S.: *Outlines of criminal law*, Cambridge, 1952, s. 140 – 141; Williams, G. L.: *Joints torts nad contributory negligence*, 1951, s. 303; Wienfield, P. H.: *A. Textbook of the Law of Tort*, Londýn, 1950, § 13, s. 25; Kost, H.: *Die Straflosigkeit des sportlichen Eingriffes in die Körperliche Unversehrtheit*, Greiswald, 1928, s. 54 – 57, 97 – 102; Mletzko, K. W., op. cit., s. 44 – 45; Noll, P.: *Übergesetzliche Rechtfertigungsgründe im besondern die Einwilligung des Verletzten*, Basel, 1955, s. 97 – 102; Brunner, A.: op. cit., s. 68 – 73; di Stefano, P.: *Note in tema di pugilato*, Perugia, 1962, s. 12 – 20; Stenbock, C.: *Diritto e sport*, Perugia, 1962, s. 7, 8; Kanekira, K.: *Le droit e tle sport*, Perugia, 1962, s. 5; de Asúa, L. J.: op., cit., s. 734; Ramirez Silva, E.: *El Deporte ante de Derecho*, Santiago de Chile, 1940, s. 68 a nl.

53 K tomu srov. např.: Guán – Ormerod: *The Legality of Boxing*, 1995, 15 LS 181.

54 K tomu srov.: Smith and Hogan: *Criminal Law*, 9th Edition, Butterworths, 1999, s. 409 a násl.

55 K tomu srov.: (1878) 14 Cox CC 83 (Leicester Assizes).

56 K tomu srov.: (1898) 14 TLR 229 (Leicester Assizes).

57 Prvek síly při posouzení odpovědnosti sportovce není v literatuře nový. Již ve dvacátých letech 20. století italský autor G. del Vecchio poukázal na skutečnost, že bez ohledu na druh sportu, jediným důvodem beztrestnosti, který je nutno v každém případě prozkoumat, je náhoda nebo velká síla (*per caso fortuito o per forza maggiore*). K tomu srov.: del Vecchio, G.: *Il delitto sportivo*, Il Pensiero Giuridico Penale, Mesyna, 1929, s. 301, 304.

lovaných pravidiel dnes uznaných športů predstavuje alespoň nejaký dôkaz, že to bolo rozumné jednanie, ke ktorému by mohol byť dán účinně souhlas. Pro úplnost zmínky o anglickém vývoji lze ještě doplnit, že na uvedenou obecnou publikaci o trestním právu odkazuje i moderní specializovaná anglická sportovněprávní literatura při výkladu o roli trestního práva ve sportu.⁵⁸

Francie

Francouzská doktrína vychází z předpokladu, že zvažováním podstatných náležitostí trestného činu mohou soudy sportovcům zajistit trestní řízení přizpůsobené jejich činnosti. Je ovšem potřeba upřesnit, ve kterých případech je tato právní úprava odůvodnitelná; vychází se z předpokladu, že nelze obecně udělit nějakou „trestní imunitu“ všem sportovcům, ale pouze „zlehčit“ jejich trestní odpovědnost, pokud jsou splněny určité podmínky.⁵⁹ Samozřejmě nelze stanovit tyto podmínky se stejnou přesností jako v případě, že by je určoval text zákona, nicméně lze konstatovat, že pět podmínek soudy vyžadují a dvě další podmínky nejsou vyžadovány tak výslovně. Z hlediska obligatorních podmínek se vyžaduje, aby k situaci došlo v průběhu skutečné sportovní činnosti, neboť není žádný důvod uplatňovat shovívavost vůči osobám, které se pod záminkou sportu nebo hry dopouštějí čistě násilných činů.⁶⁰

Dále je třeba, aby trestný čin byl spáchán sportovcem ve vlastním smyslu slova. Např. rozhodčí nepodléhá privilegovanému přístupu, i když je také vystaven psychickému náporu.⁶¹ I když to soudy vždy nezdůrazňují, můžeme konstatovat, že tato právní shovívavost platí výhradně pro kontaktní a bojové sporty⁶² a hlavně ty, které předpokládají nějaké „střetnutí“ mezi hráči jako samozřejmé, tedy pro box, zápas, fotbal, rugby atd. To je považováno za správné, protože tento typ střetnutí brání tomu, abychom chybu hodnotili přes obvyklé kritérium typické pro jiné činnosti. Dále je třeba, aby k činu došlo během sportovní činnosti. Incidenty, ke kterým často dochází o přestávkách fotbalových zápasů, když si někteří hráči chtějí v šatnách „vyřizovat účty“, už soudy neposuzují s takovou shovívavostí.⁶³ Také se zdá, že shovívavost soudů se vztahuje na sportovce, kteří zachovali pravidla hry. A tak, aniž by soudy byly vázány pravidly, je typické, že téměř všechna soudní rozhodnutí vyslovující se o vině

sportovce zdůrazňují, že porušil pravidla hry, že rozhodčí potrestal chybu anebo že chyba unikla jeho pozornosti.⁶⁴

Ve vztahu ke sporným podmínkám bývá uváděno, že v některých rozsudcích stanovené spojení mezi respektováním pravidel hry a přijetím rizika přivedlo některé autory k názoru, že se shovívavost v soudní praxi vztahuje jenom na případy, které se staly během soutěží. Jsou ovšem rozhodnutí, která odůvodňují shovívavost potřebami sportu, a přesto byla vynesena za okolností, kdy se vůbec nejedná o soutěžení; a to jak v nejnovějších případech, tak i v těch nejstarších. Také se zdá sporná restrikce, která spočívá v omezení shovívavosti soudů v případech, že obětí je jiný sportovec. Ovšem tato podmínka se zdá logická, protože třetí osoby by neměly nést důsledky pravidel toho kterého sportu. Ale nesmíme zapomenout, že původce události si vždycky oběť nevybírá. Například, pokud usoudíme, že také automobilový závodník má právo na jistou shovívavost z titulu tvrdého sportu, pak mu nemůžeme, pokud je trestně stíhán, udělit nebo odmítnout dobrodiní podle toho, zda jeho auto narazí do soupeře nebo do diváka. Je těžké měnit trestní postih podle toho, kdo je obětí a např. vytykat závodníkovi, že nerespektoval pravidla silničního provozu ve vztahu ke třetím osobám bez toho, aniž bychom mu toto vytkli ve vztahu k ostatním závodníkům.⁶⁵ Takže pochopíme, že jeden odvolací soud mohl připomínat potřeby sportu, aby osvobodil závodníka, který i při respektování pravidel soutěže zabil diváka, když ztratil kontrolu nad svým vozem.⁶⁶

Závěr

Ve dvou příspěvcích jsem se snažil čtenáři *Bulletinu slovenskej advokácie* přiblížit právní oblast, která je v současné době neprávem opomíjena a která dokresluje dodnes problematicky pojmávaný vzájemný vztah sportu a práva. To však není důvodem pro odmítání aplikace právních principů do sportovních vztahů, neboť ostatně na to má i právo „právo“. Jestliže pak k uvedenému cíli napomohly i dva příspěvky věnované právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy, pak čas strávený při jejich psaní nebyl časem zbytečným. ■

58 K tomu srov.: Beloff, M. – Kerr, T. – Demetriou, M.: **Sports Law**, Oxford – Portland Kreton, 1999, s. 129.

59 K tomu srov. např.: Honorat, J.: **Le répression des atteintes á l'intégrité corporelle consécutives á l'exercice des sports**, D. S., 1969, chr. 207.

60 Cass. crim. 7. 3. 1968: Gaz. Pal. 1968, 1, 319. Zde bylo zdůrazněno, že sportovní aspekty nelze uplatňovat např. při bitce mezi dvěma skupinami mladých lidí, kteří používají praky, aby po sobě stříleli železné skoby.

61 V. Lyon 9. 7. 1985: D. S. 1985, 569.

62 Vitu, A.: **Droit pénal spécial**, t. 2, éd. Cujas, 1982, n. 1782.

63 Cf. Paris 2. 12. 1967: J.C.P. 68, éd. G, II, 15408.

64 Toulouse, 20. 1. 1977: J. C. P. 78, éd. G, II, 18788 nebo Cass. crim. 16. 10. 1984: Bull. crim. n. 303; D. S. 1986.

65 K tomu srov. např.: Veaux, D.: **Le droit du sport, les responsabilités**, Paris, 1987, kap. Sport et Loisir, s. 4.

66 Poitiers 3. 5. 1974: Gaz. Pal. 1974, 2, 784.

RESUMÉ

Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (úvod do problematiky)

Článek věnovaný trestní odpovědnosti sportovce za způsobený sportovní úraz navazuje na článek věnovaný odpovědnosti civilní a rozvíjí druhou linii právního posouzení možného výkonu sportovní činnosti mezi sportovci navzájem. Uvedená otázka je zkoumána z hlediska legislativního, doktrinního a judikatorního zejména

v kontextu zahraničních zkušeností, a to i v historickém kontextu. V literatuře a soudní praxi zemí v článku zmiňovaných je těmto otázkám věnována dlouhodobá a výrazná pozornost. Uvedený komparativní pohled pak může být inspirací a přínosem pro českou a slovenskou odbornou literaturu (aktuálně dosud prakticky zcela chybějící) a soudní praxi v této oblasti. Závěry v článku obsažené pak zdůrazňují, že ani sportovci nejsou zbaveni trestněprávní odpovědnosti za úrazy, ke kterým dochází při výkonu jednotlivých sportovních disciplín.

SUMMARY

Criminal liability of sportsmen for sports injuries (introduction)

The article dealing with criminal liability of a sportsman for a sports injury caused by him is a follow up to the article dealing with civil liability, and elaborates the second aspect of liability to other sportsmen in the light of the applicable law. The author analyses this issue from the legislative, doctrinal and case-law point of view, mainly in the context of experience from other countries, and also in the historical context. Peer-review legal literature and decision-making practice of courts in other countries mentioned in this article in the long term pay a lot of attention to this issue. Comparison may be an inspiration and may be to the benefit of the Czech and Slovak peer-review legal literature (which is currently missing in this area) and the practice of courts in this area. The author emphasizes that sportsmen are not released of criminal liability for injuries caused in individual sports.

ZUSAMMENFASSUNG

Strafrechtliche Verantwortung der Sportler bei Sportunfällen (Einleitung in die Problematik)

Dieser, der strafrechtlichen bürgerlichen Verantwortung des Sportlers für beigefügten Sportunfall gewidmete Artikel, knüpft an den Artikel an, der der bürgerlichen Verantwortung gewidmet ist und es wird hier die zweite Linie der rechtlichen Beurteilung der möglichen Ausübung der Sporttätigkeit unter den Sportlern gegenseitig analysiert. Die angeführte Frage wird vom legislativen, doktrinen Sichtpunkt und vom Sichtpunkt der Rechtsprechung insbesondere im Kontext ausländischer Erfahrungen und auch im historischen Kontext analysiert. In der Literatur und in der Gerichtspraxis der im Artikel erwähnten Länder wird diesen Fragen über eine längere Zeit große Aufmerksamkeit gewidmet. Die vorangeführte komparative Ansicht kann somit für die tschechische und slowakische Fachliteratur (die derzeit praktisch ausbleibt) und die Gerichtspraxis in diesem Bereich inspirativ und beitragend sein. In den im Artikel enthaltenen Schlussfolgerungen wird betont, dass auch die Sportler von der strafrechtlichen Verantwortung für Unfälle, zu denen es bei der Ausübung einzelner Sportdisziplinen kommt, nicht befreit sind.

Právo „osoby so samostatnými obhajovacími právami“¹ zvolit' obvinenému obhajcu (Problémy z aplikáčnej praxe)

Mgr. Marek Kordík

V zmysle § 39 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej aj „TP“) „... iná oprávnená osoba zvolí obhajcu tým, že písomne splnomocní obhajobou advokáta“. Na toto ustanovenie nadväzuje 2. odsek už spomínaného paragrafu, ktorý ďalej rozvíja procesný postup zvolenia obhajcu. „Ak si obvinený nezvolí obhajcu sám a ak mu ho nezvolí ani jeho zákonný zástupca, môže mu ho zvoliť príbuzný v priamom rade, súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel, druh alebo zúčastnená osoba.“ Ide o základnú zásadu trestného konania v zmysle § 2 ods. 9 TP,² ktorá je svojou povahou a podstatou charakteristická pre celé trestné konanie.

Osobami, ktoré môžu obvinenému zvolit' obhajcu sú teda:

– **zákonný zástupca**

- a) rodič maloletého,
- b) osvojiteľ, ak ide o osvojené dieťa,
- c) poručník maloletého,
- d) opatrovník maloletého, ktorého rodičia (jediný rodič) boli celkom alebo sčasti pozbavení spôsobilosti na právne úkony,
- e) opatrovník (kolízny)
- f) opatrovník

g) opatrovník osôb, ktoré boli celkom alebo sčasti pozbavené spôsobilosti na právne úkony.

- **príbuzní v priamom rade – predkovia (ascendenti),**
- **príbuzní v priamom rade – potomkovia (descendenti),**
- **súrodenec,**
- **osvojiteľ,**
- **osvojenec,**
- **manžel,**
- **druh/družka,**
- **zúčastnená osoba**

Toto právo je praktickým vyjadrením ústavnej zásady zakotvenej jednak

v článku 47³ Ústavy SR a konkrétne na účely trestného práva resp. trestného konania v článku 50 ods. 3 ústavy.⁴

V teórii trestného práva procesného je právo na obhajcu (právo zvolit' si obhajcu) nazývaným tzv. **formálnou obhajobou**.

V praxi sa toto ustanovenie Trestného poriadku využíva najmä keď osoba, proti ktorej sa vedie trestné konanie, si nemôže sama

Mgr. Marek Kordík

doktorand na katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky PF UK v Bratislave a advokátsky koncipient v advokátskej kancelárii JUDr. Gabriel Almáši a spol. v Bratislave.

1 V praxi sa možno stretnúť i s pomenovaním „blízke osoby“, rozdiel medzi osobou blízkou podľa Občianskeho zákonníka a osobou so samostatnými obhajovacími právami uvádzam nižšie.

2 § 2 ods. 9 TP: „Každý proti komu sa vedie trestné konanie, má právo na obhajobu.“

3 Čl. 47 ods. 2 Ústavy SR znie: „Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.“

4 Čl. 50 ods. 3 Ústavy SR znie: „Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.“

zvoliť obhajcu. Ide predovšetkým o prípady väzobne stíhaných obvinených, ktorým sice opatrením podľa § 40 ods. TP bol ustanovený obhajca, avšak oprávnená osoba sa rozhodne obvinenému zvoliť obhajcu. Uvedená kategória osôb sa v trestnoprocesnej teórii nazýva i „**osoby so samostatnými obhajovacími právami**“.⁵

Na úvod upozorňujem, že osoby uvedené v § 39 ods. 2 TP sa nezodpovedajú s legálnym vymedzením blízkej osoby v § 116 Občianskeho zákonníka: „*Blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec za a manžel, iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby seba navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú.*“

Je teda zrejmé, že Trestný poriadok stanovuje presne *expressis verbis*, ktoré osoby môžu splnomocniť obhajcu, a tento okruh je podstatne užší, než okruh stanovený Občianskym zákonníkom.

Už samotný fakt, že „osoba, ktorá by ujmu druhého dôvodne pociťovala, ako vlastnú“ nemôže podľa Trestného poriadku sebe blízkej osobe zvoliť obhajcu, považujem za zarážajúci a od normotvorcu za nepochopiteľný postup. Asi budeme čakať až na judikáciu, ktorá v tomto smere doplní legislatívu a zaujme k problému jasnejšie stanovisko.

Avšak oveľa závažnejšia je skutočnosť, že pri určitej kategórii osôb je toto ustanovenie Trestného poriadku obsolentné a v praxi nepoužiteľné.

Procesný postup zvolenia obhajcu inou osobou

V praxi je zaužívaný postup, že osoba uvedená v § 39 ods. 2 TP navštívi obhajcu a požiada ho o prevzatie kauzy. Obhajca bude súhlasiť a zastupovanie prijme. Vzhľadom na to, že ide o osobu stíhanú väzobne,⁶ osoba blízka splnomocní obhajcu na zastupovanie. Tento následne navštívi príslušný Ústav na výkon väzby. Pri lustrácii a predvolávaní osoby na procesný úkon sa preukáže podpísaným splnomocnením od osoby so samostatnými obhajovacími právami. Následne pri stretnutí s obvineným, ktorý je vo väzbe, dá tomuto podpísať už plné moci na zastupovanie v trestnom konaní priamo obvineným.

Práve v tomto okamihu nastáva situácia, ktorá komplikuje voľbu obhajcu osobou, ktorá má v trestnom konaní samostatné obhajovacie práva. Ide najmä o osoby, ktoré jednak podľa § 116 Občianskeho zákonníka a jednak podľa § 39 ods. 2 TP spĺňajú definíciu blízkej osoby, resp. sú taxatívne uvedené v § 39, ale majú odlišné priezvisko ako obvinený, t.j. druh/družka, manžel – ak si ponechala svoje meno za slobodna, osvojenec/osvojiteľ – ak nebola vykonaná zmena priezviska po osvojení, opatrovník.

Obhajca tak prichádza do Ústavu na výkon väzby s podpísanou plnou mocou od napr. družky a nemá ako dokladovať, že uvedená osoba je skutočne družkou obvineného. Výsledkom je odmietnutie vstupu do priestorov ÚVV (resp. vypočívacích miestností). Nie je možné tento nedostatok zhojiť ani *ad hoc* čestným vyhlásením, ktoré by družka podpísala a dokonca overila u notára, pretože takýto dokument (čestné vyhlásenie) nie je priamym nositeľom dôkazu o tom, že určitá osoba má právo splnomocniť obhajcu a poslať ho za obvineným.

Problém je o to pálčivejší, že obhajca, či ním poverená osoba takýto dôkaz ani zaobstaráť nemôže (nemá ako a odkiaľ). V súčas-

ných občianskych preukazoch sa informácia o skutočnosti, či niekto žije s inou osobou v spoločnej domácnosti, nenachádza. V prípade, že by preukaz totožnosti tento údaj obsahoval, išlo by o dôkaz toho, že uvedená osoba skutočne má záujem zvoliť sebe blízkej osobe kvalifikovaného obhajcu, ktorý by mu vedel poskytnúť účinnú právnu pomoc.

Určítym riešením by možno bola informácia o tomto vzťahu (tejto skutočnosti) na rube preukazu totožnosti v časti Osobitné záznamy, avšak v zmysle § 3 ods. 3 Zákona o občianskych preukazoch v platom a účinnom znení nie je možné, aby sa takáto informácia do občianskeho preukazu uviedla. Zákon totiž presne špecifikuje, čo možno do občianskeho preukazu na žiadosť občana uviesť.

Do občianskeho preukazu v časti osobitné záznamy sa na žiadosť občana uvedú:

- a) údaje o závažných chorobách, ktoré za určitých okolností vyžadujú okamžité podanie lieku alebo poskytnutie špeciálnej prvej pomoci po predložení potvrdenia od lekára,
- b) údaje o krvnej skupine a podskupine po predložení potvrdenia od lekára,
- c) skratka akademického titulu, vedecko-pedagogického titulu, umelecko-pedagogického titulu alebo iného titulu, alebo vedecko-akademickej hodnosti, umelecko-akademickej hodnosti alebo vedeckej hodnosti absolventa vysokej školy po predložení dokladu o udelení titulu, alebo skratka titulu, ktorý je občan oprávnený používať podľa osobitného predpisu, po predložení dokladu o absolvovaní vysokoškolského štúdia resp. v zmysle § 15 ods. 2 písm. l).

Evidencia občianskych preukazov obsahuje tieto doplňujúce údaje u občanoch, ktoré boli alebo sú zapísané v občianskom preukaze:

1. obmedzenie spôsobilosti na právne úkony alebo pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, meno, priezvisko, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu opatrovníka, a ak ide o právnickú osobu, názov, sídlo a identifikačné číslo organizácie,
2. zákaz pobytu,
3. údaje o závažných chorobách,
4. údaje o krvnej skupine a podskupine,
5. skratku akademického titulu, vedecko-pedagogického titulu, umelecko-pedagogického titulu alebo iného titulu, alebo vedecko-akademickej hodnosti, umelecko-akademickej hodnosti alebo vedeckej hodnosti absolventa vysokej školy.

Nie som si istý, či by takto zozbieraný údaj nekolidoval s právom na súkromie, ak by príslušné orgány uvedené údaje zhromažďovali a uvádzali. Technicky náročná by bola i verifikácia tohto údaju.

O niečo lepšia je situácia u mladistvých obvinených. Tí totiž majú svojho zákonného zástupcu ustanoveného buď zo zákona, alebo súdom. Táto osoba následne musí byť uvedená v každej zápisnici o procesnom úkone, ktorý sa týka mladistvého. V zmysle § 58 ods. 1 písm. c TP „*O každom úkone trestného konania sa spíše, a to spravidla pri úkone alebo bezprostredne po ňom, zápisnica, ktorá musí obsahovať meno a priezvisko úradných osôb a ich funkcie, meno a priezvisko prítomných subjektov konania alebo strán, meno a priezvisko zákonných zástupcov, obhajcov a splnomocnencov, ktorí sa na úkone zúčastnili, a u obvineného a poškodeného aj adresu, ktorú uvedie na účely doručovania.*“

Na základe tejto normy už vyšetrovateľ overil totožnosť podľa preukazu totožnosti. V prípade, že obvinený je braný do väzby,

5 K tomu viac Ivor, J. a kol.: **Trestné právo procesné**. IURA Edition : Bratislava, 2006.

6 Domnievam sa, že pôjde asi o najčastejší prípad, kedy osoby špecifikované v § 39 ods. 2 volia obvineným obhajcov a poslúži ako „čítankový“ príklad. Samozrejme nezabúdam i na ostatné prípady nutnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 1 TP.

sprevádza ho spis,⁷ kde už je uvedené meno i priezvisko takejto osoby a príslušníci ZVJS majú vedomosť (resp. mali by mať vedomosť) o jej existencii ako aj o jej práve zvoliť obvinenému obhajcu.

Pri styku s OČVTK žiaľ, opäť platí, že ak by vyšetrovateľ, či prokurátor postupoval *expressis verbis* podľa Trestného poriadku, nemusí obhajcovi, ktorý je zvolený osobou so samostatnými obhajovacími právami, povoliť účasť na procesnom úkone. Inak povedané, zopakuje sa situácia, ktorú som opísal v úvode, pretože obhajca opätovne nepreukáže, že ide o druhu/družku apod. Ak by však vyšetrovateľ takto konal, vystavuje sa riziku, že ak obhajca preukáže vzťah medzi obvineným a osobou podľa § 39 ods. 2, úkon takto podniknutý, bude procesne závadný a bude ho musieť opakovať.

Možno sa zdá, že iba zbytočne nafukujem technický problém, ktorý je ľahko riešiteľný prostredníctvom pošty a žiadosťou o spätné zaslanie podpísaných splnomocnení. Avšak klient – obvinený, splnomocniteľ a, samozrejme, i obhajca tak budú s „radosťou“ očakávať poštového doručovateľa s nádejou „či už prišlo očakávané splnomocnenie“?

Žiaľ, zdá sa, že inej cesty niet. Toto polovičaté riešenie však nedáva prílišný pocit právnej istoty. Jednoduchší je prípad, ak osoba so samostatnými obhajovacími právami zvoliť obvinenému ďalšieho obhajcu podľa § 39 ods. 4 ods. 5 TP.

Predchádzajúci obhajca je totiž o úkone informovaný, jeho plná

moc je súčasťou spisu a tak sa bez akýchkoľvek problémov môže zúčastniť na procesnom úkone. Iné je, ak sa obvinenému obhajca „meni“. Obvinený vypovie plnú moc predchádzajúcemu obhajcovi a novému obhajcovi plná moc ešte nebola doručená.

Záver

Týmto príspevkom som chcel poukázať na aplikačný problém, ktorý môže nastať. Výkon obhajoby advokátom je predovšetkým o profesionalite, etike a komunikácii, avšak pri tak dôležitom inštitúte, akým je právo na obhajobu nemôžeme uvedený problém riešiť len „obyčajovým právom“, t.j. že prax nahradí legislatívnu medzeru a nedokonalosť.

V zmysle § 22 ods. 5 Zákona o advokácii „*Advokát je povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. To neplatí, ak klient oznámi advokátovi, že na splnení tejto povinnosti netrvá.*“ Toto ustanovenie sa však týka, len odstúpenia/vypovedania zo strany advokáta a nie klienta.⁸

Problém celej úpravy, ktorá by mohla problém vyriešiť (zbieranie pomerne citlivých súkromných údajov) je v príkrom rozpore s ľudskými právami a slobodami. ■

7 Žiaľ nie vždy si OČVTK túto povinnosť plnia na sto percent, a tak sa stáva, že určité dokumenty, tlačivá, splnomocnenia a poverenia sa dodávajú dodatočne, najčastejšie až pri prvom výsluch obvineného, kedy vyšetrovateľ k spisu „dokladá“ požadované súčasti.

8 K tomu viac Vantuch P.: **Obhajoba obvineného**. Druhé, doplnené vydanie. C. H. Beck : Praha, 2002.

RESUMÉ

Právo „osoby so samostatnými obhajovacími právami“ zvoliť obvinenému obhajcu (problémy z aplikačnej praxe)

Príspevok sa zaoberá právom osoby uvedenej v § 39 ods. 2. Aplikačná prax totiž dokazuje, že nie vždy je toto ustanovenie účinné, najmä v prípadoch, kedy ide o osoby s odlišným priezviskom. Poukazuje tiež na normy správneho práva, ktoré upravujú evidenciu obyvateľov a preukazov totožnosti a upozorňuje, že ani tieto normy daný problém neriešia.

Autor taktiež rozlišuje medzi blízkymi osobami podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a ust. § 39 ods. 2 Trestného poriadku a problémy z toho vyplývajúce. Poukazuje taktiež na zjavnú diskrimináciu, keď okruh osôb blízkych podľa ustanovení Občianskeho zákonníka je širší, než okruh osôb *expressis verbis* uvedených v § 39 ods. 2 Trestného poriadku.

Súčasná legislatívna úprava neponúka uspokojivé riešenie tohto problému. Situácia je o to zložitejšia, že ústavnosť a legitimita normy, ktorá ustanovovala povinnosť zbierať údaje, z ktorého by bolo zrejmé, kto s kým žije v spoločnej domácnosť a pod. je v príkrom rozpore s ľudskými právami a slobodami.

SUMMARY

Right of persons defined in Sec. 39(2) of the Criminal Procedure Code to appoint a defence lawyer to the accused (application problems)

The author deals with the right of a person defined in Sec. 39(2) of the Criminal Procedure Code (i.e. close relative being a sibling, adoptive parent, adopted child, spouse, common-law spouse or

any other relative). The application practice has shown that this provision not always works effectively, mainly in those cases where the close relative and the accused have different surnames. The author also points to the standards of administrative law that apply to keeping records of citizens and identity cards, and comes to a conclusion that these standards can resolve the aforesaid problem.

The author draws a line between close relatives under the Civil Code and close relatives under Sec. 39(2) of the Criminal Procedure Code, and deals with problems arising therefrom. He also points to obvious discrimination where the range of close relatives under the relevant Civil Code provisions is wider than that of *expressis verbis* mentioned in Sec. 39(2) of the Criminal Procedure Code.

Legal rules currently applicable in the Slovak Republic do not satisfactorily tackle this problem. The situation gets even more complicated because the constitutionality and legality of the law which imposed an obligation to collect and keep records of those data that would beyond any doubt prove who shares the same household etc. is in conflict with human rights and freedoms.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Recht der „Person mit Selbstverteidigungsrechten“ auf Zuziehung eines Verteidigers für den Angeklagten (Problematik der Anwendungspraxis)

Der Beitrag befasst sich mit dem Recht der Person, die im § 39 Abs. 2 angeführt ist. Durch Erfahrungen der Anwendungspraxis ist nachgewiesen worden, dass diese Bestimmung nicht immer wirksam ist, insbesondere in Fällen, wann es sich um Personen mit einem unterschiedlichen Familiennamen handelt. Es wird hier auf die Normen des Verwaltungsrechtes verwiesen, die das Einwohner-

register und die Identitätsnachweise regeln und darauf aufmerksam gemacht, dass durch diese Normen das vorliegende Problem nicht gelöst wird.

Der Autor unterscheidet zudem zwischen den nahestehenden Personen nach den Bestimmungen des Bürgerlichen Gesetzbuches und der Bestimmung § 39 Abs. 2 der Strafgerichtsordnung und macht auf die daraus resultierenden Probleme aufmerksam. Er wird weiter auf eine offensichtliche Diskriminierung hingewiesen, wann der Kreis der nahestehenden Personen nach Maßgabe der Bestim-

mungen des Bürgerlichen Gesetzbuches breiter ist, als der Personenkreis *expressis verbis*, der im § 39 Abs. 2 der Strafgerichtsordnung angeführt ist.

Die gegenwärtige Rechtsregelung bietet keine zufriedenstellende Lösung dieses Problems. Die Lage ist um so komplizierter, dass die Verfassungsmäßigkeit und Legitimität der Norm, durch die die Pflicht auf die Erfassung von Angaben festgehalten wird, d.i. wer mit wem in einem gemeinsamen Haushalt lebt u.a., krass wider die Menschenrechte und Freiheiten gerichtet ist.

Náhrada trov civilného konania, v ktorom zastupoval účastníka súdom ustanovený advokát (K rozhodovaniu súdu)

JUDr. Peter Kerecman

Súdna prax nejednotne rieši otázky rozhodovania súdu o priznávaní odmeny a náhrady hotových výdavkov advokátovi ustanovenému súdom podľa § 30 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a s tým súvisiace rozhodovanie o náhrade trov konania medzi účastníkmi navzájom, resp. vo vzťahu medzi účastníkom konania, ktorému advokát ustanovený nebol, v konaní nebol úspešný, a štátom.

Vyskytujú sa prípady, keď prvostupňový súd už pri vyhlásovaní meritórneho rozhodnutia vyzve ustanoveného advokáta, aby vyčíslil svoj nárok na odmenu a hotové výdavky a už v meritórnem rozhodnutí rozhodne i o po-

JUDr. Peter Kerecman

Advokát, člen Tlačovej rady Slovenskej republiky, spolupracuje dlhodobo s poradňou *Pomoc obetiam násillia*, člen *Amnesty International*. Napísal tri knihy a cca 50 odborných článkov. V roku 2007 mu udelili za publikačnú činnosť v *Justičnej revue* cenu Karola Planka. Je externým poradcom Ústavného súdu SR.

vinnosti štátu zaplatiť advokátovi odmenu a náhradu hotových výdavkov. Sú aj prípady, keď v meritórnem rozhodnutí súd o tejto otázke nerozhodne s tým, že ustanovený advokát si svoj nárok uplatní voči súdu až po právoplatnom skončení veci a tým aj jeho zastupovania. Je zrejmé, že správnou sa javí práve druhá alternatíva.

Problematickejšie je však rozhodovanie o náhrade trov konania medzi účastníkmi s ohľadom na dikciu § 149 ods. 2 prvá veta OSP, v zmysle ktorého „ak ustanovený advokát zastupoval účastníka, ktorému bola priznaná náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť štátu náhradu hotových výdavkov advokáta a odmenu za zastupovanie“. V tejto súvislosti sa vyskytujú opäť dva názory.¹ Podľa prvého treba priznať úspešnému účastníkovi zastúpenému ustanoveným advokátom vo vzťahu k neúspešnému účastníkovi nárok na náhradu trov konania s tým, že sa neúspešnému účastníkovi uloží túto uhradiť „na účet súdu“, resp. štátu. Druhý prístup zdôrazňuje, že takémuto úspešnému účastníkovi zastúpenému ustanoveným advokátom nemožno proti neúspešnému účastníkovi náhradu trov konania priznať jednoducho preto, že mu žiadne trovy v súvislosti so zastúpením advokátom nevznikli.

Právny názor odvolacieho súdu

Obe tieto otázky riešil Krajský súd Košice ako súd odvolací v rozsudku č. k. 1 Co 186/2006 z 28. septembra 2006. Priebeh konania, ktoré predchádzalo vydaniu tohto rozsudku možno zhrnúť nasledovne:

V právnej veci o zapltenie peňažnej čiastky prvostupňový súd vyhovel rozsudkom v celom rozsahu žalobe žalobcu oslobodeného od súdnych poplatkov a zastúpeného advokátom ustanoveným mu počas konania podľa § 30 OSP, uložil žalovanému „zaplatiť na účet súdu trovy konania“ vo výške zodpovedajúcej súčtu odmeny ustanoveného advokáta za právne služby poskytnuté žalobcovi pred prvostupňovým súdom a súdneho poplatku za návrh do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom „priznal žalobcovi náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia“ vo výške odmeny advokáta za poskytovanie právnych služieb pred prvostupňovým súdom a zároveň „upravil učťareň súdu“, aby vyplatila ustanovenému advokátovi túto odmenu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Na odvolanie žalovaných odvolací súd rozsudok vo veci samej ako vecne správny potvrdil, potvrdil aj výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť na účet prvostupňového súdu čiastku zodpovedajúcu súčtu odmeny ustanoveného advokáta za právne služby poskytnuté žalobcovi pred prvostupňovým súdom a súdneho poplatku za návrh a uložil žalovanému „zaplatiť štátu na trovách odvolacieho konania“ čiastku zodpovedajúcu odmene advokáta za poskytovanie právnych služieb v odvolacom konaní do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, ktorú uložil žalovanému zaplatiť na účet prvostupňového súdu.

Pokiaľ ide o výrok prvostupňového rozsudku o trovách konania medzi účastníkmi, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada trov prvostupňového konania z odmeny ustanoveného advokáta za právne služby poskytnuté žalobcovi pred prvostupňovým súdom, tento ho zmenil tak, že „účastníkom sa náhrada trov konania nepriznáva“.

O náhrade trov odvolacieho konania medzi účastníkmi rozhodol, že „účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal“.

1 K tomu viac aj napr.: **Ustanovenie advokáta zástupcom v civilnom konaní.**

In: Bulletin slovenskej advokácie č. 5/2004, s. 5 – 25 a č. 6/2004, s. 7 – 30; najmä č. 6/2004, s. 24 a nasl.

V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd, pokiaľ ide o rozhodovanie o trovách uviedol, že výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť na účet prvostupňového súdu čiastku zodpovedajúcu súčtu odmeny za poskytovanie právnych služieb advokátom žalobcovi a súdneho poplatku za návrh potvrdil, pretože jej výška nebola sporná a zaplatenie bolo správne uložené žalovanému.

Odvolací súd v odôvodnení uviedol:

„Na jej zaplatenie bol správne zaviazaný žalovaný, nakoľko v danom prípade, ak žalobca, ktorému bol v zmysle ust. § 30 OSP súdom ustanovený právny zástupca, bol v konaní úspešný, štátu vzniká právo na náhradu takto zaplatených súm (odmena ustanovenému právnenému zástupcovi, vrátane nákladov – hotových výdavkov) a to podľa § 149 ods. 2 OSP voči neúspešnému účastníkovi, keďže odmena, náhrada hotových výdavkov sa platí z prostriedkov rozpočtu súdu v súlade aj s vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Až následne, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej si uplatní ustanovený advokát odmenu za poskytovanie právnej služby, o ktorom priznaní rozhoduje prvostupňový súd.“

S poukazom na vyššie uvedené, keďže účastníkom trovy konania nevznikli, zmenil odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o trovách konania medzi účastníkmi podľa § 220 OSP tak, že týmto náhradu trov nepriznal.

Vzhľadom na to, že aj v odvolacom konaní vznikli len trovy štátu a to v súvislosti so zastupovaním žalobcu (§ 30 OSP), zaviazal odvolací súd na úhradu týchto trov žalovaného s tým, že o ich priznaní právnenému zástupcovi žalobcu rozhodne prvostupňový súd samostatným rozhodnutím.

V závere svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že „rozhodnutie o trovách odvolacieho konania sa zakladá na ust. § 142 ods. 1 OSP. Úspešnému žalobcovi odvolacie trovy nevznikli a žalovaným náhrada trov odvolacieho konania nepatrí, preto odvolací súd nepriznal účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania“.

Právny názor krajského súdu možno teda zhrnúť do nasledovných troch bodov:

1. Vo vzťahu medzi úspešným žalobcom zastúpeným v občianskom súdnom konaní advokátom ustanoveným podľa § 30 OSP a neúspešným žalovaným nemá žiaden z účastníkov nárok na náhradu trov konania v časti pozostávajúcej z odmeny advokáta za poskytovanie právnych služieb a náhrady hotových výdavkov advokáta a to z dôvodu, že úspešnému žalobcovi žiadne trovy tohto druhu v konaní nevznikli.

2. Neúspešnému žalovanému v takomto prípade uloží súd v rozhodnutí, ktorým rozhoduje vo veci samej zároveň aj povinnosť za-

platíť čiastku rovnajúcu sa odmene advokáta a náhrady jeho hotových výdavkov na účet prvostupňového súdu.

3. Následne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej si uplatní ustanovený advokát nárok na odmenu za poskytovanie právnej služby, o ktorom priznaní rozhoduje prvostupňový súd a to samostatným rozhodnutím.

Záver

Ako vyplýva z tohto rozhodnutia a jeho dôvodov, tieto sú pokiaľ ide o názor, v zmysle ktorého advokát vyčísľuje a žiada priznať vo vzťahu k štátu nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov až po právoplatnom skončení veci, pričom súd o tomto nároku rozhoduje samostatným uznesením, správne a presvedčivé.

K ostatným záverom odvolacieho súdu sa však žiada poznamenať, že sporným ostáva, či je namieste výrok o náhrade trov štátu pojať už do meritórneho rozhodnutia, keď ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o výške odmeny a náhrady hotových výdavkov ustanoveného advokáta.

Sporným je záver odvolacieho súdu i v konfrontácii s ust. § 149 ods. 2 OSP, podľa ktorého „ak ustanovený advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť štátu náhradu hotových výdavkov a odmenu za zastupovanie“.

V tejto súvislosti vzniká otázka, či možno uložiť povinnosť neúspešnému žalovanému plniť štátu aj v prípade, ak hypotéza tejto normy, t.j., že účastníkovi, ktorého zastupoval ustanovený advokát bola prisúdená náhrada trov konania, nebola naplnená. Inak povedané, či je namieste nepriznať vo vzťahu medzi úspešným žalobcom zastúpeným v občianskom súdnom konaní advokátom ustanoveným podľa § 30 OSP a neúspešným žalovaným žalobcovi nárok na náhradu trov konania v časti pozostávajúcej z odmeny advokáta za poskytovanie právnych služieb a náhrady hotových výdavkov advokáta a to z dôvodu, že úspešnému žalobcovi žiadne trovy tohto druhu v konaní nevznikli. Ak totiž dôvodom na nepriznanie náhrady trov konania medzi účastníkmi bolo, že žalobca zastúpený ustanoveným advokátom nevynaložil do rozhodnutia súdu vo veci samej žiadne náklady na právne zastupovanie, potom skutočnosť, že ustanovenému advokátovi do rozhodnutia vo veci samej odmenu v plnej výške nevyplatil štát rovnako dobre odôvodňuje neuloženie povinnosti neúspešnému žalovanému nahradiť trovy štátu, ktoré takisto do rozhodnutia vo veci samej nevznikli (§ 148 ods. 1 OSP). ■

RESUMÉ

Náhrada trov civilného konania, v ktorom zastupoval účastníka súdom ustanovený advokát (K rozhodovaniu súdu)

Rozhodovanie o náhrade trov konania v prípadoch zastúpenia advokátom ustanoveným súdom podľa § 30 OSP v súvislosti s dikciou § 149 ods. 2 prvá veta OSP vyvoláva otázky, ktoré nerieši súdna prax jednotne. Otázkou je, či je správne priznať úspešnému účastníkovi zastúpenému ustanoveným advokátom vo vzťahu k neúspešnému účastníkovi nárok na náhradu trov konania s tým, že sa neúspešnému účastníkovi uloží tieto trovy uhradiť „na účet súdu“, alebo či je správnym takémuto úspešnému účastníkovi zastúpenému ustanoveným advokátom proti neúspešnému účastníkovi náhradu trov konania nepriznať z dôvodu, že mu žiadne trovy v súvislosti s jeho zastúpením advokátom nevznikli.

SUMMARY

Reimbursement for costs of civil litigation in which the litigant was represented by a court-appointed lawyer

Decisions on reimbursement for costs of litigation in those cases where the litigant is represented by a lawyer appointed by a court of law under Sec. 30 of the Civil Procedure Code in connection with Sec. 149(2) first sentence of the Civil Procedure Code raises questions which are not dealt with by courts uniformly. The question is whether it is appropriate to award the costs of litigation to the winning party represented by a court-appointed lawyer against the losing party whereas the losing party will be obliged to pay such costs "to the account of the court", or whether it is more appropriate not to award any costs of litigation to the winning party represented by a court-appointed lawyer against the losing party because in fact

the winning party incurred no costs in connection with his being represented by the lawyer.

ZUSAMMENFASSUNG

Kostenersatz im Zivilprozess, in dem der Prozessbeteiligte von einem gerichtlich bestellten Rechtsanwalt vertreten wurde (zur Entscheidungsfindung des Gerichtes)

Die Entscheidungsfindung zum Ersatz von Prozesskosten in Fällen, wenn der Prozessbeteiligte durch einen Rechtsanwalt, der vom Gericht gem. § 30 der Bürgerlichen Gerichtsordnung im Zusammenhang mit der Diktion § 149 Abs. 2 erster Satz der Bürgerlichen Ge-

richtsordnung bestellt wurde, fordert Fragen ab, die in der Gerichtspraxis nicht einheitlich gelöst werden. Die Frage lautet, ob es richtig ist, wenn einem erfolgreich durch einen bestellten Rechtsanwalt vertretenen Prozessbeteiligten gegenüber einem nichterfolgreichen Prozessbeteiligten Anspruch auf den Ersatz von Prozesskosten dadurch entsteht, dass es dem nichterfolgreichen Prozessbeteiligten auferlegt wird, diese Kosten „aus das Konto des Gerichtes“ zu überweisen, oder ob es richtig ist, diesem erfolgreichen, durch einen bestellten Rechtsanwalt vertretenen Prozessbeteiligten den Ersatz von Prozesskosten deshalb nicht zuerkennen, dass ihm in Zusammenhang mit seiner Vertretung durch diesen Rechtsanwalt keine Kosten entstanden sind.

Bulletin advokacie prináša

Vyberáme z čísla 11/2007

Úvodník šéfredaktora JUDr. Pavla Blanického signalizuje zmenu tematickej orientácie bulletinu a jej zameranie na jedinú právnu oblasť – insolvenčný zákon. Významný a široký dopad insolvenčného zákona viedol k rozhodnutiu, že úpadkovému právu bude venovaná celá odborná časť čísla 11/2007. V záujme maximálnej užitočnosti a zaujímavosti časopisu chce však redakcia aj v budúcnosti prinášať monotematické informácie o nových, ťažiskových úpravách, ich novelách a pod.

V časti venovanej aktuálnym témam je uverejnený rozhovor s JUDr. Jaroslavom Burešom, podpredsedom Vrchného súdu v Prahe a hlavným koordinátorom projektu zavedenia insolvenčného práva do súdnej praxe o novej úprave insolventie a jej zámeroch. Všeobecne sa očakáva, že umožní včasný zásah do hroziaceho úpadku a pomôže zabrániť tomu, čo sa obvykle deje v súčasnosti, že majetok úpadcu sa rozpredá a rozplytvá, pričom veriteľom z neho už veľa nezostane.

V rubrike aktualizovať sa avizuje o galavečere *Právnik roka 2007* (25. januára 2008 v hotelovom komplexe Bobycentrum, Brno). V oznámení ČAK sa opätovne upozorňuje na povinné platby členov komory na rok 2008, ich výšku a splatnosť.

Číslo ďalej prináša prehľad vybranej judikatúry, vrátane judikatúry ESD a knižných novínok odbornej literatúry (insolvenčný zákon, európske a medzinárodné insolvenčné právo).

Publikuje rámcovú informáciu JUDr. M. Tošnerovej k Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 o práve rozhodnom pre mimozmluvné záväzkové vzťahy (Rím II.). Účinnosť Nariadenia je stanovená od 11. januára 2009 s výnimkou čl. 29, ktorý sa stane účinným už od 11. júla 2008. Nariadenie platí pre oblasť občianskeho a obchodného práva.

Z činnosti ČAK je uverejnená stručná informácia o rokovaní Predstavenstva ČAK (novela zákona o advokácii, zavedenie talárov a pod.), rozhodnutie disciplinárnej komisie, správa o aktivitách advokácie v západočeskom regióne a ďalšie informácie o pracovnom, kultúrnom, spoločenskom a športovom dianí a zaujímavostiach zo života a práce komory.

V aktuálnom stĺpčeku JUDr. K. Čermáka **Celebrity a cerebrity** – štúdiá z jazykovedy sa vyzdvihuje význam a prednosť „cerebrity“ (rozum, myslenie) pred „celebritou“ (populárnosť).

State z oblasti právnej teórie a praxe prinášajú monotematické spracovanie novej úpravy úpadku v Českej republike a insolvenčného práva v Európe.

JUDr. Tomáš Pohl, advokát

Základné princípy novej právnej úpravy riešenia úpadku v Českej republike

Po zákone o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Sb. (v znení neskorších noviel) sa úprava úpadku v ČR riešila radikálnou legislatívnu zmenou – zákonom č. 182/2006 Sb. (insolvenčný zákon). Snahou predpisu je vyrovnáť sa so všetkými v minulosti zanedbanými a právne nepodchytenými problémami a súčasne reagovať na právo Európskej únie.

Insolvenčný zákon okrem iného upravuje prechod súdnej agendy úpadku na elektronickú bázu so zavedením insolvenčného registra. Jeho úlohou je plnenie viacerých funkcií, napr. informovať o tom, na koho bol podaný návrh na riešenie úpadku súdnou cestou. Nanovo sa upravuje postavenie insolvenčných správcov, spôsob ich ustanovovania, overovania odbornej spôsobilosti, ručenia za škodu a pod.

Autor sa v príspevku podrobnejšie zaoberá niektorými základnými pojmami a inštitútmi používanými zákonom (insolvenčné súdne konanie, insolvenčný súd, insolvenčný návrh a pod.), ktoré doterajšia úprava konkurzného konania nepoznala. Zdôrazňuje, že nový zákon nerieši úpadok iba konkurzom a vyrovnaním, ale použitie pojmu *insolventia* naznačuje, že ide o celkom odlišnú koncepciu. Cieľom je zmeniť likvidačné dôsledky úpadku a umožniť subjektu pokračovať v podnikaní.

Podľa prechodných ustanovení zákona budú vedľa seba počas relatívne dlhšej doby pôsobiť dva systémy riešenia úpadku a síce konania podľa doterajšej právnej úpravy a konania začaté po účinnosti novej právnej úpravy. Veritelia, dlžníci a súdy budú teda mať k dispozícii súčasne dva zákony s tým, že insolvenčný zákon – na rozdiel od zákona o konkurze a vyrovnaní – je detailnejším a komplexnejším predpisom, ktorý riešenie úpadku upravuje doposiaľ nevyskúšaným spôsobom. Príspevok, ako autor uvádza, sa orientuje iba na základné otázky a inštitúty insolvenčného zákona. Konkrétne výsledky prinesie až súdna prax, ktorá preverí bonitu nového predpisu, jeho prednosti ale aj nedostatky a slabiny.

Poznámka: Kvôli úplnosti treba dodať, že analyzovaný zákon č. 182/2006 Sb. bol následne novelizovaný zák. č. 312/2006 Sb. a zákonom č. 296/2007 Sb. V prípade poslednej úpravy ide o „meganovelu“, ktorá na zosúladienie insolvenčného zákona s právnym poriadkom ČR mení a dopĺňa vyše 100 platných zákonov.

prof. Dr. Mgr. Ing. Alexander J. Bělohávek, Dr.h.c.
profesor na Katedre práva Ekonomickej fakulty
Technickej univerzity v Ostrave, advokát

Európske insolvenčné právo

Pre insolvenčné konanie v európskom kontexte je v súčasnej dobe najdôležitejším predpisom Nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000, ktoré nadobudlo účinnosť 31. mája 2002. S výnimkou Dánska ide o priamo použiteľnú normu vo všetkých členských štátoch EÚ. Nariadenie sa opiera najmä o Čl. 61 písm. c a Čl. 67 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. V prípade insolvenčného konania s medzinárodným (cudzím) prvkom ide o predpis, ktorý má aplikačnú prednosť pred normami národného pôvodu.

Nariadeniu, so zreteľom na hospodársky význam insolvenčného konania, venuje autor hlavnú pozornosť. Pri analýze a komentovaní predpisu sa predovšetkým zameriava na základné princípy európskeho insolvenčného práva (univerzalita, teritorialita, jednota a pluralita), štruktúru a obsah nariadenia (päť kapitol), na otázky medzinárodnej príslušnosti a jurisdikciu súdov, problematiku hlavných a teritoriálne obmedzených insolvenčných konaní, miesto hlavného záujmu dlžníka zakladajúceho príslušnosť na začatie hlavného insolvenčného konania a pod. Záverečná časť state sa zaoberá insolvenčným statusom a právom rozhodným na konanie v insolvenčných veciach; insolvenčné konanie sa spravuje právom štátu, ktorý konanie začal (*lex fori concursus*).

K príspevku je pripojený rozsiahlejší poznámkový aparát s ozrejmnením niektorých pertraktovaných otázok; uvádzajú sa pramene, podklady a informácie, z ktorých autor v texte state vychádza.

Vyberáme z čísla 12/2007

V úvodníku s vianočným a novoročným pozdravom sa predseda ČAK JUDr. V. Jirousek zamýšľa tiež nad otázkou, čo očakáva advokáciu v roku 2008. Pôjde najmä o reformu justície, ktorá sa v mnohých smeroch dotkne aj advokácie a jej výkonu. PF 2008.

Blok aktualít prináša informáciu o medzinárodnej konferencii o advokátskom disciplinárnom konaní (Praha, 16. november 2007) a o konferencii k otázkam reformy českej justície (Praha 19. a 20. november 2007); uverejňujú sa dva hlavné referáty o nezávislosti a mlčanlivosti advokáta, s ktorými na konferencii vystúpili členovia ČAK JUDr. T. Sokol a JUDr. A. Pejchal.

Publikuje sa oznámenie ČAK o povinných platbách komore na rok 2008 a výzva na upresnenie adries v zoznamoch advokátov a koncipientov podľa aktuálneho stavu ako aj ďalšie informácie týkajúce sa aktivít advokácie.

Číslo oboznamuje s judikátom Najvyššieho súdu Českej republiky č. 8Tdo 257/2007, judikatúrou ESD a knižnými novinkami odbornej literatúry (komentár k obchodnému kódexu, spoločný majetok manželov v teórii a judikatúre, zodpovednosť za škodu pri výkone verejnej moci, rovnosť v odmeňovaní žien a mužov). Informuje o novembrovom rokovaní Predstavenstva ČAK, stanovisku ku konzultačnému dotazu (§ 41 ods. 5 Trestného poriadku), o rozhodnutí disciplinárneho senátu a činnosti advokátov v juhočeskom regióne.

Bulletin advokacie uverejňuje publicistický stĺpček JUDr. K. Čermáka **Kniha Sudcov** (biblická tematika a dnešok). Prináša ďalšie správy z advokátskej praxe v domácich a medzinárodných podmienkach a spektre aktivít a zaujímavostí v súvislosti s výkonom advokácie a poskytovaním právnych služieb (prednášky, semináre, výchova koncipientov, záujmová činnosť advokátov, seminár o medzinárodnej arbitráži).

Otázky európskeho práva a legislatívy ozrejmúje informácia o zámeroch a princípoch Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2007/36/ES z 11. júla 2007 o výkone niektorých práv akcionárov v spoločnostiach s kótovanými akciami a stať o budúcnosti integrácie práva v Európe sumarizujúca výsledky Kongresu v Trevire (september 2007).

Výsledky výmeny skúseností a informácií medzi českou a ruskou advokáciou približuje príspevok o česko-ruskom seminári, ktorý sa konal v októbri 2007 aj za účasti zástupcov SAK v Prahe. Na programe rokovania boli najmä etické pravidlá, profesijné tajomstvo, disciplinárne otázky, nezávislosť advokácie a zásahy štátu do jej výkonu a pod.

Z príspevkov v oblasti právnej teórie a praxe uverejňujeme nasledovné excerpty:

JUDr. David Petrlík

asistent sudcu pri Súdnom dvore ES v Luxemburgu

Priame žaloby fyzických a právnických osôb k súdom Európskych spoločenstiev

Po vstupe ČR do EÚ sa činnosť orgánov Únie začína významne dotýkať aj českých fyzických a právnických osôb. Účinná ochrana práv pred prípadnými protiprávnymi aktivitami týchto orgánov vyžaduje dostatočnú znalosť procesných právnych predpisov. Cieľom článku je poukázať na možnosti, ktoré sa advokátom v tomto smere otvárajú (ochrana práv klientov) a načrtnúť základné praktické stránky konania pred európskymi súdmi.

V prvej časti príspevku poukazuje autor na druhy žalôb jednotlivcov. Ide o žaloby na neplatnosť právnych aktov, na nečinnosť orgánov EÚ, žaloby na náhradu mimozmluvne spôsobenej škody výkonom verejnej moci, o návrh na predbežné opatrenie a kasačný opravný prostriedok. Druhá časť článku sa zameriava na praktický spôsob podávania žalôb a následný priebeh konania. Súčasťou príspevku je vzor žaloby k súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev a jej štruktúra.

JUDr. Ladislav Derka, sudca Vrchného súdu v Prahe

Typické procesné chyby účastníkov v sporoch o zaplatenie zmenky

V posledných rokoch v ČR stabilne stúpa počet súdnych sporov o zaplatenie zmenky. Autor podrobnejšie rozoberá niektoré opakujúce sa chyby pri podávaní zmenkových žalôb ako aj chyby žalovaných pri vznášaní námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu. Ich zdroj autor prevažne vidí v osobitostiach zmenkového konania, najmä skráteného, v ktorom sa vydáva zmenkový platobný rozkaz. Stručne tiež poukazuje na povahu skráteného zmenkového konania a jeho odlišnosti od klasického civilného konania.

JUDr. Ondřej Přidal, sudca Okresného súdu Brno - vidiek

Nepríjemnosti s úmrtím dlžníka – alebo kto umrie, vyhrá?

Článok poukazuje na značné komplikácie súvisiace s úmrtím dlžníka a oslabeným právnym postavením veriteľa, ktorý nie je účastníkom dedičského konania. Vznikajú mu ťažko riešiteľné problémy spojené najmä s prirodzenou snahou dedičov, aby v dedičskom konaní vyšlo najavo čo najmenej majetku a ich zodpoved-

nosť bola podstatne obmedzená. Autor podáva návod na postup, ako zvýšiť hodnotu poručiteľovho majetku a tým aj zodpovednosť dedičov za dlhy. Ide napr. o doplnenie ďalších aktív, nové ocenenie aktív na vyššiu cenu a pod. De lege ferenda navrhuje posilniť postavenie veriteľa v dedičskom konaní zakotvením povinnosti súdu informovať známych veriteľov o začatí dedičského konania a uzákonením ďalších účinných opatrení, na ktoré sa v článku príkladmo poukazuje.

JUDr. Petra Marková, advokátka a doktorandka na Katedre občianskeho práva PF Západočeskej univerzity v Plzni

Postavenie prenajímateľa bytu po novelizácii OZ sa zhoršilo (k článku Mgr. Adama Zlámala v BA č. 6/2007)

Autorka reaguje na článok Mgr. Zlámala „Nájom bytu po novelizácii Občianskeho zákonníka“ uverejnený v BA č. 6/2007. Na základe rozboru praktických skúseností s aplikáciou novely OZ dochádza k záveru, že k posilneniu právnej pozície prenajímateľa v nových podmienkach v podstate nedošlo. Aj napriek čiastočnému oslabeniu, je nájomca vo vzťahu k prenajímateľovi naďalej tou silnejšou stranou. Svoj záver podopiera viacerými okolnosťami a argumentmi spojenými s výpoveďou z nájmu bytu a jej praktickou realizáciou.

JUDr. Mgr. Jiří Herczeg, PhD.

odborný asistent na Katedre trestného práva PF UK v Prahe

Právo obvineného nazeráť do spisu v konaní o väzbe

Realizácia procesných oprávnení strán trestného konania je o. i. zabezpečovaná právom nazeráť do spisov. Toto právo má osobitný význam v konaní o zákonnosti zbavenia osobnej slobody, teda v konaní o vzatí obvineného do väzby a o ďalšom trvaní väzby. Orgány činné v trestnom konaní ponímajú však toto právo často príliš reštriktívne, čím v niektorých prípadoch dochádza k porušeniu práva obvineného na obhajobu (Čl. 40 ods. 3 Listiny základ-

ných práv a slobôd). Po rozbere súvisiacej procesnoprávnej problematiky a s prihliadnutím na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, obdobnú slovenskú trestnoprávnu úpravu a judikatúru Ústavného súdu ČR dochádza autor k záveru, že štátny zástupca, policajný orgán ani sudca vykonávajúci úkony prípravného konania, nemôžu odmietnuť nazretie obvinenému a jeho obhajcovi do tých častí vyšetrovacieho spisu, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o väzbe. Pôjde predovšetkým o relevantné dôkazy používané štátnym zástupcom na odôvodnenie návrhu na vzatie do väzby, rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby a návrhu na zamietnutie žiadosti obvineného o prepustenie z väzby. Patrí k základným aspektom práva na spravodlivý proces, aby trestné konanie bolo kontradiktórne a zabezpečovalo rovnosť zbraní medzi obžalobou a obhajobou (Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách).

Mgr. Michal Maglia, advokát

Ad Povaha predžalobnej upomienky

Diskusný príspevok reaguje na článok „K právnej povahe predžalobnej upomienky“ – BA č. 7-8/2007 (stanovisko sekcie pre advokátsku tarifu ČAK). Podľa názoru autora nemožno určenie odmeny za spísanie predžalobnej upomienky vylúčiť. Umožňuje to advokátska tarifa (vyhláška č. 177/1996 Sb. v platnom znení, § 11 ods. 1 písm. a, i, § 11 ods. 3). V tomto smere poukazuje tiež na význam Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES o postupe proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách. V súlade s uvedenou smernicou má veriteľ právo na náhradu trov spojených s vymáhaním dlžôb, vrátane trov, ktoré vznikli v predžalobnej fáze. Odmena advokáta musí byť primeraná; limitom je mimozmluvná odmena stanovená právnym predpisom. Smernica Európskeho parlamentu a Rady splňa podmienky pre priamu účinnosť na území Českej republiky.

*Spracoval: JUDr. Juraj Ďurovčík
kancelária SAK*

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Na úvod rokovania 10. decembra 2007 v sídle SAK Predsedníctvo SAK navrhlo za člena legislatívnej rady vlády za SAK doc. JUDr. Radoslava Procházku.

V súvislosti s pripravovanou novelou Občianskeho súdneho poriadku a Občianskeho zákonníka Predsedníctvo SAK rozhodlo podporiť novelu Občianskeho zákonníka týkajúcu sa objektívnej zodpovednosti advokáta pri vyhotovovaní zmlúv o prevode nehnuteľností pod podmienkou, že súčasťou novely bude aj ods. 6 § 40, podľa ktorého oprávnenými osobami na vyhotovenie listiny o právnom úkone týkajúceho sa nehnuteľnosti, ktorého právne účinky vznikajú vkladom do katastra nehnuteľností, budú advokáti a notári.

JUDr. Brázdil prezentoval návrh redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie na zmenu systému distribúcie BSA, resp. na zrušenie distribúcie bulletinu advokátskym koncipientom. Predsedníctvo SAK tento návrh odsúhlasilo.

Predsedníctvo SAK prerokovalo žiadosti advokátov o stanovisko P SAK k povinnosti platiť nemocenské a dôchodkové poistenie v prípade pozastavenia výkonu advokácie. Celé stanovisko je uverejnené na s. 2.

Predsedníctvo SAK schválilo Registratúrny poriadok a plán SAK, a tiež spoluprácu so Slovenskou sporiteľňou.

Dôležitým bodom zasadnutia Predsedníctva SAK 20. decembra v sídle SAK bola Poistná zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie. Predseda SAK JUDr. Detvai informoval, že v zmysle uznesenia P SAK č. 9/15/2007 poverení členovia P SAK (JUDr. Brázdil, JUDr. Detvai, JUDr. Havlát, JUDr. Hreždovič a JUDr. Michalková) rokovali o návrhoch poistných zmlúv, ktoré predložili poisťovňa

Wüstenrot a poisťovňa Kooperativa. Oba návrhy zmlúv boli veľmi podobné. Pri rozhodovaní, ktorú zmluvu o poistení zodpovednosti za výkon povolania má SAK uzavrieť, vzala komisia do úvahy skutočnosť, že s poisťovňou Kooperativa, a.s. má SAK dlhoročné pozitívne skúsenosti pri riešení problémov súvisiacich s náhradou škody z poistných udalostí. Členovia P SAK pri hlasovaní per rollam rozhodli o podpísaní zmluvy s poisťovňou Kooperativa, a. s.

Predsedníctvo SAK zmenilo rozhodnutie P SAK č. 4/14/2007 z 9. novembra 2007, ktorým schválilo návrh zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie s poisťovňou Wüstenrot, súhlasilo s podpísaním zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie s poisťovňou Kooperativa a poverilo JUDr. Detvaia podpísať zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie s poisťovňou Kooperativa, a. s.

Mgr. Marečková predložila harmonogram zahraničných služobných ciest a informáciu o plánovanej konferencii ECBA v Bratislave 3. a 4. októbra 2008 za účasti obhajcov zo zahraničia a zo Slovenska. Do témy konferencie sa premietajú trendy vývoja na úrovni EÚ v zmysle komunitárnej legislatívy prijímanej v Bruseli. Predsedníctvo SAK poverilo JUDr. Kolesára komunikovať so zástupcami ECBA v súvislosti s organizáciou konferencie v Bratislave a schválilo účasť zástupcov SAK na zahraničných služobných cestách.

Predsedníctvo SAK schválilo návrh zmluvy o spolupráci so spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a.s., ktorá upravuje poskytovanie služieb mobilnej komunikácie advokátom za zvýhodnených cenových podmienok v rámci akcie „Advokát“. Poverili JUDr. Detvaia podpísať zmluvu so spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a. s.

du Komisie pre regionálnu činnosť určilo JUDr. Oleja a poverilo ho predložiť na februárovom zasadnutí P SAK návrhy na členov Komisie pre regionálnu činnosť.

JUDr. Michalková informovala o stave súdnych konaní, ktorých účastníkom je Slovenská advokátska komora.

JUDr. Kalata predniesol informáciu o aktuálnom stave trestných stíhaní advokátov a advokátskych koncipientov. Členovia P SAK sa dohodli, že kancelária SAK bude predkladať predsedníctvu dvakrát do roka (k 30. júnu a 31. decembru) prehľad trestných stíhaní advokátov a advokátskych koncipientov a minimálne raz za pol roka informovať o ich aktuálnom stave.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie závery zo zasadnutia vzdelávacieho kolégia a schválilo predložený program seminárov advokátskych koncipientov na 1. polrok 2008

Po prerokovaní bodu o rekonštrukcii budovy SAK členovia predsedníctva schválili návrh zmluvy s firmou SCHOTT s. r. o. a poverili predsedu JUDr. Detvaia zmluvu podpísať.

Predsedníctvo SAK prijalo uznesenie, ktorým sa schvaľuje Skúšobný poriadok SAK. V plnom znení bude uverejnené vo Vestníku SAK a na internetových stránkach komory. Predsedníctvo SAK tiež stanovilo jarné termíny advokátskych skúšok.

Pre uchádzačov o vykonanie advokátskej skúšky je Skúšobný poriadok SAK zmenený a doplnený nasledovne:

- a) Čl. 3 ods. 1, druhá veta znie:
„Zároveň ho vyzve na zaplatenie skúšobného poplatku vo výške 7 500 Sk.“
- b) Čl. 7 ods. 5, prvá veta znie:
„Časový limit na odovzdanie práce je štyri hodiny.“

Predsedníctvo SAK sa stotožnilo so závermi analýzy vypracovanej JUDr. Procházkom k problému odvodov nemocenského a dôchodkového poistenia v prípade pozastavenia výkonu advokácie a rozhodlo uverejniť celé stanovisko na internetových stránkach komory a v Bulletine slovenskej advokácie.

Podľa programu členovia P SAK na každom zo zasadnutí prerokovali žiadosti advokátov o zapísanie advokátskych koncipientov do zoznamu advokátskych koncipientov, o vykonanie zmien v zápisoch koncipientov v dôsledku zmeny zamestnávateľa a o vy-

Jarné termíny advokátskych skúšok

I. termín

písomná časť:

31. marca, 1. apríla a 2. apríla 2008

ústna časť: 14. a 15. apríla 2008

II. termín

písomná časť: 28. – 30. apríla 2008

ústna časť: 12. a 13. mája 2008

V novom roku zasadalo Predsedníctvo SAK 10. a 11. januára 2008 v sídle SAK na Kolárskej ulici v Bratislave.

Na úvod zasadnutia predsedníctvo určilo JUDr. Gerega za overovateľa zápisnice a schválilo JUDr. Procházku za povereného člena predsedníctva pre oblasť legislatívy. Predsedníctvo SAK prerokovalo a schválilo koncepciu činnosti regionálnych zástupcov v zmysle predloženého návrhu. Za predse-

čiar knutie zo zoznamu advokátskych koncipientov v dôsledku skončenia pracovného pomeru u advokáta, žiadosti advokátskych koncipientov o započítanie inej právnej praxe do praxe advokátskeho koncipienta, žiadosti o zápis do zoznamu advokátov, informácie o pozastavení výkonu advokácie, o zrušení pozastavenia výkonu advokácie, o vyčiarknutí zo zoznamu advokátov, žiadosti advokátov o zápis do zoznamu usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným,

verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností, informácie o zmenách právnej formy obchodných spoločností a o prístupení spoločníkov a o vyčiarknutí z uvedených zoznamov.

Spracovala: PhDr. Nada Ondrišová

Zápisnica v úplnom znení aj s prílohami je uverejnená na www.sak.sk v sekcii vyhradenej pre advokátov a advokátskych koncipientov.

NEPREHLIADNITE!

Príspevok na činnosť SAK a príspevok do sociálneho fondu

Advokáti, ktorí vykonávajú advokáciu, sú povinní podľa § 29 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. riadne a včas platiť príspevok na činnosť komory. Povinnosť uhradiť príspevok na činnosť komory a do sociálneho fondu je do 30. apríla každého roka.

■ **Príspevok na činnosť komory vo výške 6 000 Sk poukážte na účet č. 0176925146/0900**

■ **Príspevok do sociálneho fondu vo výške 500 Sk poukážte na účet č. 0179968758/0900**

Advokáti, ktorí majú pozastavený výkon advokácie, sú povinní uhradiť príspevok na činnosť komory do 30. apríla každého roka.

■ **Príspevok na činnosť komory vo výške 3 000 Sk poukážte na účet č. 0176925146/0900**

■ **Príspevok do sociálneho fondu vo výške 500,-Sk poukážte na účet č. 0179968758/0900**

(podľa Uznesenia Konferencie advokátov o sociálnom fonde § 4 ods. 1)

V súlade s § 7 ods. 1 písm. f) zákona č. 586/2003 komora vyčiarkne zo zoznamu advokátov toho, kto je v omeškaní so zaplatením príspevku na činnosť komory o viac ako 6 mesiacov, a príspevok nezaplatil ani do jedného mesiaca potom, čo ho komora vyzvala na zaplatenie.

V súlade s Uznesením Konferencie advokátov z 19. júna 2004 Predsedníctvo SAK môže príspevok na činnosť SAK za rok 2008 znížiť, odpustiť alebo predĺžiť termín jeho splatnosti na základe písomne odôvodnenej žiadosti advokáta doručenej komore najneskôr do 31. marca 2008. Dôvody od-

pustenia, zníženia príspevku, resp. predĺženia termínu jeho splatnosti sú stanovené v § 4 ods. 2 Uznesenia Konferencie advokátov o príspevku na činnosť SAK.

Poistenie výkonu povolania

Slovenská advokátska komora je na základe Poistnej zmluvy č. 154 8007200 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie povinná zaplatiť poistenie za všetkých advokátov zapísaných v Zozname advokátov, ak nie sú poistení samostatne. Základné ročné poistné zodpovednosti za škodu pri výkone povolania je 1 600 Sk na 3 milióny Sk škody. Ak sa chcete poistiť na vyššiu sumu ako 3 milióny Sk škody, je potrebné kancelárii SAK bezpodmienečne poslať vyplnenú pripojenú žiadosť o poistenie na vyššiu poistnú sumu a poistné zaplatiť do 31. januára 2008.

■ **Poistenie výkonu povolania poukážte na účet č. 0630871775/0900**

Advokáti – spoločníci v spoločnosti s r. o. na pripojenej žiadosti o poistenie doplnia poistné obdobie, výšku poistenia spoločnosti a poistnú sumu a taktiež vyplnia formulár žiadosti o poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom povolania advokátom – fyzickou osobou v prípade, ak budú poskytovať právne služby aj samostatne podľa § 15 ods. 6 zákona o advokácii a potom pošlú podpísanú žiadosť o poistenie na adresu SAK a to aj v tom prípade,

Poistné je potrebné zaplatiť do 31. januára 2008.

■ **Poistenie výkonu povolania za spoločníka v spoločnosti s r. o. poukážte na účet č. 0630871775/0900**

Pyta(j)te sa predsedníctva

Má advokát nárok aj na súdom priznané trovy právneho zastúpenia v prípade dohody o odmene za poskytovanie právnej pomoci alebo tieto v prípade skončenia zmluvy o právnej pomoci je klientovi povinný uhradiť?

JUDr. E. T., advokátka z Martina

Pokiaľ v mandátnej zmluve nie je upravené, že okrem dohodnutej odmeny má advokát nárok aj na trovy priznané v sporovom konaní jeho klientovi, nemá advokát nárok na tieto trovy od klienta.

Advokáti – správcovia konkurznej podstaty pošlú kancelárii komory vyplnenú žiadosť o poistenie správcu konkurznej podstaty. Bez žiadosti vás SAK nemôže poistiť ako správcu konkurznej podstaty. **Poistné je potrebné zaplatiť do 31. januára 2008.**

■ **Poistenie správcu konkurznej podstaty poukážte na účet č. 0630872102/0900**

Pri platbách príspevkov na činnosť sak a do sociálneho fondu, ako aj pri platení poistného výkonu povolania a správcov konkurznej podstaty uveďte ako **variabilný symbol registračné číslo z advokátskeho preukazu fyzickej osoby a konštantný symbol 0308.**

Pri poukazovaní platieb zo zahraničia je potrebné poukázať príslušné príspevky a poistné v plnej výške, **všetky poplatky súvisiace s bankovým prevodom má povinnosť uhradiť príkazca.** Pre správnu identifikáciu pošlite prosím avízo o zahraničnej platbe.

Príspevok na vzdelávanie advokátskych koncipientov

Dovoľujem si Vám pripomenúť, že uznesením č. 8 Predsedníctva SAK zo dňa 17. marca 2006 o príspevku advokátov na výchovu a vzdelávanie advokátskych koncipientov s účinnosťou od 1. apríla 2006 bola advokátom, ktorí zamestnávajú koncipientov, ustanovená povinnosť zaplatiť príspevok vo výške **600 Sk/rok za jedného koncipienta** (t.j. 50 Sk/mesiac). Príspevok je splatný **do 31. januára** kalendárneho roka nasledujúceho po roku, v ktorom povinný advokát zamestnával advokátskeho koncipienta. Uvedenú sumu prosíme poukázať na náš účet č. 35-64535012/0200, VS - Vaše registračné číslo, KS 0558.

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Návšteva z Česka

Slovenskú advokátsku komoru navštívila 12. decembra 2007 v rámci trojdňovej oficiálnej návštevy Slovenska česká delegácia na čele s ministrom spravodlivosti ČR Jiřím Pospíšilom. Cieľom návštevy bol záujem českých partnerov o skúsenosti Slovenskej advokátskej komory pri rekodifikácii základných kódexov v oblasti občianskeho aj trestného práva. Osobitne ich zaujali názory odbornej verejnosti na realizované reformy, problematika poskytovania bezplatnej právnej pomoci, pôsobenie vyšších súdnych úradníkov, prieťahov v konaní, kontradiktórnosti trestného konania a činnosti mediálnych a probačných úradníkov, ako aj vnímanie aktuálneho stavu súdnictva z pohľadu advokátov.

Zástupcovia SAK pod vedením predsedu SAK JUDr. Detvaia oboznámili českú delegáciu s pripravovanou novelou Občianskeho zákonníka z dielne ministerstva spravodlivosti SR ohľadom zmlúv o prevode nehnuteľností. Ministerstvo spravodlivosti ČR pripravuje komplexnú rekodifikáciu občianskych kódexov a uvažuje o zefektívnení komunikácie medzi súdmi a advokátmi prostredníctvom doručovania na elektronickú adresu. Česká strana v diskusii pozitívne hodnotila činnosť správneho súdnictva.

-no-

➤ *Predsa SAK JUDr. Štefan Detvai privítal ministra spravodlivosti ČR JUDr. Jiřího Pospíšila*

➔ *Zľava: JUDr. Jiří Grygar, PhD., sudca, poradca ministra, Mgr. Zuzana Kuncová, riaditeľka tlačového odboru, JUDr. Vladimír Král, prvý námestník ministra, JUDr. Jiří Pospíšil, minister spravodlivosti ČR, Mgr. Ing. František Steiner, PhD., námestník ministra, Mgr. František Korbek, PhD., námestník ministra*

➔ *Sprava: predseda SAK JUDr. Štefan Detvai, podpredsa SAK JUDr. Ľubomír Hreždovič, tajomník SAK JUDr. Andrej Popovec, riaditeľka medzinárodných vzťahov SAK Mgr. Katarína Marečková a riaditeľka mediálneho odboru PhDr. Nad'a Ondrišová*

Foto Pavol Mikulášek

Dar Nadácie slovenskej advokácie

Nie vždy sa venujeme iba aktívnemu výkonu advokácie. Snažíme sa zdieľať osudy ľudí, ktorým život ubral tam, kde nám nadelil dostatok. Jedným z cieľov Nadácie slovenskej advokácie je dobročinnosť, snaha a ochota pomôcť iným. Stalo sa tradíciou, že v čase vianočnom sa deti zo Základnej školy pre nevidiacich na Svrčej ulici v Bratislave, ktorým pomáhame, prídu poďakovať za finančný príspevok na ich školské aktivity, ako aj za ochotu vypočuť ich problémy. Väčšina členov Správnej rady si našla čas a osobne sa zúčastnila na malej slávnosti. Vypočuli sme si pekné koledy a básničky. Darovanie má dve strany: obdarúvať a byť obdarovaný. S milými deťmi sme sa v duchu tejto filozofie darovania obdarovali navzájom – ony od nás dostali balíčky s vianočnými sladkosťami, my sme sa tešili z krásnych vlastnoručne vyrobených ťažítok a obrázkov. Mnohí z nás sa neubránili dojatiu a pevne veríme, že nadácia sa bude v podobných činnostiach aktivizovať aj v ďalšom období.

Mária Chrenková
Foto Pavol Mikulášek

➤ *Detičky zo ZŠ pre nevidiacich a slabozrakých pripravili milý program*

➔ *Za nadáciu sa k deťom prihovril JUDr. Anton Blaha*

Plenárne zasadnutie CCBE

Výročné plenárne zasadnutie CCBE sa uskutočnilo v dňoch 23. a 24. novembra 2007 v Brugách (Belgicko). Išlo o štandardné, koncoročné plenárne zasadnutia, čomu zodpovedal aj program. Napriek tomu bolo v dvoch bodoch určitým spôsobom nezvyčajné.

Prvá nezvyčajnosť nastala vo chvíli, keď predseda CCBE Colin Tyre (Škótsko) oznámil zasadnutie s tým, že Advokátska komora Malty nezaplatila svoj ročný príspevok (za rok 2006 sumu 6 038 EUR a za rok 2007 sumu 6 375 EUR) so zdôvodnením, že si to nemôže z finančných dôvodov dovoliť. Na rok 2008 ponúkla maltská komora plat-

bu iba vo výške 3 000 EUR. Po kratšej deba- te pléna bol prijatý záver, podľa ktorého sa príspevok Malty zníži na 3 000 EUR ročne a súčasne sa zníži počet ich hlasov, ktoré sa započítavajú do hlasovania z 3 na 1. Takýto znížený počet hlasov bude mať Malta až do obdobia, keby bude opäť plniť svoje finančné príspevky v plnej výške. Došlo tak k prvej aplikácii zníženého príspevku pri súčasnom znížení hlasovacích práv člena CCBE.

Druhá zaujímavá udalosť nastala v súvislosti so schvaľovaním rozpočtu CCBE na rok 2008. Slovenská advokátska komora, ako jediná členská organizácia, vzniesla námietky voči predloženému návrhu rozpočtu. Dôvo-

dy boli v tom, že nárast nášho príspevku nezodpovedá presne dohodnutému ročnému nárastu, ktorý bol odsúhlasený pri našom pristúpení. Okrem toho SAK vyslovila názor, že k zvyšovaniu príspevkov členských komôr by nemuselo dôjsť, keby aparát CCBE pracoval efektívnejšie.

Dochádza však k opačnému trendu – aparát sa rozširuje, pričom nárast nezodpovedá rastu počtu úloh alebo rastu efektivity práce. V zmysle platných predpisov Belgického kráľovstva musia platy zamestnancov narastať súbežne s infláciou, ktorá predstavovala 3 % za sledované obdobie. Podľa názoru SAK už samotný nárast príspevkov o 3 % by mal postačovať na krytie zvýšených mzdových nárokov bez toho, aby sa zvyšovali počty zamestnancov. Svoje stanovisko zaslala SAK všetkým členským delegáciám a aj priamo jednotlivým komorám.

V rozprave k otázke nastolenej SAK však väčšina delegácií nepovažovala vôbec za potrebné vyjadrovať sa. Nepriamo ho podporili iba zástupcovia ČAK, Španielska, Rakúska, Talianska a Nemecka. Podpora spočívala predovšetkým v tom, že upozornili na potrebu v budúcnosti včiasšie a presnejšie informovať plénum o potrebe prijímania nových pracovníkov aparátu CCBE, podrobnejšie vysvetľovať a zdôvodňovať jednotlivé položky, v ktorých dochádza k nárastu výdavkov a presnejšie zdôvodňovať každé zvýšenie výdavkov v priebehu roka. Zástupcovia Francúzska a Anglicka nový, zvýšený nárast rozpočtu podporili. Pri hlasovaní prešiel nový rozpočet bez zmeny oproti návrhu. Žiadna delegácia nehlasovala proti.

Prvý pokus SAK o zviditeľnenie v prospech spoločného cieľa – úspory, efektívnosť – prešiel bez úspechu. Samotná diskusia ukázala, že ide o citlivú tému a mnohé delegácie (najmä kuloárne) súhlasili so SAK, aj keď to v diskusii neprejavili. Je preto pravdepodobné, že úspech SAK sa prejaví neskôr počas roka 2008, pri kontrole čerpania rozpočtu, pri plánovaní ďalších výdavkov CCBE a pri pokusoch o jeho prípadné ďalšie zvýšenie.

Medzi ďalšie ťažiskové body programu patrila voľba nového prezidenta CCBE (rotujúca funkcia pre každý kalendárny rok). Novým prezidentom sa stal zástupca Maďarskej advokátskej komory Peter Kövesi. Druhým viceprezidentom bol zvolený zástupca Španielska José Maria Davo Fernandez. Prvou viceprezidentkou je zástupkyňa Dánska, doterajšia 2. viceprezidentka Anne Birgitte Gammelpord.

Medzi ďalšie body, ktoré boli prerokované a schválené, patrí odporúčanie CCBE o ďalšom vzdelávaní advokátov, návrh materiálu posudzujúceho možné aktivity advokátov v oblasti lobbingu, informácia o stave návrhu belgických kolegov pred Ústavným súdom belgického kráľovstva v otázke aplikácie smernice EU o praní špinavých peňazí a informácia o technických a právnych možnostiach konať zasadnutia CCBE prostredníctvom videokonferencií. Rakúska kolegyňa Marcella Prunbauer Glaser informovala o liste Európskej komisie k otázke voľného pohybu advokátov v rámci EU.

Na záver plenárneho zasadnutia predložil odchádzajúci prezident CCBE svoju predstavu o oslavách 50. výročia založenia CCBE, ktoré budú v roku 2010.

JUDr. Pavol Erben
vedúci delegácie SAK

Konferencia o histórii advokácie

V poradí už štvrtá Konferencia o histórii advokácie, ktorú usporiadal Výbor pre históriu advokácie Českej advokátskej komory, sa konala 30. novembra 2007 na Právnickej fakulte Západočeskej univerzity v Plzni. Na konferencii, ktorú vysoko profesionálne moderoval JUDr. Stanislav Balík, sudca Ústavného súdu ČR, sa aktívne zúčastnili i slovenskí advokáti. JUDr. Peter Kerecman

pripravil referát o známych slovenských advokátoch Štefanovi a Vladimírovi Fajnorovcoch a JUDr. Rudolf Maník referoval na tému Slovenskí povereníci a ministri spravodlivosti z radov advokácie v rokoch 1938 až 1989. Na stránkach *Bulletinu slovenskej advokácie* uverejníme postupne oba referáty. V tomto čísle si môžete na s. 52 prečítať o otcovi a synovi Fajnorovcoch. (red)

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Novoročné stretnutie právnikov

Človek môže mať tisíc prianí, túžob a snov,
ale iba šťastie, láska a priateľstvo dáva svetlo jeho dňom.
Nech v nás okrem tradičných hodnôt aj dobrá práca
pocit spokojnosti vzbudí.
Práca ako fenomén, čo spája klukaté cesty ľudí.

Touto myšlienkou otvoril tradičné novoročné stretnutie právnikov predseda SAK Štefan Detvai. Dňa 10. januára 2008 právnická profesia spojila hostí v príjemnej priateľskej atmosfére v priestoroch Slovenskej advokátskej komory. Pozvanie prijali predstavitelia ústredných orgánov štátnej správy a súdov, poslanci NR SR, prokurátori, zástupcovia akademickkej obce a spolupracujúcich inštitúcií ako aj členovia orgánov komory.

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie každoročne využíva túto príležitosť na **odovzdanie cien víťazom publikačnej súťaže**. Ceny odovzdali predseda SAK Štefan Detvai a predseda Redakčnej rady bulletinu Jozef Brázdil. Tretiu cenu porota udelila Ondrejovi Buknovi za príspevok *Solučné zmluvy – spôsob splnenia záväzkov v dôsledku odstúpenia od zmluvy*, druhú cenu si odniesol Eduard Burda za článok *Oprávnené použitie zbrane ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu v trestnom práve hmotnom* a prvú cenu získala Andrea Tomlainová za príspevok *Výkon záložného práva na obchodný podiel v spol. s r. o. podľa Exekučného poriadku*.

Spoločne si želajme, aby rok, ktorý sa začína, stál za spomínanie a aby sme v tejto tradícii pokračovali aj naďalej.

–no–

Foto Pavol Mikulášek

Predseda NS SR Milan Karabín v rozhovore s predsedom SAK Štefanom Detvaio.

Predseda Ústavnoprávneho výboru NR SR Mojmir Mamojka v spoločnosti podpredsedu Ústavnoprávneho výboru NR SR Petra Miššika a podpredsedu SAK Ľubomíra Hreždoviča.

Podpredsedníčka Ústavnoprávneho výboru NR SR Katarína Tóthová s Janou Laššákovou (vľavo).

Predseda SAK Štefan Detvai s poslancom NR SR Pavlom Hrušovským.

Dekan právnickej fakulty UK Marián Vrabko so sudcom NS SR Pavlom Tomanom.

Program obohatila precítnym vystúpením Mirka Partlová.

Vítězka publikační sůtaže Andrea Tomlainová

Druhú cenu si prevzal Eduard Burda (v strede)

Tretiu cenu získal Ondrej Bukna

O hudbu sa tradične postarala kapela bratov Kuštárovcov

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 1. decembra 2007 do 15. januára 2008

Do zoznamu advokátov boli zapísaní:

Mgr. Miroslav Babela

Centrum 27/32, 017 01 Považská Bystrica
tel. a fax: 042/4321316
tel.: 0907/317505
babela@slovanet.sk

JUDr. Tomáš Bardelčík

Južná trieda 2/A, 040 01 Košice
tel.: 0908/350220
tomasbardelcik@centrum.sk

Mgr. Zuzana Bartošovičová

Hviezdoslavovo nám. 13
811 02 Bratislava 1
tel.: 02/59291111, 0904/775142
fax: 02/59291210
zuzana.bartosovicova@linklaters.com

JUDr. Zuzana Bartová

Hradná 26, 940 56 Nové Zámky
tel. a fax: 035/6416148
tel.: 0907/325610
office@pataky.sk

JUDr. Vladimíra Běhalová

Rázusova 1, 040 01 Košice
tel. a fax: 055/6257430
tel.: 0904/357444,
judr.behalova@antik.sk

JUDr. Katarína Bieliková

Vlčkova 8/A, 811 05 Bratislava 1
tel.: 02/57101313, 0903/737437
fax: 02/52453071
bielikova@aliancia.sk

Mgr. Ivana Blajsková

Kalinčiakova 115/4, 831 04 Bratislava 3
tel.: 0903/656644
advokat@blajskova.sk

JUDr. Rudolf Blazsek

Zoltána Kodály 2367/49, 924 01 Galanta
tel.: 0918/516785
akblazsek@centrum.sk

Mgr. Martin Bolf

Cintorínska 7, 811 08 Bratislava 1
tel.: 02/57880088, 0911/730030
fax: 02/57880089
martin.bolf@bnt.sk

Mgr. Barbora Bučková

Daniela Dlabača 35, 010 01 Žilina
tel.: 041/5640116, 0903/559669
fax: 041/5640117
barbora.buckova@karko.sk

Mgr. Andrea Butašová

Kýčerského 3, 811 05 Bratislava 1
tel.: 0905/831030
butasova@peterkapartners.sk

JUDr. Milan Cibik

Miletičova 64, 820 05 Bratislava 25
tel. a fax: 02/55567946,
tel.: 0903/318828, 0918/738811
e-mail: akjudrcibik@gmail.com

JUDr. Andrej Cifra

Dr. Herza 12, 984 01 Lučenec
tel.: 0903/570887
andrej.cifra@gmail.com

Mgr. Andrea Cúgová

Špitálska 25, 811 08 Bratislava 1
tel.: 0905/744634

Mgr. Emília Čaprndová

Hviezdoslavovo nám. 13
811 02 Bratislava 1
tel.: 02/59291111
emilia.caprndova@linklaters.com

Mgr. Dušan Čerešňa

Ferka Urbánka 2, 917 01 Trnava
tel.: 0905/343679
office@pacalaj.sk

JUDr. Jozef Čorba

Nám. L. Novomeského 3
040 01 Košice
tel.: 055/6250222, 0907/591852
jozef.corba@gmail.com

Mgr. Mária Dadová

Imatra 2445/1, 960 01 Zvolen
tel.: 0908/462362
maria.dadova@gmail.com

JUDr. Ladislav Faludi

9. mája 20, 985 59 Lučenec - Vidiná
tel.: 0905/145136
faludi@lucenec.net

Mgr. Jana Forróová

Špitálska 10, 811 09 Bratislava 1
tel.: 02/52961089
fax: 02/52963577

JUDr. Peter Fratrič

Pieskovcová 66, 841 07 Bratislava 4
tel.: 0905/972817
peterfratric@hotmail.com

Mgr. Lenka Fridrichová

Dr. Vladimíra Clementisa 10
821 02 Bratislava 2
tel.: 02/48282520, 0905/588025
fax: 02/48282525
lenka.fridrichova@bblegal.sk

Mgr. Veronika Gajdošová

Barónka 30, 831 06 Bratislava 3
tel.: 0908/696395

Mgr. Katarína Galbičková

Židovská 5, 811 01 Bratislava 1
tel.: 0907/509783
galbickovak@azgt.sk

Mgr. Denisa Gallová

Považská 190/10, 945 01 Komárno
tel.: 0908/779181
gallova@aksl.sk

JUDr. Martin Ganczner

Forgáčova bašta 7, 940 01 Nové Zámky
tel.: 0905/747919
ganczner.martin@nextra.sk

Mgr. Ján Gerčí

Záhradnícka 9, 811 07 Bratislava 1
tel.: 02/55642222
fax: 02/55642221
gerci@molnar.sk

JUDr. Katarína Gonová

Kukučínova 22, 831 03 Bratislava 3
tel.: 02/44452672
fax: 02/44458814
katarina.gonova@tomasek.sk

JUDr. Róbert Grell

Legionárska 14, 911 01 Trenčín
tel.: 0903/642609
rgrell@vsm.sk

JUDr. Emil Hadbábny

P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina
tel. a fax: 041/5622467
tel.: 0903/884757
judr.hadbabna@stonline.sk

JUDr. Jozef Herbulák

Brniarska 1K, 911 05 Trenčín
tel.: 0905/862128
herbulak@hotmail.com

Mgr. Zuzana Hollá

Majerníkova 3479/3A, 841 05 Bratislava 4
tel.: 0903/906871
zuzana@ajberspace.sk

Mgr. Pavol Horňák

Zámocká 10, 811 01 Bratislava 1
tel.: 02/59201932, 0905/184826
fax: 02/59201933
hornak@orea.sk

JUDr. Ivan Humeník

Hlavná 71, 040 01 Košice
tel. a fax: 055/6943991
tel.: 0948/909079
humenik@hhpartners.sk

Mgr. Lucia Hurajová

Námestie osloboditeľov 35
031 01 Liptovský Mikuláš
tel.: 044/5528969
fax: 044/5528970
hurajova.l@post.sk

JUDr. Ivan Ikrényi

Šoltésovej 2, 811 08 Bratislava 1
tel.: 0907/983142

Mgr. Gabriela Ižariková

Podzáhradná 100, 821 06 Bratislava 2
tel.: 02/58303043, 0907/451436

JUDr. Ph.D. Mária Jamrišková

Námestie SNP 17
974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/4145580, 0908/129403
fax: 048/4145581

JUDr. Veronika Janišová

Nad plážou 10
974 01 Banská Bystrica
tel.: 0904/312307
v.janisova@post.sk

JUDr. Marián Janočko

Karadžičova 8/a
821 08 Bratislava 2
marian.janocko@proiure.sk

Mgr. Martina Jirková

Furdekova 10, 851 03 Bratislava 5
tel.: 0905/288134
martina.jirkova@gmalil.com

Mgr. Peter Káčer

Mostová 2, 811 02 Bratislava 1
tel.: 02/59208633
pkacer@sklegal.sk

Mgr. Silvia Kaveschanová

Šalviová 880/48
821 01 Bratislava 2
tel.: 0905/284929

JUDr. Janka Kmeťová

Prof. Sáru 44
974 01 Banská Bystrica
tel. a fax: 048/4126010
tel.: 0905/817203
jankakmetova@cost.sk

JUDr. Peter Kočka

Pribinova 8, 040 01 Košice
tel. a fax: 055/6221992
peter.kocka@advokatkocka.sk

Mgr. Rastislav Koutun

Družstevná 2, 831 04 Bratislava 3
tel. a fax: 02/55571741
tel.: 0905/591719

JUDr. Peter Kovács

Niřová 3, 821 09 Bratislava 2
tel.: 02/55644444, 0903/829965
fax: 02/55644446

JUDr. Tímea Kováčsová

Hradná 26, 940 56 Nové Zámky
tel. a fax: 035/6416148

JUDr. Katarína Kováčová

Mydlárska 185, 010 01 Žilina
tel.: 0905/706640
kovacova@poradenska.sk

JUDr. Lukáš Kořák

Horná 51, 974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/4153851
tel.: 0907/580851, 0911/580851
fax: 048/4155145
l.kozak@stonline.sk

JUDr. Helena Krajčírovičová

Horné predmestie 216/16
900 21 Svätý Jur
tel.: 0918/476301
info@krajcirovicova.sk

Mgr. Marián Kurhajec

Smrečianska 1, 811 05 Bratislava 1
tel.: 0908/710292

JUDr. Lenka Kurucová

Hurbanova 486/2, 905 01 Senica
tel. a fax: 034/6515114
tel.: 0905/333608
lenkapks@nextra.sk

Mgr. Ján Kután

Andrusovova 1, 851 01 Bratislava 5
tel.: 0918/465436

JUDr. Miloř Kvasňovský

Mestská 2/A, 831 03 Bratislava 3
tel. a fax: 02/44450556
tel.: 0911/289659, 0918/755433

JUDr. Ondrej Laciak

Lermontovova 4
811 05 Bratislava 1
tel.: 0911/276900
advokatska.kancelaria@post.sk

Mgr. Peter Lacko

Karadžičova 8a
821 07 Bratislava 2
tel.: 0903/448282
peter.lacko@proivce.sk

JUDr. Daniela Lakatořová

Hroboňova 12, 811 04 Bratislava 1
tel.: 02/55644371, 0915/750804
fax: 02/55644373
lakatosova@joanidis-mikaci.sk

JUDr. Zuzana Levkuřová

Štúrova 20, 040 01 Košice
tel. a fax: 055/6220426
tel.: 0903/620248
judr.levkusova@gmail.com

Mgr. Martin Letko

Tematínska 3
915 01 Nové Mesto nad Váhom
Mgr. Naďa Lovisková
Farská 10, 949 01 Nitra
tel.: 037/7722511, 0908/032848
fax: 037/7729741

nada.loviskova@akmk.sk

Mgr. Michaela Macurová

Kúpeľná 6, 080 01 Preřov
tel. a fax: 051/7723541
tel.: 0911/920126
macurova@ivrin.eu

JUDr. Róbert Madej

Mestská 2/A, 831 03 Bratislava 3
tel.: 0918/755433, 0911/289659

JUDr. Zuzana Majcherová

Mlynské nivy 54, 821 05 Bratislava 2
tel.: 0915/328039
zuzkamajcherova@yahoo.com

Mgr. Ján Makara

Agátová 7/A, 841 01 Bratislava 4
tel.: 02/54418700
fax: 02/54418701
makara@peterkapartners.sk

Mgr. Peter Malovec

Gorkého 3, 811 01 Bratislava 1
tel.: 02/20861020, 1
fax: 02/20861022
pmalovec@bbh.sk

JUDr. Jakub Mandelík

Južná trieda 93, 040 01 Košice
tel.: 0902/309615, 0907/020920
jmandelik@post.sk

JUDr. Ján Marčok

Kukučínova 1802/7
984 01 Lučenec

JUDr. Stanislava Marková

Karpatská 18, 811 05 Bratislava 1
tel. a fax: 02/52492237
tel.: 0907/303784

Mgr. Michal Mařáš

Hattalova 2, 831 03 Bratislava 3
tel. a fax: 02/44456811
tel.: 0908/429565
michal@matas.sk

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

JUDr. Matúš Meheš

Nám. M. Benku 10, 811 07 Bratislava 1
tel.: 02/50202911
fax: 02/50202914

Mgr. Marcel Moravčík

M. Gorkého 21, 984 01 Lučenec
tel. a fax: 047/4333233
tel.: 0905/745329
moravcik@akmmo.sk

JUDr. Ivana Mrázová

Palkovičova 3, 821 08 Bratislava 2
tel.: 02/55562065, 0905/768864
mrzova.ivana@gmail.com

Mgr. Oľga Mrázová

Bystrický rad 75, 960 01 Zvolen
tel.: 0903/302042
mrzova@akmmo.sk

Mgr. Eva Myjavcová

Šafárikovo nám. 7, 811 02 Bratislava 1
tel.: 02/52926072, 0915/604462

Mgr. Peter Németh

Školská 35, 931 01 Šamorín
tel. a fax: 031/5624545
tel.: 0907/135929
p.nemeth@zoznam.sk

JUDr. Vlastimil Ondrejka

M. Gorkého 21, 984 01 Lučenec
tel. a fax: 047/4333233
tel.: 0918/727187
ondrejka@akmmo.sk

Mgr. Dušan Oravec

Laurinská 2, 811 01 Bratislava 1
tel.: 0903/676149
oravec@advocatio.sk

JUDr. Andrea Oršulová

Sasinkova 12
811 08 Bratislava 1

JUDr. Hana Petráňová

Odborárske nám. 3
811 07 Bratislava 1
tel.: 02/52621965, 0907/782784
fax: 02/52621966
petranova@akpetran.eu

Mgr. Richard Petrov

Františkánska 3, 040 01 Košice

JUDr. Mojmír Plavec

29. augusta 5, 811 08 Bratislava 1
tel. a fax: 02/52931205
tel.: 0903/703967
plavec@legis.sk

Mgr. Drahošlav Potoček

Čajakova 5, 040 01 Košice
tel. a fax: 055/6220239
tel.: 0905/902448
kami.potocek@gmail.com

JUDr. Ing. Petra Presperinová

Námestie SNP 15
974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/4153310, 0902/708846
ppresperinova@aksk.sk

JUDr. Zuzana Prévajová

Klariská 7, 811 03 Bratislava 1
tel.: 0908/099292
prevajova@centrum.sk

JUDr. Martin Rehák

Šoltésovej 2, 811 08 Bratislava 1
tel.: 0905/450942

JUDr. MVDr. Ivan Riečan

Sládkovičova 22
974 05 Banská Bystrica
tel.: 0905/ 184429, 0911/184429
riecan@gmail.com

Mgr. Branislav Rybanský

Prešovská 33/A, 821 02 Bratislava 2
tel.: 0903/319399
branorybanský@gmail.com

Mgr. Vladimír Sedmohradský

Grösslingová 4, 811 09 Bratislava 1
tel.: 02/52633161
fax: 02/52633163
sedmohradsky@gmail.com

Mgr. Soňa Sepšiová

Komárnická 48, 821 02 Bratislava 2
tel.: 02/54641851, 0907/147272
fax: 02/54641852
sona.sepsiova@yahoo.com

JUDr. Lucia Sklenárová

SNP 94, 965 01 Žiar nad Hronom
tel.: 0903/667195
sklenarova@advokatkazh.sk

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Mgr. Jozef Sliška

Družstevná 10, 949 01 Nitra
tel.: 0911/557660
sliska@post.sk

JUDr. Soňa Slovjaková

Turgenevova 2, 040 01 Košice
tel.: 055/6771538, 0915/976818
slonicka6090@yahoo.com

JUDr. Dalimír Solčanský

Vodná 20, 949 01 Nitra
tel. a fax: 037/7414717
tel.: 0903/201144
solcansky@advokacia.sk

Mgr. Jana Straková

Krmanova 1, 040 01 Košice
tel.: 055/7205818, 0905/701589
fax: 055/7205819
strakova@strakaadv.sk

JUDr. Martina Strizovská

Starosaská 11
052 01 Spišská Nová Ves
tel.: 053/4410911, 0907/157155
fax: 053/4299335
martina.strizovska@post.sk

Mgr. Peter Svitok

Tomášikova 13
821 01 Bratislava 2
tel.: 02/43632082, 0907/582893
fax: 02/43632083
svitok@perspecta.eu

JUDr. Ivan Syrový

Záhradnícka 60
821 08 Bratislava 2
tel.: 02/20442241, 0904/525159
fax: 02/20442245
syrovy@akfiducia.sk

JUDr. Radoslav Šály

Gorkého 3, 811 01 Bratislava 1
tel.: 02/59241180
fax: 02/54432733
radoslav.saly@prkadvo.sk

JUDr. Marína Šimková

Horná 10, 974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/4162516, 0907/244250
simkova@advokatbb.sk

JUDr. Dana Šmídová

Mudroňova 31, 040 01 Košice
tel.: 0905/556995

JUDr. Vladimír Štefek

Jána Smreka 1, 841 08 Bratislava 4
tel.: 0907/713590
stefek.advokat@inethome.sk

Mgr. Karin Šturdíková

Zochova 6-8, 811 03 Bratislava 1
tel.: 02/33221123, 0908/792259
fax: 02/33221122
karin.sturdikova@weinholdlegal.com

JUDr. Daša Taschová

Košovská cesta 1
971 01 Prievidza
tel.: 046/5421968, 0903/274746
taschova-advokat@ozet.sk

JUDr. Juraj Tibenský

Bažantia 2, 949 01 Nitra
tel. a fax: 037/7410653
tel.: 0907/754882
jurajtibensky@centrum.sk

Mgr. Pavol Tisaj

Landererova 1, 811 09 Bratislava 1
tel.: 02/33554735, 0905/798429
fax: 02/33553839
pavol.tisaj@gmail.com

Mgr. Milan Tomáško

Panská 9, 811 01 Bratislava 1
tel.: 02/54648637, 0905/218232
fax: 02/54648639
tomasko@clc.sk

JUDr. Peter Tonhauser

Námestie SNP 17, 974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/4145541, 0903/508400
fax: 048/4145581

JUDr. Ladislav Török

Šafárikovo nám. 8, 048 01 Rožňava
tel.: 0905/518796
ladislavtorok@zoznam.sk

JUDr. Rita Tóth

kpt. Jaroša 4, 934 05 Levice
tel. a fax: 036/6316778
tel.: 0905/825567
tothrita@zoznam.sk

JUDr. Marta Tyrolová

Ľuda Zúbka 13/12, 841 01 Bratislava 4
tel.: 02/54410102, 0905/360557
fax: 02/54410103
mtyrolova@havlat.sk

JUDr. Marek Valachovič

Sekurisova 4, 841 02 Bratislava 4
tel.: 02/64284959, 0903/825293
fax: 02/64461455
markus@chello.sk

JUDr. Matej Valjent

Jesenského 232, 958 01 Partizánske
tel. a fax: 038/7497377
tel.: 0907/631006
valjent@gmail.com

JUDr. Vladimír Varinský

Horná 51, 974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/4153851, 0903/135439
fax: 048/4155145
volodaii@yahoo.com

Mgr. Roman Veselovský

Mostová 18, 034 01 Ružomberok
tel. a fax: 043/5867530
tel.: 0908/687227
veselovskyyroman@advokatdk.sk

Mgr. Jana Volná

Porubského 2, 811 06 Bratislava 1
tel.: 02/54641244, 0903/402512
fax: 02/54411141
volna@mvalko.sk

Mgr. Michal Volný

Vlčková 8/A, 811 04 Bratislava 1
tel.: 0903/255835
volny@hkplegal.sk

JUDr. Lenka Zámečníková

Križna 47, 811 07 Bratislava 1
tel.: 02/55423635
fax: 02/55421270
zamecnikova@akrepak.sk

JUDr. Ingrid Zlochová

Šancová 48, 811 05 Bratislava 1
tel.: 02/52620201, 0905/989169
fax: 02/52620203
ingrid.zlochova@parazlochova.com

■ Výkon advokácie majú pozastavený podľa § 8 ods. 1 písm. a, d zákona o advokácii:

JUDr. Iveta Benčatová, Kozárovce
od 15. 11. 2007

JUDr. Diana Bielíková, Bratislava
od 28. 12. 2007

JUDr. Svetlana Gavorová, Bratislava
od 6. 11. 2007

JUDr. Alena Gregušová, Nitra
od 1. 1. 2008

JUDr. Štefan Halasi, šamorín
od 1. 1. 2008

JUDr. Martina Krišová, Bratislava
od 1. 1. 2008

JUDr. Adrián Kromka, Bratislava
od 31. 10. 2007

JUDr. Andrea Liščáková, Zvolen
od 1. 1. 2008

Mgr. Lucia Macaláková, Veľký Krtíš
od 1. 12. 2007

Mgr. Kristína Ňaňková, Nitra
od 1. 1. 2008

JUDr. Ivo Nesrovnal, Bratislava
od 1. 12. 2007

JUDr. Monika Plichčíková, Košice
od 19. 11. 2007

JUDr. Martin Podkonický, Bratislava
od 1. 1. 2008

Mgr. Peter Pompa, Poprad
od 3. 12. 2007

JUDr. Róbert Ruščák, Bratislava
od 15. 11. 2007

JUDr. Robert Schronk, Bratislava
od 1. 1. 2008

JUDr. Andrea Tarkuličová, Bratislava
od 1. 12. 2007

JUDr. Estera Vetráková, Dolný Pial
od 1. 1. 2008

JUDr. Tatiana Weissová, Bratislava
od 1. 1. 2008

■ Výkon advokácie obnovili podľa § 10 zákona o advokácii:

JUDr. Martin Bednárík, Bratislava
od 1. 1. 2008

JUDr. Vladimír Dlugolinský, St. Ľubovňa
od 1. 2. 2008

JUDr. Marián Košut, Bratislava
od 16. 11. 2007
JUDr. Adriana Kováčiková, Bratislava
od 1. 1. 2008
Mgr. Dušan Krahulec, Trnava
od 1. 1. 2008
JUDr. Marián Ševčík, Bratislava
od 16. 11. 2007
Mgr. Marianna Škripecká, Košice
od 1. 1. 2008
JUDr. Daniela Škultétyová, Bratislava
od 1. 1. 2008

■ **Zo zoznamu advokátov boli vyčiarknutí podľa § 7 ods. 1 písm. a zákona o advokácii:**

JUDr. Dušan Kopecký, Bánovce nad Bebr.
od 23. 10. 2007
JUDr. Jana Mečiarová, Piešťany
od 25. 11. 2007

■ **Zo zoznamu advokátov boli vyčiarknutí podľa § 7 ods. 1 písm. c zákona o advokácii:**

JUDr. Mikuláš Bugár, Pezinok
od 1. 1. 2008
JUDr. Drahomíra Gschwendtová, Trnava
od 1. 1. 2008
JUDr. Ľudovít Hamerlík, Senica
od 1. 1. 2008
JUDr. Michal Fulka, Košice
od 1. 1. 2008

JUDr. Jana Helešic, Skalica
od 1. 1. 2008
JUDr. Igor Malý, Trnava
od 1. 1. 2008
JUDr. Igor Milan, Žilina
od 1. 1. 2008
JUDr. Viera Milkovičová
od 6. 12. 2007
JUDr. Anna Molnárová, Košice
od 1. 1. 2008
JUDr. Andrea Moravčíková, Hlohovec
od 1. 1. 2008
doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc., Košice
od 7. 12. 2007
JUDr. Richard Rapant, Trnava
od 1. 1. 2008
prof. JUDr. Jozef Prusák, CSc.
od 1. 1. 2008
JUDr. Viktor Schichman, Prešov
od 1. 1. 2008
JUDr. František Smejkal, Terchová
od 1. 1. 2008
JUDr. Anton Ščevík, Bratislava
od 1. 1. 2008
JUDr. Miluše Šigutová, Choceň
od 1. 1. 2008
JUDr. Jozef Šubrt, Piešťany
od 1. 1. 2008
JUDr. Vladimír Uharček, Dubnica nad V.
od 1. 1. 2008
Mgr. Martin Žovinec, Hlohovec
od 1. 1. 2008

Spracovala: Vilma Slopovská

Advokátske koncipientky hľadajú zamestnanie...

Mgr. Katarína Černická
Medvedovej 10, Bratislava,
tel.: 0903/935015
katarina.cernicka@post.sk
Absolventka PF UK v Bratislave z roku 2006. Po ukončení štúdia získala skúsenosti v oblasti občianskeho a trestného práva. Ovláda prácu na počítači a pasívne anglický jazyk. Má záujem o prácu v niektorej z bratislavských advokátskych kancelárií.

Mgr. Laura Sobotovičová
Absolventka PF UK v Bratislave z roku 2007. Ovláda prácu s počítačom (Word, Excel, internet). Vlastní vodičský preukaz skupiny B. Má záujem o prácu v Trnave, Piešťanoch, Galante, Bratislave alebo v inom meste v rámci západoslovenského regiónu.

Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 1. decembra 2007 do 15. januára 2008

■ **Do zoznamu advokátskych koncipientov boli zapísaní:**

JUDr. Ladislav Azari
v obch. spol. Ivančo, Rigo & Kukura s. r. o.,
Košice, zast. Mgr. Ivanom Ivančom
Mgr. Silvia Balášková
u JUDr. Ľuboša Frolkoviča, Bratislava
JUDr. Bartková Silvia
u JUDr. Martina Bartka, Trenčín
Mgr. Igor Bálint
u Mgr. Petra Sikoru, Bratislava
Mgr. Lucia Baňasová
v obch. spol. Pohanka & Partners v. o. s.,
Dolný Kubín, zast. JUDr. Ivanom Pohankom
Mgr. Martina Bariaková
u Mgr. Maroša Uhaľa, Zvolen
Mgr. Andrej Bartakovič
u Mgr. Radoslava Ulianka, Zvolen

Mgr. Dominika Bartošová
v obch. spol. Bukovinský & Chlipala, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. M. Bukovinským
Mgr. Monika Bartošová
u JUDr. Andrei Havelkovej, Žilina
Mgr. Stanislav Benčík
u JUDr. Pavla Gráčika, Nitra
Mgr. Johana Bertová
u JUDr. Mareka Gulu, Prešov
Mgr. Mgr. Michal Bezák
u Mgr. Karola Haľapku, Bratislava
Mgr. Ján Brandis
u JUDr. Dušana Dívka, Považská Bystrica
Mgr. Martin Bránik
u Mgr. Petra Czúdora, Levice
Mgr. Eva Braxatorisová
u Mgr. Petra Pirožka, Bratislava
Mgr. Peter Brúsik
u JUDr. Jána Mrázovského, Žilina

Mgr. Simona Bubniaková
u JUDr. Pavla Bubniaka, Banská Bystrica
Mgr. Katarína Cakociová
u JUDr. Lenky Borovskej, Košice
Mgr. Peter Červenák
u JUDr. Tomáša Pintéra, Bratislava
Mgr. Lucia Čillová
v obch. spol. BRUDNÝ & PARTNERS, s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. Martinom Brudným
Mgr. Katarína Čulenová
u JUDr. Margity Čulenovej, Bratislava
Mgr. Jozef Čupa
u JUDr. Jozefa Vozára, Bratislava
Mgr. Roman Desát
u JUDr. Jozefa Pallu, Trnava
Mgr. Ján Dobák
u JUDr. Pavla Biksadského, Malacky
Mgr. Zuzana Dobšinská
u JUDr. Ondreja Szilagyiho, Lučenec

Mgr. Katarína Dubovská
u JUDr. Štefana Bugalu, Bratislava

JUDr. Miroslav Duračinský
u JUDr. Matúša Boľoša, Banská Bystrica

Mgr. Iveta Fabianová
u JUDr. Olgy Liškovej, Poprad

JUDr. Eva Ficlová
v obch. spol. ULC Čarnogurský s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Jánom Čarnogurským

Mgr. Lucia Filipková
u JUDr. Ondreja Zachara, Banská Bystrica

Mgr. Katarína Filipová
v AK Urbáni, s. r. o., Banská Bystrica,
zast. JUDr. Rastislavom Urbánim

Mgr. Jana Gachová
u Mgr. Richarda Karkó, Žilina

Mgr. Ján Gálik
u Mgr. Ivana Šveca, Bratislava

Mgr. Roman Gašparík
v bnt-Sovova Chudáčková & Partner, s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. Ing. Dávidom Oršulom

Mgr. Pavel Gavorník
u JUDr. Ing. Petra Pacalaja, Trnava

Mgr. Zuzana Gergelová
v obch. spol. Bizoň & Partners, s. r. o., Brati-
slava, zast. JUDr. Jurajom Bizoňom

Mgr. Diana Gločková
v obch. spol. PATENT IURIST s. r. o., Brati-
slava, zast. Mgr. Ing. V. Neuschlom

Mgr. Boris Halás
v obch. spol. SQUIRE SANDERS s. r. o., Brati-
slava, zastúenej JUDr. N. Nikitinovou

Mgr. Nadežda Hírešová
v obch. spol. ADVOKÁTI s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Jánom Buocikom

Mgr. Tomáš Hláčik
u Mgr. Roberta Antala, Banská Bystrica

Mgr. Silvia Hricová
v AK Máčaj a Novák, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Jozefom Novákom

JUDr. Ivana Igazová
u JUDr. Gabriely Igazovej, Bratislava

Mgr. Miroslav Ivanovič
u Mgr. Karola Haťapku, Bratislava

Mgr. Michal Kapusta
u JUDr. Jozefa Zlochu, Banská Bystrica

Mgr. Alexandra Karlíková
u JUDr. Róberta Bockaniča, Bratislava

Mgr. Radim Komka
u JUDr. Dáši Komkovej, Prešov

Mgr. Katarína Kováčová
u JUDr. Jaroslava Ružičku, CSc., Bratislava

Mgr. Petra Králiková
v obch. spol. Advokátska kancelária JUDr.
Ján Majling, s. r. o., zast. JUDr. J. Majlingom

Mgr. Soňa Krištofová
u JUDr. Petra Marka, Topolčany

Mgr. Ján Krnáč
v obch. spol. Laššák s. r. o., Banská Bystrica,
zast. JUDr. Martinom Laššákom

Mgr. Ivana Lacková
u JUDr. Aleny Lackovej, Trenčín

Mgr. Marcel Máčai
u JUDr. Lucie Schweizer, Bratislava

Mgr. Helga Maďarová
v obch. spol. Balcar Polanský Eversheds
s. r. o., Bratislava, zast. Mgr. P. Gregušom

Mgr. Martina Maruščáková
u JUDr. Dušana Maruščáka, Stropkov

Mgr. Rastislav Matoška
v obch. spol. G & G IURISCONSULTI s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Slávkou Gatialovou

Mgr. Alexander Medek
u JUDr. Ing. Vojtecha Čipáka, Bratislava

Mgr. Zuzana Medvecká
u JUDr. Petra Jančího, Liptovský Mikuláš

Mgr. Tamara Micháľková
u JUDr. Vladimíra Hrtka, Bratislava

Mgr. Martin Michalko
v obch. spol. HMG & PARTNERS, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Slavomírom Moškom

Mgr. Michal Miko
v obch. spol. Valko, Majer & partners, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Richardom Majerom

Mgr. Hynek Navrátil
u usadenej euroadvokátky JUDr. Heleny
Strachotovej, Martin (súčasne aj v ČAK)

JUDr. Roman Nižník
u Mgr. Jaroslava Kaifera, Košice

Mgr. Rastislav Otruba
u JUDr. Štefana Schnellyho, Žilina

JUDr. Alena Plančárová
u Mgr. Zuzany Novákovej, Prešov

Mgr. Saskia Poláčková
u JUDr. Márie Poláčkovej, Trenč. Teplice

Mgr. Matej Porubský
u Mgr. Daniela Pribyla, Lučenec

Mgr. Peter Prokopovič
u JUDr. Jána Pirča, Košice

Mgr. Martina Rejdovianová
u JUDr. Jána Vinarčíka, Banská Bystrica

Mgr. Zdenko Seneši
u JUDr. Ondreja Škodlera, Bratislava

Mgr. Daša Schmidtová
u JUDr. Antona Gardona, Piešťany

Mgr. Adriana Sládková
u JUDr. Ľubice Kupkovej, Bratislava

Mgr. Ondrej Sochor
u JUDr. G. Matuškovej, PhD., Ban. Bystrica

Mgr. Tomáš Suchý
u JUDr. Magdy Jaňovkovej, Banská Bystrica

Mgr. Katarína Šimanská
u JUDr. Miloša Baranca, Banská Bystrica

Mgr. Danica Škarbová
u JUDr. Soni Petrusovej, Lučenec

Mgr. Ingrid Šoltéssová
u JUDr. Zuzany Šoltéssovej, Komárno

Mgr. Beáta Šulanová Múcsková
u Mgr. Diany Šiagyovej, Šaľa

Mgr. Štefan Šucha
u JUDr. Ľudovíta Mráza, Bratislava

Mgr. Vladimír Tamašovič
u JUDr. Juraja Trokana, Trnava

Mgr. Lucia Tareková
u JUDr. Dagmar Malaschitzovej, Bratislava

Mgr. Eva Trangošová
u Mgr. Maroša Uhaľa, Zvolen

Mgr. Zuzana Uhercová
u JUDr. Alojza Baránika, Bratislava

JUDr. Juraj Valášek
u JUDr. Michala Fraňa, Trenčín

Mgr. Zuzana Vilhanová
v obch. spol. DEDÁK & PARTNERS, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Pavlom Blahušiakom

Mgr. Magdaléna Vláčilíková
u Mgr. Ing. Tomáša Víteka, Bratislava

Mgr. Lenka Voštinárová
u JUDr. Radoslava Gregu, Košice

Mgr. Katarína Vrllová
u JUDr. Ľudovíta Vrlu, Senica

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

■ Zmeny v zozname advokátskych koncipientov:

Mgr. Tomáš Hauptvogel od 1. 11. 2007 v obch. spol. KONEČNÁ & ŠAFÁŘ, s. r. o., Bratislava, zast. Mgr. Dagmar Yoder
JUDr. Tomáš Langer od 17. 10. 2007 v obch. spol. Procházka Randl Kubr, s. r. o., Bratislava, zast. Mgr. Martinom Křížom
Mgr. Milena Nosková od 15. 10. 2007 v DT LEGAL, s. r. o., Bratislava, zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
Mgr. Veronika Pleváková od 1. 11. 2007 u JUDr. Petry Lukáčovej, Nitra
Mgr. Branislav Pospíšil od 1. 12. 2007 u JUDr. Mariána Mikáčiho, Bratislava
Mgr. Alexandra Röhmanová od 1.10. 2007 u JUDr. Pavla Nechalú, Bratislava
JUDr. Branislav Štrbáň od 16. 10. 2007 u JUDr. Magdalény Lesayovej, Trnava
Mgr. Aneta Tabačková od 30. 8. 2007 v obch. spol. AKMG s. r. o., Banská Bystrica, zast. Mgr. Matúšom Gémešom
Mgr. Eva Tináková od 7. 11. 2007 v obch. spol. MAPLE & FISH s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Martinom Javorčekom
Mgr. Michal Trúšik od 30. 8. 2007 v obch. spol. AKMG s. r. o., Banská Bystrica, zast. Mgr. Matúšom Gémešom

■ Zo zoznamu advokátskych koncipientov boli vyiarknutí v dôsledku skončenia pracovného pomeru u advokáta:

Mgr. Ivana Blajsková do 31. 10. 2007 v obch. spol. PROLEGAL, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Mariánom Janásom
Mgr. Ján Buroci do 30. 10. 2007 u JUDr. Renáty Dolanskej, Bratislava
JUDr. Kristína Čundrlíková do 31.10. 2007 u JUDr. Daniely Bacíkovej, Banská Bystrica
Mgr. Slavomír Dolinský do 5. 6. 2003 u JUDr. Františka Sabola, Prešov
Mgr. Mag. iur. Jana Faybík do 30. 9. 2007 v DT LEGAL, s. r. o., Bratislava, zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
Mgr. Zuzana Floriančíková do 30. 9. 2007 v obch. spol. G&G IURISCONSULTI s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Slávkou Gatialovou
JUDr. Rastislav Funta, LL. M. do 15. 11. 07 v obch. spol. NH – Hager Lapšanský s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Juliánom Lapšanským
Mgr. Denisa Gallová do 31. 10. 2007 v AK Slivka & Lečková, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Danielou Lečkovou
Mgr. Miroslav Hloben do 31. 10. 2007 v obch. spol. InLaw, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Katarínou Švancarovou

Mgr. Viktória Hollá do 17. 9. 2007 u JUDr. Petra Šrobára, Bratislava
Mgr. Milan Kantulák do 31. 10. 2007 u JUDr. Michala Mandzáka, Bratislava
JUDr. Zuzana Konáriková do 31. 10. 2007 u JUDr. Ľubomíra Messingera, B. Bystrica
JUDr. Helena Krajčírovičová do 31. 8. 07 v AK Slivka & Lečková, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Danielou Lečkovou
Mgr. Katarína Krajecová do 31. 10. 2007 v obch. spol. G&G IURISCONSULTI s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Slávkou Gatialovou
Mgr. Daniel Krošlák do 6. 11. 2007 u JUDr. Edity Krejčí, Bratislava
JUDr. Miriam Mažgútová do 15. 10. 2007 u Mgr. Evy Popovičovej, Kežmarok
Mgr. Zdenka Mischke do 30. 9. 2007 u JUDr. Juraja Tomáška, Bratislava
JUDr. Daniela Muráriková do 31. 10. 2007 u JUDr. Vladimíra Hrtka, Bratislava
Mgr. Lenka Nosálová do 5. 8. 2007 u Mgr. Lucie Uliankovej, Zvolen
Mgr. Andrea Šperková do 22. 11. 2007 v obch. spol. LAWCORP, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Jánom Vajdom
Mgr. Martina Uhláriková do 6. 11. 2007 u JUDr. Anny Huljakovej, Rajec
JUDr. Stanislava Vráblová do 30. 9. 2007 u JUDr. Petra Vrábla, Bratislava

Spracovala: Danica Ježová

Advokátska kancelária Marek & Partners

so sídlom v Bratislave,

ktorá poskytuje právne poradenstvo pre významné zahraničné spoločnosti

hľadá

koncipienta / koncipientku

Požiadavky:

● vysokoškolské vzdelanie v odbore právo získané v SR (ďalšie právnické vzdelanie získané v zahraničí je výhodou) ● výborná znalosť angličtiny (vrátane právnej terminológie) slovom a písomom ● dôslednosť, precíznosť, samostatnosť, zodpovednosť, spoľahlivosť ● schopnosť tímovej práce, proaktívny prístup k práci, flexibilita, vysoké pracovné nasadenie, odolnosť voči stresovým situáciám ● schopnosť rýchlej orientácie v problematike ● dobré komunikačné schopnosti ● záujem o trvalý profesijný rast ● lojalnosť, diskretnosť ● prax v poprednej slovenskej alebo medzinárodnej advokátskej kancelárii je výhodou

Ponuka:

● príležitosť pracovať na zaujímavých projektoch pre významné zahraničné spoločnosti ● práca v mladom dynamickom kolektíve ● možnosť profesijného rastu ● adekvátne finančné ohodnotenie

V prípade Vášho záujmu o uvedené pracovné miesto pošlite, prosím, svoj štruktúrovaný životopis v anglickom a slovenskom jazyku prostredníctvom e-mailu na adresu: branislav.brocko@marek.sk alebo poštou na adresu **Marek & Partners, Palisády 36, 811 06 Bratislava**, do rúk: Branislav Brocko.

Advokátska kancelária Mgr. Roberta Daniša

s medzinárodnými skúsenosťami poskytujúca širokú škálu právnych služieb s vysokým profesionálnym štandardom pre prevažne zahraničnú klientelu

príjme

koncipienta / koncipientku

Požiadavky:

■ ukončené vysokoškolské vzdelanie v odbore právo

■ jeden rok praxe advokátskeho koncipienta

■ aktívnu znalosť anglického a slovenského jazyka

Vaše ponuky v anglickom a slovenskom jazyku očakávame na adrese:

Advokátska kancelária Mgr. Robert Daniš

Vajnorská 100/B

831 04 Bratislava 3

e-mail: danis@chello.sk

mobil: 0905/797489

Štefan a Vladimír Fajnorovci – otec a syn alebo advokát a sudca

JUDr. Peter Kerecman

„Advokát nech nikdy nezabudne, že ak má dôveru vo svoje povolanie, vo svoj rozum a svoju česť, vždycky nájde dostatok klientov, ktorí budú mať dôveru v neho. A sudca nech nikdy nezabudne, že dobré súdy znamenajú dobrých advokátov a dobrí advokáti dobré súdy.“ Tieto slová predniesol na prednáške *Sudca a advokát* konanej 12. novembra 1932 na schôdzi Právnickej Jednoty v Košiciach dlhoročný advokát a neskorší prvý prezident Najvyššieho súdu Československej republiky **Vladimír Fajnor** (1875 – 1952), syn známeho slovenského advokáta **Štefana Fajnora** (1844 – 1909)

Rodina Fajnorova a Štefanovo detstvo

Štefan Fajnor pochádzal z rodiny **Jána Fajnora**, ktorý mal v Brezovej pod Bradlom mäsiarsku živnosť a malú krčmu, ktorú využívali slovenskí remeselníci a obchodníci, ktorí prechádzali cez Brezovú a tam sa stretali. Ján Fajnor si vo februári 1833 za životnú družku vyvolil **Juditu Jurkovičovou**, sestru sobotíšskeho učiteľa **Samuela Jurkoviča**, ktorý svoju dcéru **Annu** vydal za **dr. Jozefa Miloslava Hurbana**, z manželstva ktorých sa narodil **Svetozár Hurban Vajanský**. Samuel Jurkovič bol istý čas i verejným notárom a práve on spísal v roku 1850 aj závet pre v tom čase takmer sedemdesiatročného Mateja Fajnora, starého otca Štefana Fajnora, pričom potrebu spísania závetu poručiťel v jeho úvode odôvodnil tým, že „každému jest jednu umírti sešlí vekem považujíc, že mna milí Pán Buh nemocí navštívit ráčil“ s cieľom, aby „mezi po mne pozostalími svornost, dobrota a láska panovala“ a o svojom majetku poručil v siedmych bodoch, z ktorých prvý znel: „Duši mu nesmrtnu poručam a odevzdávam pri rozlučení se smrtelným telem mojím Bohu Stvořiteli“.

Manželka Ján Fajnor, ktorý sa neskôr stal Brezovským richtárom, a Judita Jurkovičová si zapisovali počas celého svojho spoločného života pri narodení každého zo svojich jedenástich detí, túto udalosť hranatým švabachom Ján Fajnor na čistý list rodinného Transoscia. A tak pribudol v knihe aj zápis, podľa ktorého „Roku Pane 1844 Dne 16. unora Dal nám Pan Buh Syna menem Štefan“.

Štefan trávil detstvo v rodnej Brezovej, ako osemročný v roku 1853 odchádza na juh do Dolných Salíb učiť sa maďarsky, keďže maďarčina bola v tom čase úradnou rečou, jej ovládanie bolo prejavom vzdelania a v jeho rodisku sa používala iba slovenčina. Nádobudnutá znalosť maďarčiny umožnila Štefanovi absolvovať prvú triedu privátne a tak na jeseň roku 1855 mohol vstúpiť v Prešporku priamo do druhého ročníka evanjelického lýcea, kde študoval až do roku 1862, keď zmaturoval.

V roku 1859 ako pätnásťročný sa Štefan začína venovať aj hudbe. Začiatky boli ťažké a sám Štefan konštatoval, že po prvom roku sa nenaučil takmer ničoho. Vtedy mu „pán ujček Jurkovič“, povedal, že v hre na klavíri neuspeje. Tento prísny úsudok Štefana vyprovokoval k rozhodnutiu klavír ovládnuť. A tak presvedčil svojho otca, aby mu zaopatril vlastný nástroj. Otec, ktorý si želal, aby sa jeho syn stal učiteľom, na čo by mu postačovalo gymnázium a trocha znalosti hudby, Štefanovej žiadosti vyhovel, zaobstaral mu klavír za 20 zlatých a poslal mu ho do Prešporka. Týmto klavírom bol starý používaný spinet, ktorý sa po krátkom čase rozpadol. Štefan potom spomínal, že jeho šetrný otec použil zvyšky spinetu v stajni ako válov pre žriebätá. Hudbe sa v Prešporku Štefan potom naďalej venoval, študoval pod vedením nemeckého organistu evanjelickej cirkve Volkmar Schuriga, vyučovanie bolo prísne a systematické, učil sa teóriu, hru na klavír a popri tom sa venoval štúdiu na

lýceu. Keď po roku intenzívneho cvičenia na klavíri navštívil „pána ujčeka Jurkoviča“, ktorý mu predložil celkom neznáme noty, skladbu zahral takým spôsobom, že ujček ho chválil so slzami radosti v očiach.

Štefanove štúdiá

Študentský život Štefanov nebol nijako jednoduchý, zakúsil osud chudobných študentov napriek tomu, že ho spočiatku otec podporoval. Vďaka svojmu politickému presvedčeniu, ktoré netajil ani v rodine, vznikali doma konflikty, ktoré neskôr Štefan popísal tak, že „pre národné a cirkevné presvedčenie dostal som sa do protivy s nebožtíkom otcom, následkom čoho mi takmer od piatej triedy otec žiadnej podpory nedával, živoril som zväčša z tých príjmov, ktoré som si dávaním hodín na klavír zadovážil“. Tento rozkol s otcom sa stal medzníkom v živote Štefanovom a nakoniec viedol k tomu, že Štefan sa stal poslucháčom práva.

Štefan nastúpil na evanjelickú teologickú fakultu, avšak už v prvom roku štúdia bol spolu s ďalšími 17 Slováckmi a jedným Čechom pre slovanské zmysľovanie zo štúdia vylúčený. Incident, ktorý viedol k vylúčeniu Fajnora popísal riaditeľ lýcea takto: „Fajnor, Slovák, žiak 9. triedy, prvoročný teológ, ktorý cez mesiac nenavštevoval školu, prišiel do alumnea bez toho, aby mal od správcu alumnea prijímací lístok a tak na pokyn seniora nedostal obed. Medzi Fajnorom a seniorom padli tvrdé slová, následkom čoho mu bol zakázaný vstup do alumnea. Napriek tomu však Fajnor na druhý deň prišiel znova, senior ho vyzval, aby odišiel, z čoho povstala hromadná hádka medzi slovenskými a maďarskými študentami, Fajnor sa bránil kameňmi a vyhnali ho zo školy“. Na druhý deň sa na stranu Fajnora verejne postavili 18 študenti a vyhlásili, že v udalosti vidia útok na svoju národnosť. Školský senát prísne zakročil, najmä po tom, čo sa slovenskí previnilci hromadne nedostavili na vyšetrovanie udalosti, keď na druhej strane senát odmietol, aby sa v mene všetkých vyjadril Fajnor. A tak Fajnor pokračoval krátko v štúdiu teológie vo Viedni.

Do Prešporka sa vrátil na jeseň 1864 ako poslucháč právnickej akadémie, na ktorej panovala väčšia akademická sloboda. K rozhodnutiu stať sa juristom priviedol Štefana advokát dr. Michal Mudroň. Bez podpory svojho otca trel biedu, avšak vo výkaze štúdia na školský rok 1863/1864 bol hodnotený ako „usilovný, akademické správanie sa bezvadné, skúšky zložené v jazyku maďarskom, prospech výborný“.

Po roku, na jeseň roku 1864 v presvedčení, že hlavné mesto Uhorska mu umožní ľahšiu obživu, odišiel Štefan do Pešti pokračovať v právnickom štúdiu. Po krátkom čase však ochorel a musel štúdium zo zdravotných i materiálnych dôvodov prerušiť. Nasledujúci rok strávil po rozličných pravotárskych a slúžnovských kanceláriách ako aj u hlavného župana liptovského Jána Francisciho (1822–1905), účastníka Hurbanovho povstania, aby si zarobil.

Na školský rok 1866/67 sa vrátil do Prešporku. Po ukončení tretieho ročníka zložil štátnu skúšku. Absolutórium dosiahol 23. 8. 1867.

Na ceste k vlastnej advokátskej kancelárii

Skončenému juristovi Štefanovi ponúkol prvé zamestnanie jeho vzdialený príbuzný, zeman a advokát Ján Fajnor, ktorý si Štefana veľmi obľúbil. Fajnor jeho ponuku však odmietol a to aj napriek tomu, že Ján Fajnor mu navrhol dokonca, aby sa k nemu na kopanice prísťahoval a slúbil mu poručiť celý majetok pod podmienkou, že bude u neho pracovať a bude vyznávať jeho politickú vieru. Tá bola však v príkrom rozpore s názormi Hurbanovými a teda i Fajnorovými.

V auguste 1867 vstúpil Štefan do koncipinetskej praxe u Dr. Michala Mudroňa v Prešporku. Z novembra tohto roku pochádza jeho charakteristika, ktorá bola určená možno i pre jeho zápis ako osnovníka v advokátskej komore, podpísaná farárom z jeho rodnej Brezovej, podľa ktorej „Fajnor z našej obce pochádzajúci v Prešporku zotrúvajúci jak pravotársky concipista, tu v obci jak mravný, pokojného, slušného sa držania a bezúhonného života vubec známym je“. Štefan neskôr pokračoval v povinnej praxi ako osnovník v Senici u zemana a veľkostatkára, politika a advokáta Koronthályho. Ten mal na tie časy veľkú kanceláriu, stál na čele maďarónskeho diania v Senici a tak Fajnor u neho dlho nevydržal, a len čo mohol vykázať dostatok praxe, šiel do Pešti na advokátske skúšky. Praktické skúšky advokátske vykonal 29. 11. 1869 a 7. 12. 1869 v Pešti, čím sa stal „Landes- und Wechselgerichtsadvokat“.

V decembri 1869 si Štefan Fajnor otvoril vlastnú kanceláriu v Senici, kde bolo v tom čase sídlo okresného i krajského súdu – sedrie. V Senici nakoniec strávil advokátskou prácou celých 40 rokov až do svojej smrti. V očiach senických Slovákov bolo toto rozhodnutie Fajnorovo prejavom odvahy, Senica bola v tom čase biednym slovenským mestečkom, plným prachu a blata s prízemnými domami, v ktorom nebol ani len telegraf, poštu vozili koňmo do Trnavy, kde bola i najbližšia železničná stanica.

Fajnor žil a pracoval v Senici v dome stojacom blízko budovy slúžnovského úradu. V roku 1896 sa slúžnym stal **dr. János Szále**, ktorý v tejto funkcii zotrval až do Fajnorovej smrti a ktorý sa stal Fajnorovým protivníkom pri obhajobe práv Slovákov zo širokého okolia. Fajnor počúval cez okno svojej kancelárie nadávky a bitku, ktorými bolo sprevádzané vyšetrovanie obvinených na dvore slúžnovského úradu i každé buchnutie dverí okresného väzenia. Slúžny sa s Fajnorom stretal v konaniach, v ktorých slúžny v prvom stupni trestal policajne i administratívne, ale aj v konaniach pred súdom. V roku 1901, keď voľby do Snemu v Senici vyhral slovenský advokát Veselovský, získava Fajnor spojenca. Veselovský zastúpený Fajnorom navrhujú trestné stíhanie Száleho pre spôsob, akým obvykle vedie vyšetrovanie. Vyšetrujúcim sudcom je však Száleho švagor dr. Tejfalussy, s ktorým sa Fajnor ešte viac ráz stretne v pojednávacej miestnosti, napriek tomu je v roku 1905 postavený Szále pod obžalobu, avšak nakoniec je oslobodený. Fajnorove vzťahy so slúžnym sa zhoršujú aj v súvislosti s postupom Száleho proti istému roľníkovi z Cerovej – **Štefanovi Jurovatému**. Jurovatý so svojim povozom šiel deň pred voľbami, v ktorých opäť kandidoval aj Veselovský, na železničnú stanicu do Jablonice, aby doviezol desiatku hudobníkov, ktorí mali hrať slovenským voličom. Keď však dôjde na stanicu, traja žandári ho zatknú a keď sa Jurovatý pýta, z akého dôvodu, odpovedia mu pažbami pušiek, na ruky mu založia putá a prevezú ho do okresného väzenia na slúžnovský úrad. Po krátkom čase na slúžnovský úrad privezú spútanú aj Jurovatého manželku. Fajnor, len čo sa o tom dozvie, odoberá sa k susedovi slúžnemu. Ten ho nechá čakať pred dverami a po čase mu oznámi, že vo veci Jurovatého nemôže Fajnorovi nič povedať, lebo nie sú úradné

hodiny. Fajnor trvá na odpovedi. Slúžny Szále mu povedal, že pokiaľ neodíde, privolá žandárov, aby ho z dvora slúžnovského úradu odvedli. Fajnor telegrafuje ministromi vnútra a sťažuje sa na slúžneho. Minister nariaďuje, aby bolo Jurovatému umožnené voliť. Do volebnej miestnosti ho sprevádzajú žandári s puškami, ktorí ho odvedú po voľbe späť do väzenia. Jurovatý a jeho žena sú prepustení až po troch dňoch. Fajnor opäť žiada disciplinárne konanie proti Szálemu pre bezdôvodné obmedzenie osobnej slobody Jurovatého, avšak neúspešne.

Rodina Štefana Fajnora

Napriek všetkému však Fajnor viedol v Senici šťastný život. Rok po otvorení advokátskej kancelárie sa ako 26 ročný 7. mája 1870 oženil s 20 ročnou Myjavčankou **Emíliou Annou Jurenkovou**, najstaršou dcérou Samuela Jurenku, pôvodne notára v Turej Lúke, a Zuzany Hossza de Sovényháza z rodiny zemanskej hlásiacej sa k slovenčine. Sestra Emílie Jurenkovej bola matkou Milana Rastislava Štefánika, ktorému sa potom Štefan Fajnor a Emília Jurenková stali krstnými rodičmi. Rodičia M. R. Štefánika boli zasa krstnými rodičmi detí Štefana Fajnora. Harmónia rodinného života zabezpečila Fajnorovi pokoj i silu duše.

V roku 1871 si Štefan Fajnor dopraje nový klavír. Kupuje si ho na splátky vo Viedni za 800 zlatých. Tento nástroj mu bude slúžiť po celý život a po smrti ho zdedí jeho dcéra. Po práci sa schádzali u Fajnorovcov priatelia, pestovali komornú hudbu, skúšali na vystúpenia spevokolu. Dom Fajnorov bol otvorený všetkým umelcom, ktorí zavítali do Senice. Po smrti otca Fajnorovej manželky žili Fajnorovci spoločne s jej matkou – urodzenou pani Zuzanou Hoszú de Sovényháza, ktorá učila Štefanove deti a vnukov menuet a gavalierske spôsoby.

Štefan a Emília mali spolu deväť detí – päť synov a štyri dcéry. Syn **Dušan** študoval najprv právo, stal sa však nakoniec kňazom, náboženským publicistom a generálnym biskupom Slovenskej evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Ďalší syn **Ivan** študoval na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, pôsobil ako lekár v Balážskych Ďarmotách. Syn **Štefan** vyštudoval právo, stal sa advokátskym koncipientom, avšak v roku 1918 ako dôstojník – legionár československej armády padol pri Buzuluku, in memoriam bol povýšený na kapitána československej armády. Ďalšími deťmi boli syn **Konštantín**, dcéra **Božena**, ktorá sa vydala za advokáta dr. Ľudovíta Bazovského – strýka známeho slovenského maliara Miloša Bazovského, dcéra **Želmíra** a už spomínaný syn **Vladimír**, ktorý sa neskôr stal advokátom.

Advokátska prax Štefana Fajnora

Obdobie, v ktorom si Štefan Fajnor otvoril advokátsku kanceláriu, nežičilo slovenským pravotárom, hoci, povedané slovami jedného z nich, dr. Miloša Šefanoviča, „viac slovenských pravotárov je potrebné i preto, lebo pri dnešnom behu sveta pri každom takrečeno kroku nutno obraňovať práva nepochybné, lebo kto si ich nebráni, tomu sa ony stratia, čo by zákonami akokoľvek zaistene boli“. Ako sa zdá, advokáti sa v tom čase na Slovensku stávali najmä tí, ktorí sa pre toto povolanie rozhodli nie pre hľadanie vlastnej obživy, ako skôr pre cítenie potreby dať sa do služieb pravdy a kolektívneho záujmu národa. Advokátsky dorast slovenský pochodil väčšinou z chudobných pomerov a podobne ako Fajnor otvorenie advokátskej kancelárie si vyžiadalo neraz i veľké strádanie. Napriek tomu okrem kňazov, boli to práve advokáti, ktorí sa venovali kultúrnej a politickej práci pre národ. Fajnor teda ako pravotár plnil aj svojím povolaním isté národné poslanie a takto svoju prácu i chápal. Bolo

treba veľkú odvalu, silu a duševnú rovnováhu, aby slovenský advokát tých čias mohol chodiť z jedného prehratého politického procesu na druhý, od jednej inštancie k druhej s vedomím, že chráni síce spravodlivú vec, ale neuspeje, ani keď je zákon na jeho strane.

V roku 1874 stáva sa Fajnorovým koncipientom slovenský básnik Pavol Országh. Jeho pseudonym „Hviezdoslav“ bol nápadom Fajnora. Advokát a jeho osnovník žili spolu nielen pre prácu, ale aj pre umenie. V tých časoch Fajnorova domáca často nariekala: „Mladý pán doktor Hviezdoslav píše básne a veľkomožný pán na nich robí hudbu – to je ale gazdovstvo!“ Cez jeho kanceláriu prešlo aj mnoho znamenitých právnikov – dr. Krno, dr. Rudolf Markovič, dr. Ľudovít Bazovský. Rudolf Markovič spomína na Štefana Fajnora ako na „svojho učiteľa, nenahraditeľného principála, svojho druhého otca“ a na časy svojho osvojenia u Fajnora ako na „časy, na ktoré nikdy nezabudnem, pretože to, čo viem, som zväčša naučil u Fajnora“.

Z politických procesov, na ktorých Fajnor obhajoval, považujú sa za najvýznamnejšie tlačový spor Michala Boora a Jána Lešku (1886), Oroslánske procesy (1887 – 88), memorandový proces v Kluži (1892), Veselovského proces (1904), už spomínaný Jurovateľský proces (1906), politický proces proti Jánovi Valáškovovi (1901). Fajnor obhajoval i dr. Jozefa Miloslava Hurbana pred senickým trestným súdom pre článok „Hyenizmus v Uhrách“, ktorý napísal po pohrebe svojho otca dr. Jozefa Hurbana v Hlbokom, keď maďarskí žandári na príkaz slúžneho nechceli ani rodinu pripustiť k hrobu.

Okrem takýchto sporov sa však Fajnor venoval aj obvyklej advokátskej práci, ako o tom svedčia jeho dochované advokátske spisy. Zastupoval v rôznych civilných, dedičských i trestných veciach, spisoval zmluvy, pričom jeho poznámky v spisoch sú pravidelne písané slovensky, iba citácie výpovedí si zachytával v origináli, teda v maďarčine. Na spisové dosky si lepil podacie lístky a listiny mal v spisoch presne označené. Aj v týchto sporoch postupoval čestne bez ohľadu na osobné záujmy. Keď ho raz privolal jeho brat Matej do rodnej Brezovej, aby prevzal jeho zastupovanie v spore o priebeh hranice s jeho susedmi, ktorým sa Matej vyhrážal tým, že má brata, ktorý je pravotárom v Senici, Štefan Fajnor si vypočul obe strany, povedal Matejovi „Brate, nemáš pravdu“ a Matejove zastupovanie v nespravodlivom spore neprevzal.

Ako sme už spomenuli, Fajnor zastupoval v **Oroslánskych procesoch**. Tie dostali názov podľa dedinky Orosláne, nachádzajúcej sa pri Blatenskom jazere. Na počiatku tejto trestnej veci stál záujem istého Pohánku dostať pre svojho brata miesto farára, ktoré do toho času zastával 76-ročný slovenský farár Moštenan a pre seba miesto učiteľa vtedy obsadené Slovákom Pavlom Bartošom, ktorého podporoval notár Cablk. Pohánkovi sa podarilo poštváť ľudí proti Moštenanovi, Bartošovi a Cablkovi obviniať ich, že peniaze vyzbierané pre faru a školu títo údajne posielajú do Ruska, a to do tej miery, že na fašiangy 1887 ľudia vypáchili byt Cablkov, jeho majetok rozhádzali po ulici a po tom, čo sa posilnili v jeho vínnej pivnici, hodlali lynčovať ostatných panslávov Moštenana i Bartoša. Žandári, ktorí sa vzápätí dostavili, chytili stranu lynčujúcim. Farár Moštenan bol zbavený fary, Bartoš bol preložený na kopanice pre poburovanie. Cablk sa však rozhodol trvať na vyšetrovaní a v trestnom konaní vystupoval ako súkromný žalobca a uplatňoval nárok na náhradu škody proti výrznikom, ktorí zničili jeho skromný majetok a žiadali potrestať za ohováranie Pohánku (a Pohánka zasa Cablka). Vo veci konala sedria v Komárne, Cablka zastupoval Fajnor. Sedria nepripustila Cablkových svedkov k prísaha ako nespoľahlivých panslávov, uznala Cablka vinným z ohovárania, Pohánku a výrzníkov oslobodila s tým, že Cablk sa má náhrady škody domáhať v civilnom konaní. Napriek tomu, že klient Fajnorov v konaní nebol úspešný, Fajnorovo pôsobenie pred komárňanskou sedriou bolo

neskôr hodnotené tak, že „svojim vystúpením podmanil si komárňanské obecnstvo, prvý deň procesu nepriateľsky naladené, ale na konci úctivo ho zdraviace“. Napriek výsledku procesu Fajnora potom s Cablkovcami a Moštenanovcami spájalo celoživotné priateľstvo, v ktorom pokračovali aj ich deti. Pohánka sa neskôr odal alkoholu a svoj život skončil samovraždou na fare svojho brata.

Fajnor zastupoval i v disciplinárnom konaní pred advokátskou komorou kolegu prešporského advokáta **Vendelína Kutlika**, proti ktorému podal kárnu žalobu Dr. Ladislav Aixinger. Predmetom disciplinárneho konania bolo správanie sa Kutlikovo, ktoré podľa obžaloby spočívalo v tom, že „zväčšoval slovenských študentov k panslávizmu, viedol ich tak, aby táto ich protimaďarská činnosť nemohla byť konrolovaná, dokonca zatiahol študentov i do svojho rodinného kruhu, ba i do krčmy a to všetko preto, aby mohol na nich panslávsky vplyvať“. Z toho kárny žalobca dr. Aixinger vyvodil, že kárne obvinený bol iniciátorom poburovania a ak by nebol exemplárne potrestaný, bolo by tu akútne nebezpečenstvo, že tieto veci sa budú opakovať. Na začiatku disciplinárneho pojednávania prečítali sa sprievodné dokumenty a ako svedok bol vypočutý profesor právnickej akadémie Juraj Fésus, ktorý uviedol, že „obžalovaný Kutlik je jeden z najnebezpečnejších panslávskych štváčov, čo viem čiastočne z vlastnej skúsenosti, čiastočne od profesorského zboru. Ináč ho osobne nepoznám“. Fajnor požiadal svedka, aby bol konkrétny a vymenoval nejaké fakty, ktoré svedčia o tom, čo svedok povedal. Svedok mu odpovedal, že od kolegu učiteľa na právnickej fakulte počul, že Kutlik v Iriczerovej reštaurácii Salaš založil panslávsku protimaďarskú skupinu. Ďalším vypočúvaným svedkom bol riaditeľ evanjelického lycea Viliam Michaelis, ktorý viedol vyšetrovanie svojich študentov. Ten na otázku, čo pri vyšetrovaní zistil, uviedol: „Osobne Vendelína Kutlika nepoznám, ale poznám jeho zarputilého syna Vladimíra Kutlika a vychádzam z toho, že synovia si osvojujú názory otcov.“ Na otázku Fajnora smerujúcu ku konkrétnym faktom svedok odpovedal, že osobne o veci viac nevie. Nasledovalo čítanie ďalších listín a po ňom záverečná žalujúca reč prokurátora, v ktorej uviedol, že „Vyšetrovanie dokázalo, že obžalovaný je z troch strán vinný. Jeho činnosť sa rozšírila na tri ústavy a na všetkých vykonával ničivú prácu. Boli vylúčení traja teológovia, päť lyceistov a jeden jurista – to sú obeť Kutlika, do ktorých zasial kúkoľ, ktorý v nich našiel úrodnú pôdu.“ Ďalej žalobca zdôraznil, že všetci svedkovia sú vážene osoby, ktoré vypovedali pod prísahou ako aj to, že je smutné, že vedúcim činiteľom panslávského spolu bol práve advokát. Žalobca dodával, že „preto sa Kutlik stretával so študentami vo svojom dome, aby na nich nedoviedol bedlivý zrak kontrolných orgánov“ a zdôraznil, že Kutlik dokonca i svojho syna využil na to, aby rozširoval medzi študentami zakázané tlačoviny, a Kutlik „navyše zabudol, že mu advokátsky diplom vystavila maďarská advokátska komora, preto je povinný byť maďarským vlastencom, a takto ťažko poškvŕnil česť a dôstojnosť advokátskeho stavu“. A tak sa nedalo ani len očakávať iné, než uznanie Kutlikovej viny.

Fajnor obhajoval aj v známom **Rumunskom Memorandovom procese v Kluži**. V roku 1892 sa dostavila do Viedne deputácia 300 Rumunov a chcela podať panovníkovi Memorandum obsahujúce rumunské národné politické a kultúrne požiadavky. Panovník Rumunov neprijal a vláda sa rozhodla zakročiť – bola podaná obžaloba na majiteľa tlačiarne, v ktorej bolo Memorandum vytlačené a na 25 členný výbor stojaci na čele hnutia Rumunov. Podstatou obžaloby bola kritika a spochybnenie uhorských zákonov v Memorande, obžaloba vinila 26 Rumunov z toho, že obsahom memoranda „spáchali útok na platnosť a povinnú silu zákonov z roku 1848 a 1868 o spojení Sedmohradska s Uhorskom, čím sa dopustili zločinu poburovania“. Medzi obžalovanými boli aj 10 advokáti, 7 kňazi a 2 lekári. Vec prejednával porotný súd v Kluži v máji 1894,

pojednávacia sieň bola plná novinárov. Obhajobu prevzalo 20 advokátov zo všetkých kútov Uhorska. Štefan Fajnor vystupoval v tomto konaní ako obhajca spolu s ďalšími slovenskými advokátmi Milošom Štefanovičom a Matúšom Dulom. Maďarská tlač dlho pred začiatkom procesu volala po prísnom treste, počas procesu bolo v Kluzi v pohotovosti vojsko i armáda, na uliciach sa demonštrovalo v prospech i neprospech obžalovaných. Všetci porotcovia boli maďarskej národnosti. V pojednávacej miestnosti bolo množstvo žandárov, obžalovaní márne žiadali viesť pojednávanie v ich materinskom jazyku. V štvrtý deň pojednávania predseda ostro vytkol obhajcom, že pojednávanie sťažujú, niektorým z nich uložil pokutu. Ostatní obhajcovia proti spôsobu vedenia pojednávania a pokutám protestovali, považujú ho za obmedzovanie obhajoby. Keď sa situácia nezlepšila, všetci obhajcovia ústami dr. Štefanoviča sa obhajoby vzdali a z Kluzy odcestovali. Fajnor v konaní namietal zostavenie poroty, poukazoval na to, že porotcovia nerozumejú rumunsky a sú medzi nimi i advokáti, ktorí v minulosti mali spory s obžalovanými, ako aj proti tomu, že porotcovia v priebehu pojednávania svojvoľne opúšťali pojednávacie miestnosti. Obžalovaní boli odsúdení bez obhajcov, a to na tresty žalára až do päť rokov.

Pod názvom **Nitriansky politický proces** vstúpila do slovenských dejín trestná vec vedená proti dr. Júliusovi Markovičovi, 41-ročnému praktickému lekárovi v Novom Meste nad Váhom, jeho bratovi 33 ročnému advokátovi dr. Rudolfovi Markovičovi, pôsobiacom v rovnakom meste a 54 ročnému farárovi zo Starej Turej Ľudovítovi Čulíkovi. Vladimír Fajnor nazval tento proces s odstupom času „senzačným monstre procesom“. Obžaloba nitrianskeho kráľovského fiškála dr. Gézu Chudovzského z 24. februára 1902 ich vinila z prečinu podnecovania proti národnostiam, ktorého sa mali dopustiť tým, že 22. septembra 1901 v Horných Bzinciach a toho istého dňa aj v Lubinej na verejnej schôdzi voličov pred voľbami do Uhorského snemu, v ktorých kandidoval ako slovenský národnostný kandidát dr. Rudolf Markovič, „prízvukovali vo svojich rečiach protizákonné ťažké utlačanie slovenskej národnosti, falo-

ne predstavili správanie sa maďarstva voči slovenskej národnosti, pričom tieto reči boli súde k tomu, aby slovenskú národnosť povzbudili k nenávisti proti maďarskej fajte“, pričom navyše zhromaždenie zvolali bez predbežného oznámenia. Z obžaloby vyplýva, že zhromaždenie v Horných Bzinciach sa konalo za prítomnosti asi tisícky voličov, v Lubinej asi pred 800 voličmi, na oboch týchto zhromaždeniach predstavil dr. Július Markovič svojho brata ako národnostného kandidáta do volieb, potom dr. Rudolf Markovič predniesol volebnú reč a nakoniec dr. Július Markovič spolu s Ľudovítom Čulíkom odporúčali voličom, aby volili dr. Rudolfa Markoviča. Dr. Rudolf Markovič mal vo svojej reči podľa obžaloby mimo iného voličom vraviť aj to, že „načo je nám maďarský jazyk, však vy tomu beztak nerozumiете, nám treba slovenské úradné listiny, predvolania a súdne výroky, lebo takto vy ani nevíete, za čo platíte svoje krvopotné groše (...) ako psov vás zaznačia do jednej matriky spolu s cigánmi a židmi. Preto jesli ja budem zvolený, na rummy obrátim matriku. Vláda šliape nohami zákon, Slovákov všade utlačujú, napriek tomu, že Jeho Veličenstvo podpísalo vyrovnanie a tento zákon vláda nedodržuje. Slobodno utláčať Slovákov? A predsa Slovákov utlačujú. I sudy vynášajú výroky v maďarskej reči, aby slovenský ľud nemohol vedieť, prečo ho súdia a trescú. Sobereme sa, aby sme potlačili Maďarov a aby prišli Slováci na vrch!“. Ostatní obžalovaní mali tieto slová potom vo svojich rečiach opakovať a schvaľovať. Obžalovaní sa bránili, že takéto reči nepredniesli, vo svojich rečiach iba poukazovali na to, že v zmysle zákonov je stanovená rovnoprávnosť všetkých národností v Uhorsku, zákony treba dodržiavať, súdne rozhodnutia by mali byť dvojjazyčné a nikdy nepovedali, že súdne výroky sú len preto v maďarčine, aby im národ nerozumel, alebo, že by Slováci boli ako psy zapisovaní do matrik a pokiaľ ide o matriky, navrhovali, aby sa opäť zaviedli cirkevné matriky.

Štefan Fajnor obhajoval dr. Júliusa Markoviča a Ľudovíta Čulíka. Advokát Rudolf Markovič sa obhajoval sám. Pojednávanie sa začalo 26. januára 1903 pred senátom, ktorému predsedal dr. Anton Mazoly, prísediacimi boli sudcovia dr. Arthur Miklósy a už spomínaný dr. Julius Tejfalusy, súdna sieň bola nabitá obecnosťou. Po výsluchu obžalovaných pristúpil súd k výsluchu svedkov. Ich výpovede boli rôznorodé, svedkovia, ktorých navrhol vypočuť kráľovský fiškál sčasti tvrdili to, čo bolo v obžalobe, a svedkovia navrhnutí obhajobou zasa potvrdzovali priebeh zhromaždení tak, ako ho popísali obžalovaní. Počas výsluchu svedkov obžaloby, ak sa obsahu obžaloby pridržali, kráľovský fiškál chválil, že svojou výpoveďou dokázali, že sú čestnými maďarskými ľuďmi, a ak si túto nespomenuli na okolnosti v podobe, v akej ich obsahovala obžaloba, vyzýval ich kráľovský fiškál k smelosti, apeloval na ich vlastenectvo. V takých chvíľach predseda senátu bol rozčúlený, sudca Miklósy zaboril hlavu do dlaní a sudca Tejfalusy sa choval ticho a vážne. Proces prežila celá Nitra, písali o ňom všetky noviny a ľudia si predávali vstupenky do pojednávacej siene sedrie. Fajnor sa bránil urážkam kráľovského fiškála slovami „Ak je niečo poburujúceho na tomto procese, je to chovanie kráľovského fiškála, ktorý používa takých výrazov, ktoré ženú krv do tváre a znemožňujú pokojné pojednanie. Už som mal šťastie účinkovať pred mnohými súdmi, ale toto som ešte neslýchal, že by verejný žalobník bol tak beztrestne prekračoval každú hranicu humanity a slušnosti a hanobil obžalovaných. Či je tu kráľovskému fiškúsovi všetko dovolené?!“ a prosí súd, aby meral rovnako obom stranám a „fiškála upravil k poriadku“. Predseda senátu na to reaguje slovami: „Vypočul som pána obrancu, ač prekročil hranice slušnosti, ale nechcem obmedzovať obranu v ničom. Kráľovský fiškál sa pohybuje v medziach zákona a tak nemám čo zakročiť.“ V takomto duchu pokračovalo pojednávanie až do záverečných rečí. V stredu 4. 2. 1903 dopoludnia prednášal záverečnú reč kráľovský fiškál, končil ju slovami „slovenský ľud bol

vždy verný svojej vlasti, ale teraz je vytrhnutý z pokoja, fanatizovaný a stal sa nepriateľom národa maďarského, hrozí napadnúť jednotu a celosť štátu. V našich hornatých krajoch sa rodia jedovaté semená. Súd má ale moc vytrhať to všetko aj s koreňom“, preto žiadal pre obžalovaných prísny trest. Popoludní od pol štvrtej dostal slovo Fajnor, ktorý s 20-minútovou prestávkou okolo piatej rečnil až do večera. Vo svojej reči poukázal na historický vývoj národnosti Uhorska, ich ústavné práva a rovnosť, poukazoval na to, že v zásade žiaden zo svedkov nepotvrdil bez výhrad obsah obžaloby, rozoberal obsah výpovedí jednotlivých svedkov, poukazoval na ich nedôveryhodnosť, vzdialenosť, v ktorej sa nachádzali od rečníkov na zhromaždeniach, poukazoval na nenaplnenie podmienok trestnej zodpovednosti. Rozsudok bol vyhlásený večer v sobotu 7. 2. 1903. Rudolf Markovič bol odsúdený na 5 mesiacov štátneho väzenia, Július Markovič na 2 mesiace a Ľudovít Čulík na 3 mesiace.

Fajnor spísal a podal apeláciu na Kráľovskú súdnu tabuľu v Prešporku, podobne aj dr. Rudolf Markovič. Pojednanie pred Kráľovskou súdnou tabuľou v Prešporku sa uskutočnilo 6. augusta 1903. Vo veci rozhodoval päťčlenný odvolací senát pod vedením kuriálneho sudcu dr. Eugena Porubszkého. Zástupca hlavného kráľovského žalobníka uviedol, že rozsudok vo výroku napadnutom obžalovanými považuje za správny, okrem výroku o treste, ktorý považuje za neprimerane nízky. Fajnor vo svojej reči poukázal najprv na to, že zápisnica z pojednávania sedrie nezodpovedá priebehu pojednávania, sú do nej vpisované a opravované časti, a potom rozoberal jednotlivé svedecké výpovede. Predseda senátu pripustil, aby sa obžalovaní vyjadrili po slovensky, inak sa odvolacie pojednanie viedlo maďarsky. Po skončení pojednávania a dvojhodinovej porade vyriekla Kráľovská súdna tabuľa v Prešporku rozhodnutie, ktorým rozsudok sedrie zrušila, všetkých obžalovaných spod obžaloby oslobodila. Toto rozhodnutie v závere zhrňa dôvody oslobodenia obžalovaných takto: „Ponevác treštuhodnosť možno vypovedať len na výpovediach celkom spoľahlivých a žiadnu obavu nebudiacich svedkov alebo iných uspokojivých dôkazov, ponevác svedčenia obťažujúcich svedkov nemožno prijať za spoľahlivé a obavu nebudiace a iné dôkazy prvostupňový rozsudok nedoniesol a také sa vôbec nevyskytli a ponevác ani z nového dokazovania tiež nemožno očakávať zistenie obžaloby, lebo pred kráľovskou tabuľou sú len také dôkazy, ktoré smerujú na zoslabenie obžaloby a niet ani stopy po takých, z čoho by sa dalo očakávať podopretie výpovede obťažujúcich svedkov – Kráľovská tabuľa nenašla dokázané, že by sa obžalovaní dopustili prečinu poburovania“.

Smrť a pohreb Štefana Fajnora

Štefan Fajnor zomrel vo Viedni 26. apríla 1909 po ťažkej operácii žalúdka, pohreb mal 29. 4. 1909 a pochovaný je v Senici. Pavol Országh Hviezdoslav kondoluje Emílii Fajnorovej listom z 29. apríla 1909, v ktorom píše „ohromený nenadálou zvesťou smrti Vášho drahého manžela prichádzam k Vám s výrazom najúprimnejšej sústrasti, bolestne želejúc odchodu mojho dobrého princípála, priateľa a dlhý čas mi milého a mnou vysokováženého a povždy nábožného borca za práva a život nášho slovenského národa“.

V deň pohrebu sa na senickom cintoríne zhromaždilo 11 kňazov na čele predstaviteľov slovenskej inteligencie. Počas obradu prichádza na cintorín slúžny dr. János Szále a niekoľko žandárov, ktorí na jeho pokyn s nasadenými bodákmi začínajú rozháňať zhromaždených, nastáva neopísateľný zmatok, jeden z prítomných zamdlieva a padá do otvoreného hrobu. Pri hrobe smie ostať iba najbližšia rodina a niekoľko priateľov. Nekrológ v Národných novinách pripomína Fajnora ako „muža, ktorý sa stal obrancom prehánaných, žalovaných, väznených a bitých politickou intrigou“.

Rok po pohrebe, 20. augusta 1910, schádza sa pri jeho hrobe mnoho priateľov, aby Fajnorovi odhalili a posvätili pomník postavený z ľudovej zbierky. Po úvodnom chorále prichádza však znova slúžny Szále so žandármi a s poukazom na to, že zhromaždenie nebolo ohlásené, prítomných násilne rozháňa. Szále si zaznačuje mená dvadsiatich najbližšie k nemu stojacich osôb a následne im udelí pokutu 20 zlatých. Na náhrobnom kameni ostali však dosiaľ vytesané verše Fajnorovho koncipienta Pavla Országha Hviezdoslava.

Po Štefanovi Fajnorovi je pomenované známe bratislavské Fajnorovo nábrežie, ktoré svoj názov dostalo ešte za čias 1. ČSR a ako jedno z mála verejných priestranstiev nezmenilo svoj názov ani počas trvania slovenského štátu a ani v období po druhej svetovej vojne. Angloamerický spisovateľ Steiner, inak pôvodom zo Senice, urobil Fajnora jednou z hlavných postáv svojho románu *Spiritus sanctus and Company* vydaného v New Yorku v roku 1918. A slúžny Szále? Po vzniku samostatnej Československej republiky bol prijatý medzi československých úradníkov, kde pôsobil až do odchodu na zaslúžený dôchodok...

Advokát Vladimír Fajnor

Vladimír Fajnor sa narodil 23. októbra 1875 v Senici a bolo mu predurčených 77 rokov života – zomrel 5. januára 1952 v Bratislave. V rokoch 1881 – 1885 navštevoval ľudovú školu v Senici, od roku 1885 študoval na českých gymnáziách v Hradci Králové, Uherskom Hradišti, na maďarských gymnáziách v Banskej Bystrici, Rimavskej Sobote a v Šoproni. Právo študoval na nemeckej univerzite v Berlíne a na maďarskej v Budapešti, kde sa zapojil do slovenského národného hnutia. Z tých čias sa dochoval Vladimírov list z Pešti adresovaný jeho rodičom a datovaný dňom 20. 12. 1896, v ktorom Vladimír píše „ľúto mi je trocha, že tento rok výnimočne nebudem môcť Vianoce vo Vašom kruhu stráviť, povinnosť nedopúšťa vzdialiť sa mi na pár týždňov z Pešti a len na pár dní ísť domov by sa mi veru nevyplatilo. Nuž tak zostanem pekne krásne tu sedieť. Jestli by však se-

nický Ježiško niečo doniesol, proti tomu bych ničoho nenamietal... Píšte mi aspoň teraz na sviatky niečo, keď už nemôžem byť s Vami, nech sa koľko-toľko listovne poteším". V Pešti v roku 1900 získal Vladimír titul JUDr. a tam vykonal v roku 1901 aj advokátsku skúšku a tak bol predurčený na to, aby sa stal pokračovateľom otcovým. V roku 1909, keď zomrel Štefan Fajnor, mal jeho syn Vladimír 34 rokov a pôsobil deviaty rok ako advokát vo Zvolene. Ďalších 9 rokov mal toto povolanie vo Zvolene ešte vykonávať. Po smrti Štefana Fajnora sa stala „hlavou rodiny“ jeho manželka Emília, ktorá si želala, aby syn Vladimír prevzal po otcovi jeho advokátsku kanceláriu v Senici a vybrala mu dokonca aj nevestu s tým, že Vladimír sa mal potom postarať v prípade potreby aj o svojich súrodencov, keď bude takto zabezpečený. Dnes už vieme, že tento sen sa Emílii nenaplnil. Vladimír sa totiž rozhodol nájsť si nevestu sám a postaviť sa na vlastné nohy bez pomoci, a tak sa vybral do Zvolena. Za svoju životnú družku si vyvolil **Teréziu Máriu Novomeskú**, ktorá bola vzdialeným potomkom českých šľachticov z Bielej Hory. Po príchode do Zvolena žil Vladimír najprv v malom prenajatom byte v zadnej časti domu stojaceho na zvolenskom námestí neďaleko evanjelickej fary – mal tam prenajaté dve izby, jednu na bývanie a druhá bola advokátskou kanceláriou. V tomto dome sa mu narodili syn aj dcéra, avšak kým v čase narodenia prvého z detí žil v podnájme, keď sa mu narodil syn Ľudevít, bol celý dom už jeho vlastníctvom.

Prvým Vladimírovým dieťaťom bola dcéra **Anna Emília**, neskôr **Daxnerová**, ktorá sa stala spisovateľkou. Druhým dieťaťom bol syn **Ján**, ktorý však zomrel ako 11 mesačný a tretím **Ľudevít Samuel**, ktorý sa stal neskôr advokátom v Bratislave a ktorého život mal byť kruto poznačený nástupom komunizmu – v roku 1952 bude násilne vysťahovaný v rámci „Akcie B“, ktorej cieľom bolo presídlenie intelektuálov z miest na vidiek. Bude deportovaný do dedinky Tomášovce, neskôr sa dostane do Banskej Bystrice, kde svoju právnickú kariéru završí ako podnikový právnik Bytového podniku Banská Bystrica. Vladimír Fajnor si vo Zvolene získal povesť šikovného právnika a priateľského človeka, založil a viedol tam Meštiansku banku, bol spoluzakladateľom Zvolenskej ľudovej banky, podporoval svojich súrodencov na štúdiách. Vladimír Fajnor sa stal vo Zvolene známym aj tým, že v roku 1904 založil *Zvolenské noviny*, tieto redigoval a sám do nich prispieval. Tieto noviny boli politicko-spoločenským mesačníkom, obsahovali však i rubriky ako čierna kronika a uverejňovali i básne, avšak ich hlavnou úlohou bolo informovať o dianí vo Zvolene a okolí. Vladimír Fajnor prispieva i do rubriky „Chýry“ krátkymi, niekedy i humorne poňatými správami, ako napríklad touto pod názvom Mátoha v kaštieli: „V železniarskej stolici zomrel neďávno Géza Záthurecký, veľkostatkár. Od jeho pohrabu nevyskúmateľné zvuky robia nezbedu v jeho kaštieli a najmä v komore. Ako do komory voľakto vstúpi, hneď sa začne všetko triasť a taniere, nádoby, fľašky so zaváraninou letia mu do hlavy. V kočiarni mátoha tiež všetko poprevracia. Domáci sa pre strach vysťahujú z kaštieli. Vrchnosť ešte nenariadila vyšetrovanie a veru by dobre bolo. Iste by sa vyklúlo, že mátoha je daktorý nezbedník, ktorý si hlúpe žarty tropí“.

Vladimír Fajnor – politik, sudca a učiteľ

Ako advokát vo Zvolene ukončil svoju činnosť Vladimír 31. januára 1919, pretože od 2. februára 1919 bol vymenovaný za prvého slovenského župana zvolenskej stolice. V tejto funkcii však zotrval iba do 5. júla 1919, keďže bol povolaný na Súdnu tabuľu do Bratislavy – budúci Vrchný súd – kde od 7. 7. 1919 pôsobil ako jej prezident. Vladimír Fajnor po príchode do Bratislavy býval s rodinou najprv v služobnom byte Krajského súdu, neskôr sa presťahoval do domu, ktorý kúpil na Ventúrskej ulici. Počas tohto pôsobenia vybudoval a upevnil organizáciu súdництва na Slovensku, podstatne prispel

k zdokonaleniu organizácie práce Súdnej tabule. Po roku 1918 trpelo Slovensko nedostatkom sudcov, väčšina sudcov maďarskej národnosti odišla do Maďarska, nedostatok sudcov bol tak citeľný, že niektoré súdy nemohli vykonávať agendu takmer vôbec. Fajnor presadzoval pribratie sudcov z Čiech a Moravy, pričom práve s cieľom uľahčiť im prácu sa spolupodieľal i na vydaní *Právnického terminologického slovníka maďarsko-slovenského a slovensko-maďarského*, so Záthureckým vydáva *Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi* (1923). Toto dielo pre slovenské súkromné právo znamenalo asi toľko ako v Čechách komentár Roučka a Sedláčka k Všeobecnému zákonníku občanskému, ba možno viac, hoci išlo iba o útle dva zväzky, pretože na Slovensku v tom čase platilo v oblasti súkromného práva uhorské obyčajové (nekodifikované) právo. Okrem týchto knižných publikácií uverejnil Vladimír Fajnor i množstvo článkov v odborných periodikách. Vladimír Fajnor bojuje však i proti neprajníkom. V roku 1924 napríklad akýsi súdny kancelista Johann Németh podáva na neho sťažnosť ministrovi, v ktorej uvádza, že Fajnor nehospodárne nakladá s prostriedkami rozpočtu Súdnej tabule, kupuje za ne výzdobu, ktoré potom sám používa v služobnom byte, v ktorom býva a to napríklad koberec či obrazy a na upratovanie bytu využíva štátnych zamestnancov počas ich pracovnej doby. Fajnor musí vysvetľovať, že oznamovateľ je bývalý úradník, ktorého musel riešiť disciplinárne pre spôsob jeho života a prepustiť pre neznalosť štátneho jazyka a oznámené údaje sú nepravdivé – pokiaľ obýva služobný byt ako predseda súdu, ide o 5 izbový byt v budove súdu zriadený ešte maďarskou vládou pre jeho predchodcu vo funkcii, v byte má dve pomocnice a preto nie je pravdou, že mu ho upratujú štátni zriadení. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že údajne do svojho bytu za štátne prostriedky zakúpil rôznu výzdobu, Fajnor uvádza veci na pravú mieru, konštatuje, že „do svojho bytu nezakúpil ničoho a do služobných priestorov svojej kancelárie iba v roku 1920 bustu pána prezidenta Masaryka a v roku 1922 jeden obraz od slovenského maliara. Pokiaľ ide o kokosovú rohož pred dverami služobného bytu, o ktorej oznamovateľ uvádza, že je to koberec, táto bola skutočne zakúpená z prostriedkov súdu spolu s rohožami do celej budovy, pretože pred bytom sa v čase nástupu do funkcie žiadna rohož nenachádzala a táto rohož je riadne evidovaná v majetku Súdnej tabule“.

Dňa 29. septembra 1920 bol Vladimír Fajnor v úradníckej vláde J. Černého vymenovaný ministrom pre zjednotenie zákonov a organizáciu správy a bol ním do 31. 11. 1921, keď sa vrátil na bratislavský Vrchný súd, kde pôsobil ako jeho predseda až do konca roku 1930. Od 1. 1. 1931 bol vymenovaný za prvého prezidenta Najvyššieho súdu ČSR v Brne a v tejto funkcii pôsobil do roku 1939 s krátkou prestávkou v roku 1938, keď pôsobil v Surového vláde ako minister spravodlivosti. Funkcie prvého prezidenta Najvyššieho súdu sa vzdal krátko pred Mníchovom a odišiel na zaslúžený odpočinok. Vo svojej sudcovskej práci sa riadil heslom – „veľkou nespravodlivosťou je zachádzať s rovnakými nerovnako, ale nie je menšou nespravodlivosťou zachádzať s nerovnakými rovnako“.

Od roku 1920 bol ako jeden zo zakladateľov starostom Právnickej Jednoty na Slovensku, bol spoluzakladateľom časopisu *Právny obzor*, v rokoch 1921 – 1936 jeho hlavným redaktorom. Po príchode do Bratislavy sa Fajnor zapojil i do vyučovania na Právnickej fakulte Univerzity Komenského. V roku 1922 sa stal jej súkromným docentom, prednášal tu občianske právo a skúšal ako „examinátor rígoros a štátnych skúšok“. Svoje pedagogické povinnosti nezanechal ani po tom, čo odišiel z bratislavského vrchného súdu na najvyšší súd do Brna. V roku 1935 oslavuje 60-tku. „Plné zdravie a hojne zdraru v činnosti!“ želá Vladimírovi Fajnorovi telegramom z Lán prezident T. G. Masaryk. Rozhodnutím z 13. 8. 1936 ho prezident

republiky menuje bezplatným riadnym profesorom občianskeho práva na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Jeho povinnosťou bolo vykonávať prednášky v rozsahu dvoch hodín týždenne bez povinnosti konať seminárne a praktické cvičenia, pričom prednášal tradične v neskoré pondelkové popoludnia. L i s - tom z 8. 11. 1938 sa Vladimír Fajnor vzdáva funkcie profesora na právnickej fakulte. Píše: „Pre zvýšené povinnosti svojho sudcovského úradu a pre pokročilý vek som prinútený odvolať svoje prednášky z občianskeho práva československého, ktoré som ohlásil na zimný semester 1938/39. Lúčim sa s našou fakultou nerád. Robil som pre slovenskú právnu vedu, čo bolo v mojich silách, popri mojom úrade sudcovskom, ale nové časy a starší môj vek mi radia, abych umožnil uplatnenie mladších síl.“

Na sklonku života

Po tom, čo Vladimír Fajnor rezignoval v 1938 na svoje profesorské povinnosti na Slovensku a v Čechách, vzdal sa v roku 1939

funkcie prvého prezidenta Najvyššieho súdu ČSR, žil na dôchodku v Brne. Spoločenské zmeny a druhá svetová vojna mu znemožňujú návrat na Slovensku. Jeho syn Ľudevít sa v Bratislave žení a Vladimír Fajnor mu nemôže prísť ani na svadbu. Svoju nevestu tak spozná až po skončení Druhej svetovej vojny, keď sa do Bratislavy vráti. V roku 1945 mu je ponúknutá pozícia zástupcu ČSR pri Stálom medzinárodnom rozhodcovskom súde v Haagu a Vladimír Fajnor túto ponuku prijíma. Posledné roky života venuje tejto práci. Dňa 5. januára 1952 v Bratislave zomiera.

Vladimíra Fajnora opísal Ivan Dérer slovami: „V zastávaní práv svojho národa nekompromisný a bezohľadný, vo všetkom ostatnom používal merítka prísnej, chladnej, logickej objektivity bez každej náruživosti. Vladimír Fajnor, ač vo veciach národných nikdy nebol prostý idealistického elánu, nedal sa ním uchvátiť na úkor veci. Idealistická náruživosť mu predpisovala iba celkový smer, ale metóda práce určená pre dosiahnutie cieľov vedená bola prísnou logičnosťou, realnosťou a právnickosťou.“

Použitá literatúra

- Fajnor Vladimír – **Biografický slovník Slovenska**, s. 486
 Fajnor Štefan – **Biografický slovník Slovenska**, s. 485
Biografický lexikón Slovenska II., C-F, Národný biografický ústav, Martin, 2004
 Rehúšová, G.: **Štefan Fajnor**. Okresná knižnica v Senici, 1994
 Janšák, Š.: **Život Štefana Fajnora**. Kultúrne-historický obraz. Bratislava, Bibliotheka, 1935
 Orel, D.: **Štefan Fajnor – slovenský skladateľ**. Bratislava, Učená spoločnosť Šafárikova, 1935
 Pšenová, O.: **Štefan Fajnor**. Senica, 2004
 Markovič, J.: **Nitriansky politický trestný process**. Turčiansky sv. Martin, 1903
 Socháň, P.: **Rozpomienka na Štefana Fajnora**. Prúdy č. 1/1936, s. 46–48
 Fajnor, V.: **Bratia Mudroňovci, Štefan Fajnor a Miloš Štefanovič – vodcovia predválečnej advokácie slovenskej**. Právny obzor č. 9/1935, s. 165 a nasl.
 Fajnor, V.: **Práca slovenských právnikov pred prevratom a v prvom desaťročí Republiky**. Právny obzor, 1928, s. 704 a nasl.
Nekrológ za Štefanom Fajnorom. *Národne noviny* č. 50, roč. 1909
Dr. Vladimír Fajnor 50-ročný. *Národný denník* z 23. 10. 1925, s. 1.
 Dérer, I.: **Vladimír Fajnor 60 ročný**. Právny obzor, 1935
Traja bojovníci evan. a v. cirkve a národa slovenského v senioráte nitrianskom. Reči povedané dňa 27. mája 1926 pri odhalení obrazov troch výtečníkov: Jána Lešku, Štefana Fajnora a Michala Kútzkeho. Myjava, Daniel Pažický, 1928
Vlastný životopis Štefana Fajnora v rukopise
Who's who of Czechoslovakia – Dotazník Tlačového odboru predsedníctva ministerskej rady vyplnený a podpísaný Vladimírom Fajnorom 30. 9. 1935
 Moyzes, Š.: **Dr. Vladimír Fajnor, prvý prezident Najvyššieho súdu, v. v., sedemdesiatročný**. Rukopis.
 Závacká, K.: **Právna kultúra v medzivojnovom Československu**. Právny obzor, č. 1/2004, s. 73 a nasl.
 Spomienky PaedDr. Gordany Daxnerovej, pravnučky Štefana Fajnora, žijúcej v Žiline a doc. RNDr. Vladimíra Štefana Fajnora, CSc., vnuka Vladimíra Fajnora, žijúceho v Bratislave

Archívne fondy

- Archív hlavného mesta SR Bratislavy, Osobný fond Štefana Fajnora, kr. 1–6
 Archív hlavného mesta SR Bratislavy, Osobný fond Vladimíra Fajnora, kr. 1–5
 Archív UK, fond Osobné spisy učiteľov PRAFUK, kr. 8
 Fotografie: archív Slovenskej národnej knižnice

Z článkov Vladimíra Fajnora

- Všehrd a Verboczi**. Právny obzor, 1921
Jednotný občiansky zákonník. Právny obzor, 1920 – 22
Bratia Mudroňovci, Štefan Fajnor a Miloš Štefanovič – vodcovia predválečnej advokácie slovenskej. Právny obzor, 1935
Manželské právo majetkové na Slovensku. Právny obzor 1920
Dedičské právo na Slovensku. Právny obzor, 1923, s. 9 a nasl.
Práca slovenských právnikov pred prevratom a v prvom desaťročí Republiky. Právny obzor, 1928, s. 704 a nasl.
Sudca a advokát. Právny obzor, 1932, s. 569 a nasl.
Reforma súdnictva. Právny obzor, 1933, s. 361 a nasl.

Ako to bolo s budovou advokácie...

JUDr. Anton Blaha

Môže byť Silvester slávnostný deň v živote človeka? Zriedkakedy. Veselý a radostný azda áno, lebo končíme starý rok a tešíme sa na nový, od ktorého očakávame, že bude lepší a šťastnejší. Každý rok v tieto očakávania všetci dúfame. Aj my, ktorí sme boli vo vedení slovenskej advokácie koncom roka 1987, sme takto prežívali jeho záverečné dni. Krátkym exkurzom do spomínaného obdobia mi dovoľte priblížiť vám silvestrovský čas a vysvetliť, prečo bol pre advokátov aj slávnostný.

Na časovej priamke sa vrátim krátkou spomienkou do obdobia, kedy som po jeden a polročnej vojenskej službe nastúpil ako koncipient k JUDr. Henrichovi Laxovi do Advokátskej poradne č. 1 so sídlom v Justičnom paláci. Okrem advokátov tu sídlilo aj vedenie slovenskej advokácie na čele s JUDr. Vojtechom Telekom a krajské združenie advokátov s jeho predsedom JUDr. Štefanom Haasom. Pre zaujímavosť, v Justičnom paláci pôsobila celá bratislavská justícia a časť slovenskej, všetci notári z Bratislavy, prokurátori pre Brati-

slavu, aj krajská prokuratúra, krajský súd pre západoslovenský kraj, námestník generálneho prokurátora pre Slovensko a na prízemí aj pozemková kniha. Zároveň sa tam nachádzal mestský súd pre Bratislavu. Situáciu vystihol v danom čase snáď najznámejší a najvyhladávanejší bratislavský kolega JUDr. Eugen Kováč: „V Justičnom paláci v Bratislave bolo všetko okrem kónských dostihov a námornej bitky.“ Jeho výrok sa traduje doteraz vo všetkých justičných kruhoch.

V roku 1986 som sa vrátil do advokácie, ale už do inej budovy na Okresnom súde Bratislava IV, ktorý netypicky sídlil v strede mesta na Laurinskej ulici v krásnej secesnej budove. Slovenská advokácia tu našla útočisko akosi „z milosti“ v dvoch malých miestnostiach, ďalší kolegovia sídlili oproti v pavlačovom byte. Ani tu, ani tam nás nechceli. Všade sme boli cudzí a nevítaní. Aj z novopostavenej budovy najvyššieho súdu, kde sme sa nakrátko presťahovali, nás rýchlo vyhánali...

V rokoch 1987/88 sme získali priestory pre advokátov v Bratislave na Záhradníckej ulici, kde sedeli JUDr. Bušová, JUDr. Földeš, JUDr. Friedl a ďalší kolegovia, neskôr priestory na Grösslingovej ulici. V Banskej Bystrici, Trnave, Martine, Spišskej Novej Vsi a ďalších mestách sme kúpili samostatné budovy, ktoré si po prechode do súkromnej advokácie v roku 1990 odkúpili advokáti za vyhláškované ceny a dodnes im slúžia.

Prečo dátum 31. december 1987, ktorým som začal svoju úvahu, rezonuje v mojej mysli ako slávnostný a historický? V tento pamätný deň náš spolupracovník Alfréd Blanár prevzal na Stavebnom úrade Bratislava I stavebné povolenie na výstavbu budovy vtedajšieho Domu advokátskych služieb. Dnes je to nám všetkým známa budova Slovenskej advokátskej komory na Kolárskej ulici.

Tento dátum bol mimoriadne dôležitý, pretože generálny riaditeľ Pozemných stavieb Nitra A. Kaboš, ktorého som uprosil, aby sa podujal na realizáciu projektu, mi dal takmer nespĺniteľnú podmienku: „Ak do 31. decembra 1987 nevybavíš stavebné povolenie, stavbu nezaradím do plánu.“ Bola polovica roka 1987 a do jeho konca sme museli kúpiť pozemok na výstavbu objektu, zadať a vyhotoviť projekt, vybaviť asi 50 súhlasov pre územné rozhodnutie a zohnať peniaze na stavbu. Čakali nás ťažké chvíle. Všetkých nás však motivovala túžba vybudovať pre advokáciu dôstojné priestory a neváhali sme vynaložiť maximálne úsilie na dosiahnutie tohto cieľa. Na Silvestra sme sa stretli všetci – Paľo Erben, Štefan Hegedúš, autor projektu Jozef Struhař, vtedajší riaditeľ výstavby SAV Jozko Eisenreich, bez súčinnosti ktorých by sa stavba nikdy nezrealizovala. Samozrejme, Vilma Slopovská, Štefánia Miškeříková, Vlado Vargic a ďalší. Všetci sme oslavovali.

Na terajšie miesto budovy komory som dostal dobrý tip od Dušana Jurkoviča, vtedajšieho predsedu súdu a dnes nášho kolegu. Pred odstránením starej barabizne v centre Bratislavy sme museli prekonať neuveriteľné prekážky. Bolo treba zbúrať aj susediacu a spojenú budovu, zabezpečiť sedem náhradných bytov a priestory pre učňovské stredisko. Nezištne mi pomohol priateľ Milan Labuda z magistrátu. Následne vybavil Alfréd Blanár presťahovanie rodín a učňovského strediska do nových priestorov.

Okrem úradných vecí sme riešili aj okrajové problémy, napr. ťažkosti s ochrancami životného prostredia, ktorí nesúhlasili s vyfatím dvoch agátov na dvore. S touto úlohou si jánošíkovsky poradili Paľo Erben a Fredo Blanár.

Naša snaha prinášala postupne ovocie. Posledný nákladiak odviezol sutiny a do zeme sa mohla zakopať prvá lyžica bagra. Pri výkope sme však narazili na masový hrob ľudských kostier z obdobia stredovekých morových pohrôm. Neskôr vyrazila z výkopu spodná dunajská voda.

Za súhlas s napojením budovy na tepelný zdroj pre vykurovanie zo susedného objektu sme museli vybaviť niekoľkomiliónovú dotáciu devízových prostriedkov pre nemocnicu.

Bolo toho dosť. Keď človeka nezdolá príroda alebo nepriateľ, určite ho zdolá priateľ alebo kolega. Predvolali ma na Ústredný výbor KSS a žiadali vyjadrenie k oficiálnej sťažnosti podpísanej predsedom bývalého ústredia slovenskej advokácie a jeho kolegom predsedom bývalého krajského združenia advokátov. Obviňovali nás z deštrukcie socializmu, našu žiadosť o odpustenie odvodov dane z obratu a dane z miezd interpretovali ako poškodzovanie a rozvracanie štátu. Išlo o nemalý finančný obnos vo výške 3 až 5 miliónov korún ročne. Napriek neprajnosti oficiálnych kruhov sa mi podarilo vybaviť na dva roky odpustenie odvodov týchto daní a stavali sme bez pôžičky. Vďaka tomu na stavbu stánku komory prispeli výhradne advokáti. To bol aj hlavný dôvod ohováračského listu, ktorý sa, našťastie, nestretol s pochopením a na ÚV ho odložili *ad acta*.

Dnes všetkých hreje dobrý pocit, že budova nás dôstojne a na výbornom mieste reprezentuje. Vďaka patrí každému, kto priložil ruku k dielu, novému vtedajšiemu predsedníctvu pod vedením Štefana Detvaia aj pracovníkom kancelárie komory. Zdá sa, že 20 rokov v živote je pomerne krátky čas. Je to však miera relatívna, pretože pre advokáciu a jej aktívny život znamenali zásadnú zmenu. Prvou lastovičkou bola naša vlastná budova, ktorá je i zostane vhodným stánkom nášho advokátskeho stavu. ■

Foto Pavol Mikulášek

Tenisový turnaj v Ostrave

Česká advokátní komora

pořádá 3. ročník mezinárodního tenisového turnaje advokátů

PREZIDENTSKÝ POHÁR

Turnaj ve čtyřhrách proběhne ve dnech **28. a 29. 3. 2008 v Ostravě** v tenisové hale Sc Centra Ostrava v Komenského sadech, která je vybavena veškerým potřebným zázemím.

(Sc centrum: hala se třemi kurty, relax centrum – sauna, vířivka, solná jeskyně – více na www.scostrava.cz)

Do soutěže se mohou přihlásit dvojice z řad advokátů a advokátních koncipientů – mužské, ženské i smíšené.

Ubytování je organizátory zajištěno v ostravském **hotelu Nikolas Tour** za zvýhodněné ceny. Ubytovat se je možné od 27. 3. – 29. 3.

Program turnaje:

PÁTEK	09:00 zahájení turnaje sportovní program do podvečerních hodin 19:00 společný raut všech účastníků turnaje následně společenský večer „Na Stodolní“
SOBOTA	09:00 pokračování sportovní části turnaje 16:00 předpokládané ukončení turnaje, vyhlášení vítězů

Přihlášky podávejte **do 10. 3. 2008** elektronickou formou k rukám JUDr. Radima Mikety, člena představenstva ČAK zodpovědného za sportovní a společenské aktivity ČAK: radim.miketa@miketa.cz

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2008

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez ..... 24 000 Sk

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 48 000 Sk

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky

Detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 72 000 Sk

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zľavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuoobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne.

2 uverejnenia ..... 5 %

3 uverejnenia ..... 10 %

4 a viac uverejnení ..... 15 %

Vkladaná inzercia – 3 Sk/kus

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** v spoločnom obale s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia

sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom je **ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 500 Sk.

K uvedeným cenám sa pripočítava DPH 19 %.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do zasielateľskej firmy, ktorá balí bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Štvrtina strany
– kvadrant
88 x 128 mm
(š x v)

čb 5 000 Sk
cmyk 9 000 Sk

Štvrtina strany – vodorovný pás
180 x 62 mm (š x v)

čb 5 000 Sk
cmyk 9 000 Sk

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 147 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 11 000 Sk
cmyk 19 800 Sk

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
180 x 128 mm
(š x v)

čb 10 000 Sk
cmyk 18 000 Sk

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
88 x 260 mm
(š x v)

čb 10 000 Sk
cmyk 18 000 Sk

Zvislá
polovica strany
spadavka
103 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 11 000 Sk
cmyk 19 800 Sk

Celá strana
zrkadlo
180 x 260 mm
(š x v)

čb 20 000 Sk
cmyk 36 000 Sk

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 22 000 Sk
cmyk 39 600 Sk

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2008

Odberateľ: .....

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky: .....

IČO: ..... IČ DPH: .....

Číslo účtu: .....

Závazne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2008 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Dvojčíslo 1-2/2008 nám: pošlie už neposielajte

Dátum: ..... Podpis: .....

Vybavuje: ..... Telefón: .....

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu: Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava, alebo odfaxujte na číslo **02/5292 4056, 5296 1554**

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné vo výške 1 500,- Sk (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho 1-2 a 7-8 budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo faktúrovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu, ktorá je uvedená na objednávke. Jej prípadnú zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, je možné dohodnúť individuálne.
7. **Advokáti zapísaní v zozname advokátov SAK budú naďalej dostávať Bulletin slovenskej advokácie bezplatne, bez osobitnej objednávky.**

ZBORNÍK z konferencie

13. SLOVENSKÉ DNI OBCHODNÉHO PRÁVA

OBJEDNÁVKA

Objednávame si ks Zborníka *12 Slovenské dni obchodného práva* v cene 250,- Sk za kus + poštovné a balné.

Odberateľ: .....

Adresa: .....

IČO: ..... IČ DPH: .....

Číslo účtu: .....

Dátum: ..... Podpis: .....

Vybavuje: ..... Telefón: .....

Objednávajte poštou na adrese SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava, alebo faxom na čísle **02/5292 4056, 5296 1554**, prípadne telefonicky **02/5296 1226, kl. 225** (p. Mokráňová)

bulletin slovenskej advokácie

Mesačník Slovenskej advokátskej komory
Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 200 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Ing. Imrich Flissik (podpredseda)
Mgr. Marek Benedik
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
JUDr. Roman Hošovský
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
JUDr. Marek Števček, PhD.
Mgr. Roman Toman, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Naďa Ondrišová, ondrisova@sak.sk
tel.: 02/5296 1236
Administrácia:
PhDr. Edita Tyrolerová, tyrolerova@sak.sk
tel.: 02/5296 1556

Sídlo redakcie:

SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
tel.: 02/5296 1556, 5296 1236
fax: 02/5296 1554, 5292 4056

Vizuálna koncepcia a grafická úprava:

Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Print Hall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Kancelária SAK
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
fax: 02/5292 4056, 5296 1554

reg. č. MK SR: 1212/95

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 20. 12. 2007

Uzávierka redakčnej časti: 23. 1. 2008

Toto číslo vyšlo 11. 2. 2008

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pri dlhších príspevkoch sa odporúča krátky úvod (perex) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Táto informácia bude uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné stylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

bulletin slovenskej advokácie

VYDÁVA SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA